

This newspaper, produced in conjunction with the exhibitions taking place across six different venues and contexts, and in collaboration with Steidl, serves as a portable archive that is meant to encapsulate the essence of the various elements of *Erasures*. The newspaper takes its point of departure from Fazal Sheikh's multi-volume set of photographs on the Israeli-Palestinian conflict, entitled *The Erasure Trilogy* and published by Steidl in 2015. Divided into three separate volumes-Memory Trace, Desert Bloom, and Independence/Nakba—the photographs and accompanying texts seek to explore the legacies of the Arab— Israeli War of 1948, which resulted in the establishment of the State of Israel and in the reconfiguration of territorial borders across the region. Elements of these volumes will be simultaneously exhibited at the Slought Foundation (Philadelphia), the Pace/MacGill Gallery, Storefront for Art and Architecture, and the Brooklyn Museum of Art (all New York), the Al-Ma'mal Center for Contemporary Art (East Jerusalem), and the Khalil Sakakini Cultural Center (Ramallah). In addition, historical documents and materials related to the history of Al-'Araqīb, a Bedouin village that has been destroyed and rebuilt more than eighty-five times in the ongoing "battle over the Negev," will be presented at the Slought Foundation. Together, this decentralized network of institutions, each functioning in different arenas and with different mandates, collectively seeks to generate conversation across different sites, contexts, and communities about the ongoing Arab-Israeli conflict and the politics of dispossession and displacement

تصدر هذه الجريدة بالتزامن مع المعارض التي تقام عبر ستة مواقع وأماكن، بالتعاون مع شتيدل Steidl ، والتي تستخدم كسجلً متنقل يحوي خلاصة العناصر لمعرض المحو. تتخذ الجريدة نقطة انطلاقها من مجموعة صور فضل شيخ متعددة السجلات عن الصراع الإسرائيلي- العربي، معنونة بـ "ثلاثية المحو" والتي نشرتها ستيدل في 2015. تسعى الصور والنصوص المرافقة المقسمة إلى أقسام ثلاثة منفصلة- في إثر الذاكرة، إزهار صحراوي، والاستقلال/ النكبة- إلى تجلية إرث الحرب العرب الإسرائيلية سنة 1948، والتي أدت إلى تأسيس دولة إسرائيل وبتغيير الحدود الإقليمية في المنطقة. عوازاة ذلك، ستعرض عناصر من هذه السجلات في والتي أدت إلى تأسيس دولة إسرائيل وبتغيير الحدود الإقليمية في المنطقة. عوازاة ذلك، ستعرض عناصر من هذه السجلات في معرض مؤسسة "سلوت" (فيلاديلفيا)، معرض الشرقية)، ومركز خليل السكاكيني الثقافي (رام الله). بالإضافة إلى ذلك فإن الوثائق نيويورك)، مركز المعمل للفن المعاصر (القدس الشرقية)، ومركز خليل السكاكيني الثقافي (رام الله). بالإضافة إلى ذلك فإن الوثائق التاريخية والمواد المتعلقة بتاريخ العراقيب، وهي قرية تم تدميرها وتعميرها أكثر من 85 مرة في النضال الدائرة رحاه "حول النقب"، سيتم عرضها في مؤسسة سلوت. معا، هذه الشبكة الممتدة من المؤسسات، وكل منها في نطاق مختلف، وموقع مختلف، تسعى بأجمعها إلى خلق حوار عبر محطات، سياقات ومجتمعات عدة حول الصراع العربي الإسرائيلي الدائرة وسياسة المصادرة والتهجير.

עיתון זה, המופק במקביל לתערוכות שנערכות בשישה מוקדים והקשרים שונים, ובשיתוף פעולה עם הוצאת שטידל, משמש ארכיב נישא המקפל בתוכו את התמצית של האלמנטים השונים של "מחיקות". נקודת המוצא של העיתון היא סדרת ספרי הצילומים העוסקים בסכסוך הישראלי-פלסטיני, שיצאה לאור תחת השם "טרילוגיית המחיקות" בהוצאת שטידל 2015. שלושת הכרכים הנפרדים - *עקבות זיכרון, פריחה מדברית, וכן עצמאות/נכבה* מבקשים לחקור את המורשת של מלחמת ישראל ערב בשנת 1948, שתוצאתה הייתה הקמת מדינת ישראל ובהתוויה מחודשת של גבולות טריטוריאליים ברחבי האזור. אלמנטים של התערוכה יוצגו סימולטאנית בכמה מוסדות אמנות: מוזיאון ברוקלין לאמנות, גלריית פייס/מקגיל, "סטור פרונט" (חזית החנות) לאמנות ולארכיטקטורה בניו יורק, אלמעמל – לאמנות בת זמננו במזרח ירושלים ובמרכז התרבות ח'ליל סכאכיני ברמאללה. בנוסף יוצגו בקרן סלאוט מסמכים היסטוריים וחומרים הקשורים בהיסטוריה של אל-עראקיב, כפר בדואי שנהרס ונבנה מחדש מעל ל-85 פעמים במהלך "הקרב על הנגב" שעודו מתנהל. רשת מבוזרת זו של מוסדות אמנות, שכל אחד מהם מתפקד בזירה שונה עם מנדט שונה, מבקשת באופן קולקטיבי לעורר שיחה בין מקומות שונים, הקשרים שונים וקהילות שונות, בנושא המדיניות של נישול ועקירה.

4 / Erasures מחיקות المحو /5

From his first visit to Israel and the West Bank in late 2010, Fazal Sheikh came to believe that any effort to understand the region had to confront the Arab–Israeli War of 1948. In his words, "the war and its aftermath led to the depopulation of more than 450 Palestinian towns and villages and the flight of an estimated 700,000 Palestinians to neighboring countries, refugee camps, and areas under Israeli military rule. It was, in effect, the dissolution of Palestinian society, and has left a wound that has never healed."

That the wound has never healed means that the violence, trauma, and ruin that were the signature of the war do not only belong to the past. They cannot even be said to be restricted to any single population or any one side of the conflict. This devastation can be read in the fact that Palestinians, Bedouins, and Israelis all find themselves in mourning. In asking us to be attentive to the history that simultaneously divides and binds these populations, Sheikh hopes to lay the groundwork for a potentially transformative empathy. What is at stake is the possibility of exposing and countering the various processes of erasure that have sought to erase both the violence of this history and the acts of erasure themselves. In making these histories of dispossession visible, *Erasures* hopes to interrupt our historical amnesia, and to transform our understanding of this ongoing conflict.

منذ أن زار إسرائيل والضفة الغربية للمرّة الأولى في 2010، يقول شيخ إنه بات يعتقد أنّ أي جهد يبذل لفهم هذه المنطقة ينبغي أن يأخذ بالحسبان الحرب العربية-الإسرائيلية عام 1948. يقول بكلماته "أدّت الحرب وما تلاها إلى إخلاء أكثر من 450 بلدة وقرية فلسطينية ولجوء أكثر من 700 ألف فلسطيني إلى الدول المجاورة، أو مخيّمات اللاجئين، أو المناطق الواقعة تحت الحكم العسكري الإسرائيلي. لقد كان ذلك، حقيقةً، تفتيتًا للمجتمع الفلسطيني، وقد ترك جرحه البالغ الذي لم يلتئم بعدً".

وحقيقة أنّ الجرح لم يلتئم بعدُ تعني أن العنف، الفواجع، الفقدان، والدمار التي كانت كلها من آثار الحرب، لا تنتمي فقط للماضي. في النهاية، لا يمكننا القول إن كلًّا من الشعبين أو جانبي الصراع يمكنهم تفاديها. يمكن -عادةً- تبيّن آثار التدمير أيضًا فيما يجد الفلسطينيون، والبدو والإسرائيليون فيه أنفسهم من أوضاع يرثى لها. في طلبه منّا بأنْ نصغي للتاريخ الذي يفرّق ويؤلّف في آن معًا بين هذه الفئات، يأمل شيخ أن يُرسي دعائم التعاطف الذي يمكنه أن يصنع التغيير. ما يجعل شيخ يقدم على ذلك هو أنّ رفع النقاب عن محاولات المحو المتنوعة، قد يثمر محوّ كلا الأمرين: عنف هذا التاريخ، وأعمال المحو نفسها. يسعى معرض "محو" عن طريق جعل تاريخ التهجير والاقتلاع ماثلًا للعيان، إلى الحدّ من حالة التنكر والنسيان التاريخي وتحويل إدراكنا لهذا الصراع الجارى.

מאז ביקורו הראשון בישראל ובגדה המערבית בשלהי שנת 2010, טוען שייח' כי הגיע למסקנה שכל ניסיון להבין את האזור חייב לעמוד מול מלחמת 1948 בין ישראל לערבים. במילותיו שלו: "המלחמה וסיומה הובילו לריקון למעלה מ-450 כפרים פלסטיניים וערים פלסטיניות ולמנוסתם של 700 אלף פלסטינים, לפי ההערכות, אל המדינות השכנות, אל מחנות פליטים ואל אזורים תחת שלטוו צבאי ישראלי. הדבר היווה, למעשה, פירוק של החברה הפלסטינית, והותיר פצע שמעולם לא הגליד".

העובדה שהפצע מעולם לא הגליד פירושה שהאלימות, הטראומה, האובדן והחורבן, שהיו סימן ההיכר של המלחמה, אינם שייכים רק לעבה בסופו של דבה, אי אפשר אפילו לשייך אותם רק לאוכלוסיה אחת או לצד אחד בסכסוך הזה. את הנזק האנוש אפשר לקרוא גם באופן כללי יותר, מתוך העובדה שפלסטינים, בדואים וישראלים כולם מצויים באבל. כאשר הוא מבקש מאיתנו להיות קשובים להיסטוריה שמפצלת אוכלוסיות אלו וגם קושרת אותן זו לזו בעת ובעונה אחת, שייח' מקווה להניח את היסודות לאמפתיה בעלת פוטנציאל לחולל טרנספורמציה. מה שמונח על הכף, אליבא ד'שייח', הוא האפשרות לחשוף את תהליכי המחיקה השונים שניסו לטשטש במהלך העשורים האחרונים הן את האלימות של ההיסטוריה הזו והן את פעולות המחיקה עצמן. בהצגתה לעין של היסטוריית הנישול הזו, מקווה האמן לשבש את האמנזיה ההיסטורית שלנו, ולשנות מן הקצה אל הקצה את הבנתנו ביחס לסכסוך המתמשך.

VENUES AND DATES صالات وتواريخ العرض אתרי התצוגה ותאריכים

BROOKLYN MUSEUM OF ART New York Desert Bloom February 12 – June 5, 2016

SLOUGHT FOUNDATION
Philadelphia
Memory Trace, Desert Bloom, Al-'Araqib
March 22 – May 31, 2016

AL-MA'MAL CENTER FOR CONTEMPORARY ART East Jerusalem Memory Trace, Desert Bloom April 15 – May 20, 2016

STOREFRONT FOR ART
AND ARCHITECTURE
New York
Memory Trace
April 20 – June 4, 2016

PACE/MACGILL GALLERY
New York
Independence/Nakba
April 21 – June 11, 2016

SAKAKINI CULTURAL CENTER
Ramallah
Memory Trace
May 2016

متحف بروكلين للفنون نيويورك إزهار صحراوي 12 شباط – 5 حزيران، 2016

مؤسسة "سلوت" فيلادلفيا في *إثر الذاكرة، إزهار صحراوي*، العراقيب 22 آذار – 31 أيار، 2016

> مركز المعمل للفن المعاصر القدس الشرقية في إثر الذاكرة، إزهار صحراوي 15 نيسان – 20 أيار، 2016

ستورفرونت للفن والفن المعماري نيويورك في *إثر الذاكرة* 20 نيسان – 4 حزيران، 2016

صالة بايس / ماك غيل نيويورك *الاستقلال/ النكبة* 21 نيسان – 11 حزيران، 2016

مركز خليل السكاكيني الثقافي رام الله في إثر الذاكرة في إثر الذاكرة أبار 2016

מוזיאון ברוקלין לאמנות ניו יורק *פריחה מדברית* 12 בפברואר – 5 ביוני, 2016

קרן סלאוט פילדלפיה *עקבות זיכרון, פריחה מדברית, אל-עראקיב* 22 במארס – 31 במאי 2016

אלמעמל – מרכז לאמנות בת זמננו ירושלים המזרחית *עקבות זיכרון, פריחה מדברית* 15 באפריל – 20 במאי, 2016

סטור פרונט לאמנות ולארכיטקטורה ניו יורק *עקבות זיכרון* 2016 באפריל – 4 ביוני, 2016

גלריית פייס/מקגיל ניו יורק *עצמאות/נכבה* 21 באפריל – 11 ביוני, 2016

מרכז לאמנות סכאכיני רמאללה *עקבות זיכרון* מאי 2016 6 / Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace / עקבות זיכרון في إثر الذاكرة / Memory Trace

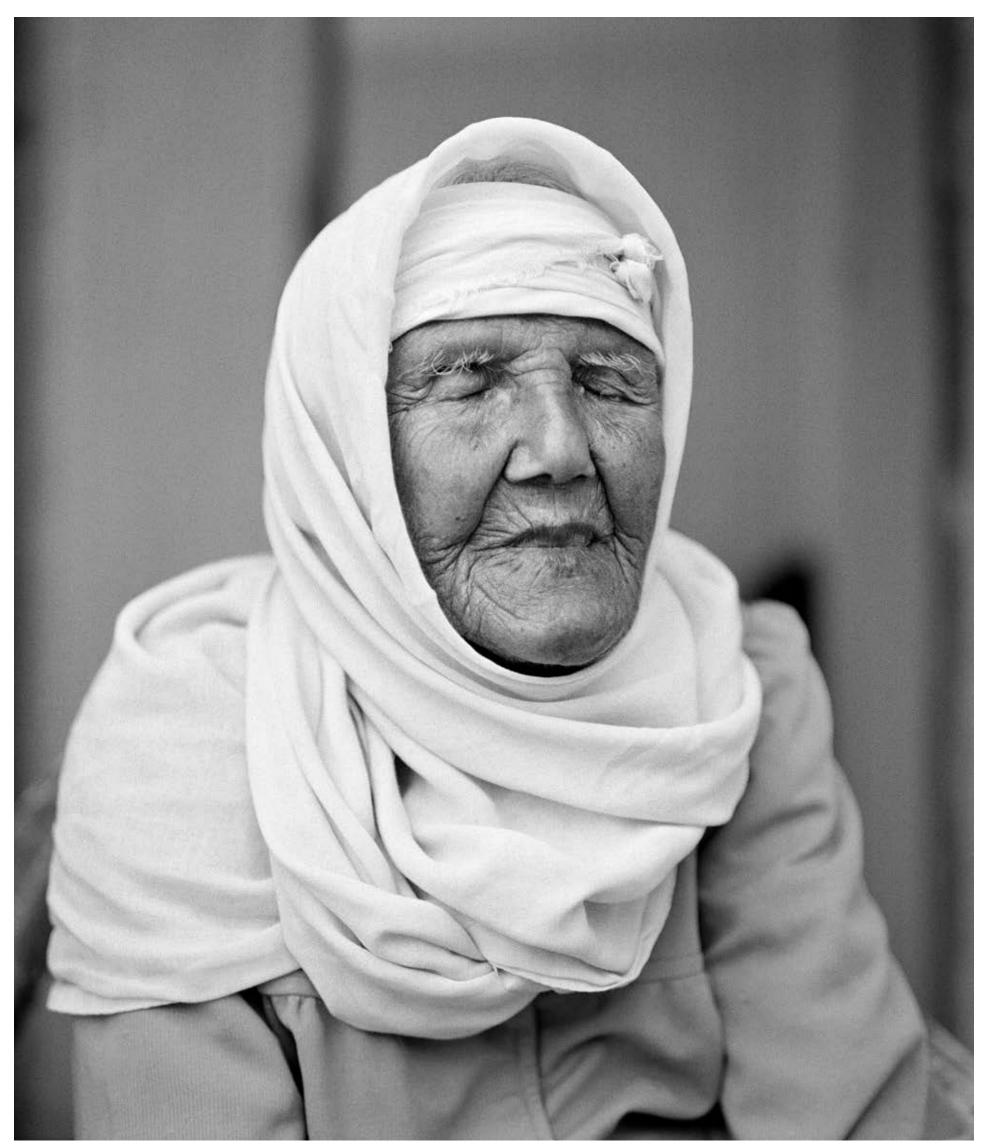
MEMORY TRACE

في إثر الذاكرة עקבות זיכרון

Memory Trace consists of a series of photographs of ruins and landscapes, and of several portraits of Arab-Israelis and Palestinians who, having lived in the villages that were evacuated and mostly destroyed during the 1948 war, were either displaced by the war or forced into refugee camps. Importantly, the work also references the 1967 Six-Day War, which brought the populations of the West Bank, the Gaza Strip, and the Golan Heights under Israeli occupation. The images are accompanied by the site's latitudinal and longitudinal coordinates, a reference to the population and number of houses on the site in 1948 or 1967, the date on which the village was evacuated and the occupying force and Israeli operation that evacuated it, a brief note about what, if anything, replaced the village in the aftermath of the war, a note about what is visible in the site today, and a statement about whether or not the village has been renamed, is now without a name, or even registered in contemporary maps of Israel. In the instance of the portraits, Sheikh includes excerpts from his interviews with those portrayed, from their accounts of what they saw as their villages were evacuated and depopulated, or what they experienced after—and as a result of—the war, and the sorrow and loss they have endured because of their inability to return to their homes and land. That some of them died between the time Sheikh interviewed them and the time the trilogy was published suggests the urgency of securing their increasingly fugitive testimonies.

في إثر الذاكرة تتكون من سلسلة صور للآثار والمناظر الطبيعية، وعدة صور شخصية لعرب الـ 48 وفلسطينين الذين كانوا يعيشون في قرى أُخليت وهدمت خلال حرب 1948، إمّا نزحوا جرّاء الحرب أو أُجبروا على اللّجوء إلى مخيّمات اللاجئين. يجدر بالذكر أن المشروع يتطرّق أيضًا إلى حرب الأيام الستة 1967 التي جعلت سكّان الضفة الغربية وقطاع غزة وهضبة الجولان يعيشون تحت الاحتلال الإسرائيلي. هذه الصور ترافقها معطياتها عن إحداثيات الطول والعرض، مراجع عن عدد السكّان وعدد البيوت، عن موقعها سنة 1948 أو 1967، في أي تاريخ أخليت والقوات التي سيطرت عليها واسم العملية الإسرائيلية التي أنجزت الإخلاء، ترافقها ملاحظة فيما إذا كان أي شيء قد حلّ محلّ القرية بعد الحرب، وملاحظة عمّا لا يزال يَظهر من الموقع اليوم، وجملة فيما إذا كان اسم القرية قد تبدل، أو أنها الآن من غير اسم، أو حتّى فيما إذا شُجلّت في خرائط إسرائيل الحالية. أرفق شيخ في نماذج الصور اقتباساتٍ من أصحابها الذين قابلهم، من رواياتهم لما رأوه عندما هُجّرت قراهم وخَلت من سكانها، أو مرّوا به بعد الحرب وبسببها، والأسى والفقدان الذي استولى عليهم حينما لم يتمكنوا من العودة لبيوتهم وأرضهم. إنّ وفاة بعض مرّوا به بعد الحرب وبسببها، والأسى والفقدان الذي استولى عليهم حينما لم يتمكنوا من العودة لبيوتهم وأرضهم. إنّ وفاة بعض مؤد، بين فترة المقابلة وبين نشر الثلاثية ليَحتُنا على تأمين شهادتهم عن اللجوء.

עקבות זיכרון - סדרת צילומים של חורבות ונופים, ודיוקנאות אחדים של פלסטינים ושל ערבים ישראלים שחיו בעבר בכפרים שפונו ונהרסו ברובם במהלך מלחמת 1948, ונעקרו במהלך המלחמה או נדחקו למחנות פליטים. חשוב לציין כי העבודה מתייחסת גם למלחמת ששת הימים ב-1967, שכפתה על האוכלוסייה של הגדה המערבית, רצועת עזה ורמת הגולן חיים תחת הכיבוש הישראלי. לתמונות נלוות קואורדינטות קו הרוחב וקו האורך של האתר, ציון גודל האוכולוסייה ומספר הבתים במקום בשנת 1948 או 1967, התאריך שבו הכפר פונה מיושביו, זהותו של הכוח הכובש ושם המבצע הישראלי שבמסגרתו נכבש הכפר, מידע תמציתי על מה שבא במקומו של הכפר, אם בכלל, בעקבות המלחמה, מידע על מה שניתן לראות באתר כיום, והצהרה בנוגע לשאלה האם הכפר רשום במפות בנות זמננו של מדינת ישראל. אשר לדיוקנאות, שייח' כולל בהם מובאות מתוך ראיונות שערך עם הפליטים והעקורים הללו, תיאוריהם ביחס למה שראו כאשר הכפרים שלהם התרוקנו מתושביהם, או מה שחוו לאחר מכן - וכתוצאה מהמלחמה, וכן הצער והאובדן שחוו בגלל אי יכולתם לשוב לבתיהם ולכפריהם. העובדה שאחדים מהם נפטרו בין המועד שבו ראיין אותם למועד שבו הטרילוגיה פורסמה מעידה על הדחיפות בהנצחת עדויותיהם ההולכות ומתרחקות.

Anisa Aḥmad Jāber Maḥamīd, Umm el-Faḥem, 2011 Born in al-Lajjūn – Jenīn District in 1908

أنيسة أحمد جابر محاميد، أم الفحم، 2011 مواليد اللجون - قضاء جنين، 1908

אניסה אחמד ג'אבר מחאמיד, אום אלפחם,2011 נולדה באל-לג'ון - מחוז ג'נין בשנת 1908 8 / Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة / 9

31°47′46″N / 35°11′46″E

1948: Population 2,958; Houses 410 (1931, including the Schneller neighborhood)

Occupation date: Attacked on January 29, 1948; depopulated by early February

Occupying forces: The Stern Gang (also known as Lehi) reprisals on the outskirts of the village; Haganah and Etzel military activity in the vicinity

Occupying operation: N/A

Post 1948: In February-March 1948, Jews evacuated from front line Yemin Moshe were resettled in empty houses in Lifta. In May of the same year, Lifta was settled with Jews evacuated from 'Atarot, which had fallen to the Jordanians, and later with immigrants from Yemen and Kurdistan. By the 1960s, most of the aforementioned had left. In 1950, Lifta was annexed to the municipality of Jerusalem. The Giv'at Sha'ūl neighborhood of Jerusalem was extended onto its land, as well as Upper Romema and Sanhedria. In the 1970s, the high-tech industrial area of Har Hotzvim was built on village land. In 1959, Lifta was classified as a nature reserve. In 1974, the neighborhoods of Ramot Alon, Ramat Eshkōl, and Giv'at HaMivtar were established across the green line on land from Lifta that had been annexed to the municipality of Jerusalem. In 2006, a plan to build a units and the renovation of existing houses, was approved. Due to financial, bureaucratic, and technical reasons, the plan has not been implemented.

Today: The mosque, school, and around 55 housesmostly deserted, with some inhabited by Jewish familiesremain on the site. In the intervening years, homeless people, drug addicts, and even a gang of Jewish extremists who planned to bomb the Temple Mount mosques have found refuge in the empty houses of Lifta.

Official Israeli name: Mei Neftoah (the biblical name on some contemporary maps of Israel.

لفتا - قضاء القدس

عام 1948: عدد السكان 2958 نسمة، عدد البيوت 410 (1931، مع

تاريخ احتلالها: تـم مهاجمتها في تاريخ 29 يناير/كانـون ثـاني 1948، هجـر سكانها في بداية فبراير/شباط من العام نفسه الوحدة العسكرية التي احتلّتها: عصابة شتيرن (والمعروفة أيضًا باسم

ليحى) تكثف نشاطها الانتقامي على مشارف القرية فيما نشطت ميليشيات الهاغانــاه والإتســل (الإرغــون) في الجــوار

الحملة العسكرية للاحتلال: ليس في إطار حملة معينة

بعد عام 1948: في فبراير-مارس/شباط-آذار/ 1948 تم توطين اليهود الذين تم إجلاؤهم من خط المواجهة في حي "مِين موشيه" في بيوت لفتا المهجرة. في مايو/أيار من نفس العام، استوطن في لفتا اليهود الذين تم إخلائهم من عتاروت والتي سقطت بيد الجيش الأردني، ولاحقًا استوطنها يهود من مهاجري اليمن وكردستان. بحلول عام 1960 رحل معظم مَن تم ذكرهم. تم ضمّ لفتا لبلدية القدس عام 1950. بينما اتّسع حي "جفعات شاؤول" في القدس ليمتـدّ فـوق أراضيهـا، تمامًـا كـما حـدث في حالـة حـارتي روميـما العليـا وسـنهدريا. عـام 1970 بنيـت عـلى أراضي القريـة منطقـة هـار حوتسفيم الصناعية للتكنولوجيا المتقدمة. كانت لفتا منذ العام 1959 قد וuxury neighborhood in Lifta, including 268 new housing مثل «راموت ألون»، وفي العام 1974 كانت أحياء مثل «راموت ألون»، العام 1974 كانت أحياء مثل 1974 كانت أحياء كان "رامات أشكول"، "جفعات همفتار" قد أقيمت على امتداد الخط الأخضر على أراضي لفتا التي ضُمّت لبلدية القدس. عام 2006 تم إقرار مخطط لبناء حي راق في لفتا يشمل 268 وحدة منزلية سكنية جديدة إضافة لترميم البيوت الموجودة هناك ونظرًا لأسباب مادية، بيروقراطية وتقنية لم يتم تنفيذ المخطط.

القريـة اليـوم: لا يـزال المسـجد، والمدرسـة، ومـا يقـارب الـ55 منـزلًا، مهجورين تمامًا سوى من بعض العائلات اليهودية التي تسكن هناك. ولقد مرّ على القرية سنوات إتخذ منها المشردون، ومدمنو المخدرات وحتى عصابات يهودية متطرفة خططت لنسف المسجد الأقصى مأوى لهم في بيوتها المهجورة.

identified with the place). The Arabic name, Lifta, appears الاسم الإسرائيلي الرسمي: "مي نفتوح" (وهـو الاسـم التـوراقي للمـكان)، الاسم العربي لفتا يظهر في الخرائط الإسرائيلية الحديثة. ליפתא - מחוז ירושלים

1948: אוכלוסייה: 2,958, מספר הבתים: 410 (נתוני 1931, כולל שכונת שנלר) תאריך הכיבוש: הכפר הותקף ב-29 בינואר 1948, ורוקן מתושביו עד תחילת פברואר

הכוח הכובש: ארגון הלח"י ביצע פעולות תגמול בפאתי הכפר. פעילות צבאית של ההגנה והאצ"ל באזור מבצע הכיבוש: לא במסגרת מבצע

לאחר שנת 1948: בחודשים פברואר-מרץ בשנת 1948 יושבו יהודים שפונו קודם לכן משכונת ימין משה בקו העימות בבתים ריקים בליפתא. בחודש מאי באותה השנה יושבה ליפתא ביהודים שפונו מעטרות, שנפלה לידי הירדנים, ומאוחר יותר במהגרים מתימן ומכורדיסטאן. עד שנות ה-60, רוב הנזכרים לעיל כבר עזבו. ליפתא סופחה לעירית ירושלים בשנת 1950. שכונת גבעת שאול של ירושלים הורחבה אל אדמות הכפר, כמו ההיי-טק הר חוצבים על אדמות הכפר. ליפתא הוכרז שמורת טבע בשנת 1959. בשנת 1974 נוסדו השכונות רמות אלוו, רמת אשכול וגבעת המבתר מעבר לקו הירוק על אדמות ליפתא שסופחו קודם לכן לעירית ירושלים. בשנת 2006 אושרה תכנית לבניית שכונת יוקרה בליפתא, ובכללה 268 יחידות דיור חדשות ושיפוץ בתים קיימים. בשל קשיים פיננסיים, בירוקראטיים וטכניים, התכנית לא יושמה עד כה.

כיום: המסגד, בית הספר וכ-55 בתים - רובם נטושים, ומקצתם מאוכלסים במשפחות יהודיות - נותרו באתר. בשנים עברו מצאו חסרי בית, נרקומנים ואף קבוצה של קיצונים יהודים, שתכננו לפוצץ את מסגדי הר הבית, מקלט בבתים הריקים של ליפתא.

שם ישראלי רשמי: מי נפתוח (השם המקראי המזוהה עם המקום). השם הערבי, ליפתא, מופיע בחלק ממפות ישראל בנות זמננו. SŪBA – JERUSALEM DISTRICT

1948: Population 719; Houses 110 (1931; including Deir 'Amr village) Occupation date: July 13, 1948 Occupying forces: Har'el Brigade Occupying operation: Operation Dani

Post 1948: In October 1948, a group of veterans of the Palmach established Kibbutz Misgav Palmach one kilometer southwest of the former village. While the settlers wished for this name, a compromise was reached with the Governmental Names Committee, which approved the name Palmach Tsova, by which it was from thereon known. In the 1980s, Tel Tzūba National Park was established on village land in accordance with a National Master Plan for national parks and nature reserves; it was run by the Israel Nature and Parks Authority, and its signage provided by the lewish National Fund (INF, a nongovernmental Zionist organization founded in 1901 for the purpose of buying land on behalf of world Jewry for the foundation of a Jewish state in Ottoman-controlled Palestine).

Today: A series of partially destroyed houses of the village of Sūba is to be found on a steep hilltop beside a Crusader fortress within the Tel Tzūba National Park. The village spring is a tourist site run by the nearby kibbutz, which cultivates the surrounding fields of the former village.

Official Israeli name: Tzuba (the ancient name of the site)

عام 1948: عدد السكان 719 نسمة، عدد البيوت 110 (1931 مع قرية دير عمرو) تاريخ احتلالها: 13 يوليو/تموز 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لواء هرئيل الحملة العسكرية للاحتلال: عملية داني

بعد عام 1948: في أكتوبر/تشريـن أول 1948 قامـت مجموعـة مـن قدامـي المحاربين من البلماخ بتأسيس كيبوتس "مسجاف بلماخ" على بعد كيلومتر واحد جنوب غرب القرية السابقة. رغم أن المستوطنين أرادوا اعتماد هذا פלמ"ח קילומטר אחד דרומית מערבית לכפר לשעבר. אף שהמתיישבים ועשה, וְע וֹנה בה וلتوصل لتسوية مع لجنة التسميات الحكومية التي أقرّت اسم "بلماخ تسوبا" بـدلًا مـن الاسـم الـذي كان معروفًا حتى ذاك الوقـت. في عام 1980 تم تأسيس حديقة "تل-تسوبا" الوطنية على أراضي القرية وفقًا لخطة التطوير الوطنية للحدائق الوطنية والمحميات الطبيعية، والتي أدارتها سلطة الحدائق والطبيعة في إسرائيل فيها نصب الصندوق القومى اليه ودى اللافتات هناك (الصندوق القومي اليه ودى هو منظمة صهيونية غير حكومية تأسست عام 1901 بهدف شراء الأراضي باسم يهود العالم من أجل بناء دولة يهودية في فلسطين العثمانية).

31°47′6″N / 35°7′32″E

القربة البوم: ما زالت تتواجد سلسلة من أنقاض ببوت القربة في أعلى تلة شديدة الأنحدار بجانب القلعة الصليبية داخل حديقة تلة تسويا الوطنية. ويعدّ عين الماء في القرية معلماً سياحيًا يديره الكيبوتس المجاور ويستخدم لرى حقول الفلاحين السابقة التي تحيط المنطقة. الاسم الإسرائيلي الرسمي: تسوبا (وهو الاسم التاريخي القديم للموقع)

1948: אוכלוסייה: 719, מספר הבתים: 110 (נתוני 1931, כולל הכפר 1948 תאריך הכיבוש: 13 ביולי הכוח הכובש: חטיבת הראל מבצע הכיבוש: מבצע דני

לאחר שנת 1948: באוקטובר 1948 ייסדו יוצאי הפלמ"ח את קיבוץ משגב רצו בשם זה, הם הגיעו לפשרה עם ועדת השמות הממשלתית, שאישרה את השם פלמ"ח צובה, שבו נודע הקיבוץ מאז. בשנות השמונים נוסד הגן הלאומי תל צובה על אדמת הכפר בהתאם לתכנית האב הלאומית לגנים לאומיים ושמורות טבע. הוא נוהל על ידי רשות הגנים והטבע, והשילוט במקום הוצב על ידי הקרן הקיימת לישראל (קק"ל - ארגון ציוני לא ממשלתי שנוסד בשנת 1901 למטרת רכישת קרקע בשם יהדות העולם

כיום: שורה של בתים הרוסים חלקית של הכפר סובא נמצאת על גבעה תלולה ליד מצודה צלבנית בתחומי הגן הלאומי תל צובה. המעיין של הכפר הוא אתר תיירות שמנוהל בידי הקיבוץ הסמוך, שמעבד את השדות

שם ישראלי רשמי: צובה (שמו העתיק של האתר)

صوبا - قضاء القدس

סובא - מחוז ירושלים

לכינון מדינה יהודית בפלסטינה שהייתה תחת שלטון עות'מאני).

הסמוכים לכפר לשעבה

10 / Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة

MAḤMŪD MUḤAMMAD MAḤMŪD Three generations of the Mahmūd family

From left: Maḥmūd Muḥammad Maḥmūd with his wife on their wedding day; Maḥmūd Muḥammad Maḥmūd's grandfather, Maḥmūd, who lived to be more than 100; Maḥmūd Muḥammad Maḥmūd's father, Muḥammad Mahmūd

It was around two in the morning when the Jews began to attack our village. It was the night of May 30, 1948, and I was twelve years old. The evacuations and massacres at Tel Hanan, al-Tantūra, and Deir Yasīn [April 9] were fresh in our memory, so we knew what the Jews were capable of. The Jordanian army had withdrawn a few days earlier, saying there would be replacements. But no replacements came and we were forced to flee without protection. We left in small groups and scattered in all directions, so it was impossible to know where the others went. As with my own family, many villagers had already fled from Haifa in an earlier round of attacks. Some families moved three times, each time believing that they were far enough from the fighting and would be protected by the Jordanian army. So we had to flee again, and apart from our two horses, which we were able to take with us, we left everything else behind. The village was completely deserted by the time the Israelis captured it.

We reached Umm el-Faḥem, but we had no food, so we had to sneak back into the village to steal from our own stocks. The Jews, thinking we might return to retrieve our things, had placed booby traps underneath all the crates, so when we lifted them they would explode. One of our neighbors, Ḥassan Sukkar, went back for some of his possessions and was killed in his own home. We also found the body of another neighbor, Abu Rummān Yūnis, and buried him before we left.

In the days after the attack, the occupying forces destroyed some of the houses. Then the following year the Kibbutz Megiddo was built on our land, and eventually nearly all the houses were destroyed—all except some of the stronger stone-built houses, which were incorporated into the kibbutz. Our mosque became the carpentry shop and the property was fenced off. I remember that the grave of Yūsuf Ḥamdān, who was killed by the British Army along with fourteen others in a fierce battle on the outskirts of the village, is in that cemetery. You will find it in a state of disrepair within the kibbutz.

It is my wish to die on that land where we once had 1,000 dunams [247 acres]. Al-Lajjūn was like a paradise for us. The land was rich and fertile, and it was easy to cultivate. I used to take the horses into the fields to graze. In the summer, after haymaking, all the nearby villages would gather for a wrestling competition. And during the Eid, the holiday after Ramadan, our neighbors would go to one another's houses to share in the celebrations. We lived as one big family. Years later I went back to the village and took home some of the earth from my land.

When I sleep, I dream that I am with my brother Said who taught me how to plow. I can remember my father stopping us in the middle of our work, telling us to make the plowing arc even wider, to cover more land.

محمود محمد محمود ثلاثة أجيال من عائلة محمود

من اليسار: محمود محمد محمود وزوجته في يوم زفافهم، محمود وهو جدَّ محمود محمد محمود والذي عاش أكثر من مائة عام، محمد محمود والد محمود محمد محمود

كانت الساعة الثانية فجرًا تقريبًا عندما بدأ اليهود مهاجمة قريتنا، كانت لللة الـ 30 من مايو/أيار 1948، وكنت حينها في الثانية عشر من عمري. كانت لا تزال صور المجازر والتهجير الذي تعرّضَتُ لها تل حنان والطنطورة ودير ياسين (9 أبريل/نيسان) حيّة في ذاكرتنا، فلذلك كنا نعرف ما مقدور اليهود فعله ضدنا. كان وقتها الجيش الأردني قد انسحب منذ عدة أيام وقالوا لنا أنه سيستبدلونهم بغيرهم، ولكن لم يأتِ أحدًا بدلًا منهم وأُجبرنا على الهرب دون حماية. غادرنا مجموعات صغيرة مشئتة في كل الأنحاء ولذلك كان من الصعب معرفة إلى أين ذهبت كل مجموعة. وكما عائلتي فلاكثير من القرويين والمدنيين هربوا من حيفا في الجولة الأولى من الهجوم. الرتحلت بعض العائلات ثلاث مرات، معتقدين في كل مرة أنهم أصبحوا بعيدين عن القتال وسيكونون تحت حماية الجيش الأردني. ولكننا هربنا مرة أخرى، ولم نتمكن من أخذ شيء معنا سوى حصانين تاركين كل شيء ورائنا. هُجرت القرية بأكملها ومع الوقت استولى الإسرائيليون عليها.

وصلنا إلى أم الفحم، لم نكن نهلك طعامًا فكان علينا أن نتسلل عائدين للقرية لنسرق من مخازننا. عـرف اليهـود أننا قـد نعـود ثانية لنسـرد القرية لنسـرد عرف اليهـود أننا قـد نعـود ثانية لنسـرد حين حاجياتنا فوضعـوا المتفجـرات تحـت الصناديـق جميعها، لـكي تنفجـر حـين نرفعها. أحـد جيراننا، اسـمه حسـن سُكّر، عاد لجلب بعـض أغراضـه وقُتِل في منزله، كما وجدنا أيضًا جثـة لجار آخر وهـو يونـس أبـو رمـان حيـث دفنّاه قبل مغادرتنا.

في الأيام التي تلت الهجوم، دَمّرت قوات الاحتىلال بعض المنازل. وفي السنة التالية أقيم كيبوتس مجدّو فوق أراضينا، وفي النهاية هُدمت كل البيوت ما عدا بيوت الحجر القوية حيث دمجت داخل الكيبوتس.

تحوّل جامعُنا إلى منجرة وأحيطت أملاكنا بسياج، وأذكر أن قبر يوسف حمدان الذي قتله الجيش الانجليزي هو وأربعة عشر آخرين في معركة شرسة على مشارف قريتنا، قبره موجود في تلك المقبرة. ستجدها الآن في حالة يرقى لها داخل الكيبوتس. أمنيتي فقط أن أموت على تلك الأرض حين كنا غلك وقتها 1000 دونم (247 هكتار). اللجون كانت بثابة جنة بالنسبة لنا. كانت الأرض غنية وخصبة وكان من السهل زراعتها. اعتدت وقتها أخذ الأحصنة للحقول لكي ترعى هناك. وفي فصل الصيف وبعد حصاد الكلأ اليابس كانت تتجمّع كل القرى المحيطة لمشاهدة مسابقة المصارعة. وخلال عيد الفطر كنا نتبادل وجيراننا المعايدات في بيوت بعضنا البعض. لقد عشنا كعائلة واحدة. قبل عدة سنوات عدت للقرية وجلبت البيتي بعضًا من تراب أرضي.

عندما أنـام أحلـم أننـي مع أخـي سـعيد الـذي علّمنـي الحراثـة. أتذكـر والـدي وهـو يوقفنـا في منتصـف العمـل ليخبرّنـا أن نوسـع قـوس الحراثـة لـكي يغطـي مسـاحة أكـبر مـن الأرض.

מחמוד מוחמד מחמוד שלושה דורות של בני משפחת מחמוד

משמאל: מחמוד מוחמד מחמוד עם אשתו ביום חתונתם, סבו של מחמוד מוחמד מחמוד, מחמוד, שגילו מעל 100 שנה, אביו של מחמוד מוחמד מחמוד, מוחמד מחמוד

בסביבות השעה שתיים לפנות בוקר החלו היהודים לתקוף את הכפר שלנו. זה היה ליל ה-30 במאי 1948, והייתי בן 12. הפינוי והטבח בתל-חנן, אל-טנטורה ודיר יאסין (9 באפריל) היו טריים בזכרוננו, כך שידענו למה היהודים מסוגלים. הצבא הירדני נסוג ימים אחדים קודם לכן, ואמר שכוח מחליף יגיע, אך אף כוח מחליף לא הגיע ונאלצנו לנוס ללא הגנה. עזבנו בקבוצות קטנות והתפזרנו בכל הכיוונים, כך שאי אפשר היה לדעת לאן האחרים הלכו. כמו בני משפחתי, רבים אחרים כבר נמלטו מחיפה בעקבות סבב התקפות קודם. חלק מהמשפחות נעתקו ממקומן שלוש פעמים קודם לכן, ובכל פעם האמינו שהתרחקו מספיק מן הלחימה ויהיו מוגנות על ידי הצבא הירדני. וכך, נאלצנו לנוס שוב, וחוץ משני הסוסים שלנו, שיכולנו לקחת עמנו, הותרנו את כל שאר הרכוש מאחוה הכפר ננטש לחלוטין לפני שתפסו אותו הישראלים.

הגענו לאום אל-פחם, אך לא היה לנו מזון, כך שנאלצנו להתגנב בחזרה אל תוך הכפר שלנו כדי לגנוב מהמחסנים שלנו. היהודים, שחשבו שאנו עשויים לשוב כדי לאסוף את חפצינו, הניחו מטעני נפץ מתחת לארגזים, כך שכאשר הרמנו אותם הם התפוצצו. אחד משכנינו, חסן סוקאר, חזר לאסוף את מקצת רכושו ונהרג בביתו שלו. מצאנו גם את גופתו של שכן אחר, אבו רומאן יונס, וקברנו אותו טרם עזיבתנו.

בימים שלאחר ההתקפה, הכוחות הכובשים הרסו חלק מבתינו. ואז, בשנה שלאחר מכן, הוקם קיבוץ מגידו על אדמתנו, ובסופו של דבר נהרסו כמעט כל הבתים - כולם פרט לחלק מהבתים האיתנים הבנויים מאבן, שהפכו חלק מן הקיבוץ. המסגד שלנו הפך לנגריה והמתחם הוקף בגדה אני זוכר שהקבר של יוסוף חמדאן, שנהרג על ידי הצבא הבריטי ביחד עם ארבעה עשר אחרים בקרב קשה בפאתי הכפר, מצוי בבית הקברות הזה. תוכל למצוא אותו במצב של עזובה בתחומי הקיבוץ.

אני מבקש למות על אותה פיסת אדמה שבה היו פעם בבעלותנו 1000 דונם. אל-לג'ון הייתה כמו גן עדן בעבורנו. האדמה הייתה עשירה ופורייה, והייתה קלה לעיבוד. נהגתי לקחת את הסוסים לרעות בשדות. בקיץ, לאחר הכנת ערימות השחת, נהגו תושבי כל הכפרים להתאסף לתחרות היאבקות. ובימי עיד [אלפיטר], החג שלאחר רמדאן, נהגו שכנינו ללכת האחד אל ביתו של האחר כדי לחגוג יחדיו. חיינו כמשפחה אחת גדולה. שנים לאחר מכן, חזרתי לכפר ולקחתי הביתה מעט אדמה מאדמתי.

כאשר אני ישן, אני חולם שאני עם אחי סעיד שלימד אותי לחרוש. אני יכול לזכור את אבי עוצר אותנו באמצע עבודתנו, ואומר לנו לחרוש בקשת ביכול לזכור את כדי לכסות יותר אדמה.

עקבות זיכרון في إثر الذاكرة 12 / Memory Trace 13 / עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace

31°50′27″N / 35°1′33″E

32°2′55″N / 34°48′18″E

SALAMA – JAFFA DISTRICT

1948: Population 7,807; Houses 1,692 Occupation date: April 29, 1948 Occupation forces: Alexandroni Brigade Occupying operation: Operation Bi'ur Hametz ("Passover Cleaning")

Post 1948: In May 1948, the village was settled by Jews who had been displaced from Jaffa and south Tel Aviv. In 1949-50, new immigrants, particularly from Yemen, arrived as part of Operation Magic Carpet and settled on the land of the former village. In the following years, the name was changed to Kfar Shalem.

the Jewish inhabitants in order to demolish the old houses and build new residential quarters for them.

Today: The village site is within the boundaries of Tel Aviv, with a portion extending within the city of Ramat Gan. Approximately ten of the houses remain and have been occupied by Israelis. The village schools, the cemetery, and the shuttered Shrine of Sayvidna Salama remain Official Israeli name: The Jewish neighborhood estab

lished on the village land is called Kfar Shalem. The site of the former village of Salama has no official name and does not appear on contemporary maps of Israel.

سلمة – قضاء يافا

القرية عام 1948: عدد السكان: 7807 نسمة، عدد البيوت 1692 تاريخ احتلالها: 29 أبريل/نيسان 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لواء ألكسندروني الحملة العسكرية للاحتلال: بيعور حميتس (تصفية الخبز قبيل عيد

القريــة بعــد عــام 1948: في مايو/أيــار 1948 اســتوطن في القريــة اليهــود לאחר שנת 1948: בחודש מאי 1948 יושב הכפר ביהודים שנעקרו וلذين نزحوا من يافا وجنوبي تل أبيب. في الفترة ما بين 1949 - 1950 In the 1970s, the Tel Aviv municipality began evacuating מיפו ומדרום תל אביב. בשנים 50-1949 הגיעו מהגרים חדשים, בעיקר פסש للقرية قادمون جدد معظمهم من اليمن كجزء من عملية "البساط السحري" واستوطنوا الأراضي التي كانت تتبع للقرية في السابق. في السنين تل أبيب بإجلاء السكان اليهود من أجل هدم المنازل القديمة وبناء أحياء

> القرية اليوم: تعتبر القرية اليوم ضمن حدود تل أبيب، مع جزء بسيط منها ضمن حدود مدينة "رمات غان". لا يزال ما يقارب العشرة منازل باقية وجميعها يسكنها إسرائيليون. كما لا تزال مدارس القرية، والمقبرة، ومقام سيدنا سلمة (المغلق للزيارة) باقية أيضًا.

> الاسم الإسرائيلي الرسمي: يدعى الحي اليهودي الذي تأسس على أراضي القرية بكفار شليم، ولا عتلك الموقع السابق لقرية سلمة اسمًا رسميًا ولا يظهر في الخرائط الإسرائيلية الحديثة.

סלמה - מחוז יפו (יאפא)

1692: אוכלוסייה: 7,807, מספר הבתים: 1948 תאריך הכיבוש: 29 באפריל 1948 הכוח הכובש: חטיבת אלכסנדרוני מבצע הכיבוש: מבצע ביעור חמץ

מתימן, כחלק ממבצע מרבד הקסמים, שיושבו על אדמת הכפר לשעבה בשנים הבאות שונה השם לכפר שלם. בשנות ה-70 החלה עיריית תל וلتي تلتها تغيّر اسمها ليصبح "كَفار شَـليم". في العام 1970 بـدأت بلديـة אביב בפינוי התושבים היהודים כדי להרוס את הבתים הישנים ולבנות

> כיום: אתר הכפר מצוי בתחומי העיר תל אביב, וחלקו בתחומי העיר רמת גן. בערך 10 מהבתים נותרו, וישראלים מתגוררים בהם. בתי הספר של הכפר, בית הקברות שלו ובית התפילה שתריסיו מוגפים, סידנא

> שם ישראלי רשמי: השכונה היהודית שנוסדה על שטח הכפר קרויה כפר שלם. לאתר הכפר לשעבה סלמה, איו שם רשמי, והוא אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת ישראל.

YĀLU - AL RAMLA DISTRICT

1967: Population 1,644 (1961); Houses 245 (1931) Occupation date: June 7, 1967 Occupying forces: Israeli Defense Force (IDF) Occupying operation: Six-Day War

Post 1967: At the end of the Six-Day War, following the annexation of the Latrun salient, through which part of the main Tel Aviv-Jerusalem highway runs, the villages of Yālu and 'Imwās were demolished in advance of the creation of the Canada Park, established in 1968 by the Jewish National Fund (INF) of Canada over an area of 32.000 acres.

Today: The village is completely destroyed and the rubble scattered. Walled terraces remain throughout the park, planted with fig trees, almonds, carob, and cactus. On one hilltop a doorway in a stone-walled façade leads into a former house cave. Several dozen unmarked, ringed, oblong graves are clustered by the side of a path and well.

Official Israeli name: None. The former village of Yālu does not appear on contemporary maps of Israel. The village is part of the Canada Park, also known as Ayalon Park.

يالو - قضاء الرملة

عام 1967: عدد السكان 1644 نسمة (1961)، عدد البيوت 245 (1931) تاريخ احتلالها: 7 يونيو/حزيران 1967 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: الجيش الإسرائيلي الحملة العسكرية للاحتلال: حرب الستة أيام

بعد عام 1948: في نهاية حرب الأيام الستة وبعد ضم اللطرون حيث يقع المقطع الرئيسي من الطريق السريع الموصل بين القدس وتل أبيب، هدمت قريتا يالو وعمواس بهدف إقامة متنزه كندا الذي أنشأ عام 1968 على يد الصندوق القومي اليهودي على مساحة أكثر من 32 ألف هكتار.

القرية اليوم: دمرت القرية بالكامل حيث يتناثر حطام في كل مكان. أما الجدران (السناسل) فلا تزال باقبة في المتنزه، مزروعة بأشجار التين واللوز والخروب والصبار. يقع على قمة الجبل مدخل حجري يؤدي لمنزل صخري مهجور. تقع على جانب الطريق العشرات من القبور التي لا تحمل شواهد أو علامات مميزة كلها في وضعية جيدة.

الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يوجد، لا يظهر اسم القرية المهجرة يالو على الخرائط الإسرائيلية الحديثة. تعدّ القرية جزءًا من متنزه كندا المعروف باسـم "متنـزه أيالـون".

יאלו - מחוז אל-רמלה

1967: אוכלוסייה: 1,644 (1961) מספר הבתים: 245 1967 ביוני 7 בעריך הכיבוש: הכוח הכובש: צבא ההגנה לישראל (צה"ל) מבצע הכיבוש: מלחמת ששת הימים

לאחר שנת 1967: בסיום מלחמת ששת הימים, בעקבות סיפוח בליטת לטרון, שדרכה עובר מקטע של הכביש המהיר הראשי תל אביב-ירושלים, הכפרים יאלו ועימוואס נהרסו לקראת הקמת פארק קנדה, שנוסד בשנת 1968 על ידי הסניף הקנדי של הקרן הקיימת לישראל על שטח של למעלה מ- 32,000 דונם.

כיום: הכפר הרוס כולו, וההריסות פזורות ברחבי האתה טראסות תחומות בקירות נותרו ברחבי הפארק, ובהן נשתלו עצי תאנה, שקד, חרוב, וגם סברסים. בראש אחת הגבעות, כניסה בחזית בעלת קיר אבן מובילה למה ששימש בעבר כבית בתוך מערה. כמה עשרות קברים בלתי מסומנים שצורתם טבעתית-מוארכת פזורים לצד שביל ובאר.

שם ישראלי רשמי: איו. הכפר לשעבר יאלו אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת ישראל. הכפר מהווה חלק מפארק קנדה, הידוע גם עקבות זיכרון في إثر الذاكرة 14 / Memory Trace Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة / 15

31°36′27″N / 34°53′44″E

1948: Population 2,819; Houses 576 Occupation date: October 27, 1948 Occupying forces: Giv'ati Brigade Occupying operation: Operation Yoav

Post 1948: In 1949, former members of the Palmach established Kibbutz Beit Guvrin on part of the village site, where its public houses used to stand. The first residents were members of the Yetzivim and Bnei Horin youth groups, Jewish immigrants from Turkey and Romania, respectively. In 1989, the Beit Guvrin National Park was established on part of the village site.

Today: The ruin of the mosque has been partially buried and the house of the *mukhtār* (the head of the village) remains open and gutted on a hilltop nearby. Behind the mosque one empty Palestinian house stands beside the remains of the cemetery. Several other houses have been occupied by the kibbutz. In 2013, the area of the Beit Guvrin caves, which includes the village site, was made a UNES-CO World Heritage site.

Official Israeli name: Beit Guvrin (the ancient name of pears on the contemporary map of Israel.

بيت جبرين - قضاء الخليل

عام 1948: عدد السكان 2819، عدد البيوت 576 تاريخ احتلالها: 27 أكتوبر/تشرين أول 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لواء جفعاتي الحملة العسكرية للاحتلال: عملية يوآف

كيبوتس بيت غوفرين على جزء من أرض القرية، حيث كانت المنازل العامة. أوائل الساكنين الجدد كانوا من أعضاء المجموعات الشبابية يتسيفيم وبني حورين، ومن ثم لاجئون يهود من تركيا ورومانيا. في عام 1989 أقيمت حديقة "بيت غوفرين" الوطنية على أجزاء من أرض القرية. القرية اليوم: دفنت أنقاض المسجد بشكل جزئي بينما ظل منزل المختار مفتوحًا ومهدمًا أعلى التلة القريبة. ينتصب بيت فلسطيني مهجور خلف المسجد بجانب بقايا المقبرة. ثمة عدد آخر من البيوت يحتلها الكيبوتس. في عام 2013 تم إدراج منطقة كهوف بيت جوفرين والتي تشمل أرض القرية على لائحة اليونسكو للتراث العالمي.

the place). The former village of Beit Jibrīn no longer ap- الاسم الإسرائيلي الرسمي: بيت غوفريـن (الاسم التاريخي القديـم للمـكان) لا يظهر اسم القرية السابقة بيت جبرين في الخرائط الإسرائيلية الحديثة. בית ג'יברין - מחוז חברון

1948: אוכלוסייה: 2,819, מספר הבתים: 576 תאריך הכיבוש: 27 באוקטובר 1948 הכוח הכובש: חטיבת גבעתי מבצע הכיבוש: מבצע יואב

לאחר שנת 1948: בשנת 1949 ייסדו חברי פלמ"ח לשעבר את קיבוץ אבג בוף 1948: في عام 1949 قام أعضاء سابقون من البلهاخ بتأسيس בית גוברין על חלק מאתר הכפר, במקום שבו עמדו מבני הציבור שלו. התושבים הראשונים היו חברי תנועות הנוער בני חורין ויציבים, מהגרים יהודים מטורקיה ומרומניה, בהתאמה. בשנת 1989 נוסד הגן הלאומי בית גוברין על חלק מאתר הכפה

> כיום: שרידי המסגד נקברו חלקית וביתו של מוכתר הכפר ניצב פתוח בראש גבעה סמוכה, לאחר שתכולתו נעקרה ממנו. מאחורי המסגד עומד בית פלסטיני אחד ריק ליד שאריות בית הקברות. בתים אחדים נוספים נמצאים בשימוש הקיבוץ. בשנת 2013 הפר אתר מערות בית גובריו, שכולל את אתר הכפר, לאתר מורשת של ארגון יונסקו.

שם ישראלי רשמי: בית גוברין (שמו העתיק של המקום). הכפר לשעבר בית גוברין כבר אינו מופיע במפת ישראל בת זמננו. AL-QABU - JERUSALEM DISTRICT

1948: Population 302; Houses 48 Occupation date: October 22, 1948 Occupying forces: Sixth Battalion of the Har'el Brigade Occupying operation: Operation Ha-Har ("The Mountain")

Post 1948: On May 1, 1949, the Israeli military entered the village and detonated the houses. In April 1950, Mevo Beitar (a cooperative village) was established on village land by immigrants from Argentina and native Israelis of the Beitar movement (a revisionist Zionist Youth group founded in 1923). The JNF's Begin Park was later established to commemorate the sixth Prime Minister of Israel, Menachem Begin, with a picnic site beside the ruins of the village's former mosque.

Today: The rubble of former houses is scattered throughout the woods of the JNF park. The shrine of al-Sheikh Ahmad al-'Umari remains beneath a tree on a hillside near a spring and a steep series of steps descends to the ancient spring and cistern.

Official Israeli name: Hurbat Qovi (lit., "Qovi Ruin"), the ancient name of the place

القبو- قضاء القدس

عام 1948: عدد السكان 302 نسمة، عدد البيوت 48 تاريخ احتلالها: 22 أكتوبر/تشرين أول 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: ست كتائب من لواء هرئيل الحملة العسكرية للاحتلال: عملية ههار (الجبل)

לאחר שנת 1948: ב-1 במאי 1949 נכנס הצבא הישראלי לכפר ופוצץ אבג בוס 1948: في ולפט הייט אוצף/וֹבוֹת 1949، כבור ווּקביה ווּקיינוֹבוֹע القرية ونسف البيوت. في أبريل/نيسان 1950 أقيمت "مافو بيتار" (قرية تعاونية) على أراضي القرية على يد مهاجرين من الأرجنتين وإسرائيليين محليين من حركة "بيتار" (مجموعة صهيونية اصلاحية شبابية تأسست عام 1923). بعد ذلك أسس الصندوق القومي اليه ودي متنزهًا لتخليد ذكري مناحيم بيجن وهو رئيس وزراء إسرائيل السادس، اشتمل المنتزه على زاوية مخصصة لغداء المتنزهين بجانب أطلال مسجد القرية المهجرة.

31°43′40″N / 35°7′11″E

القريـة اليـوم: تتناثـر أنقـاض المنـازل القدهِـة في أنحـاء متنـزه الصنـدوق القومي اليهودي. لا يـزال مقـام الشـيخ أحمـد العمـري يقبع أسـفل شـجرة في أعلى التلة بجانب مرتفع ينحدر بضع خطوات نحو النبع والحوض القديمين. الاسم الإسرائيلي الرسمي: خربة قوفي، وهو الاسم التاريخي القديم

אל-קבו - מחוז ירושלים

48: אוכלוסייה: 302, מספר הבתים:1948 תאריך הכיבוש: 27 באוקטובר 1948 הכוח הכובש: הגדוד השישי של חטיבת הראל מבצע הכיבוש: מבצע ההר

את הבתים. באפריל 1950 נוסד המושב השיתופי מבוא ביתר על אדמת הכפר, על ידי מהגרים מארגנטינה וישראלים ילידי הארץ חברי תנועת ביתר (תנועת נוער ציונית רוויזיוניסטית שנוסדה בשנת 1923). פארק בגין של הקרן הקיימת לישראל נוסד לאחר מכן במקום, בהוקרה לראש ממשלת ישראל השישי, מנחם בגין, והוא כולל אתר פיקניק בקרבת הריסות המסגד לשעבר של הכפת

כיום: חורבות בתי הכפר לשעבר פזורות ברחבי עצי הפארק שהקימה הקרן הקיימת לישראל. בית התפילה של אל-שייח' אחמד אל-עומארי נותר, מתחת לעץ בצד הגבעה בקרבת מעיין וסדרת מדרגות תלולות שיורדות אל המעיין ובור המים העתיקים של הכפר.

שם ישראלי רשמי: חורבת קובי, שמו העתיק של האתר

Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة /17 עקבות זיכרון في إثر الذاكرة 16 / Memory Trace

31°46′21″N / 34°57′38″E

1948: Population 499; Houses 157 Occupation date: July 18, 1948 Occupying forces: Har'el Brigade Occupying operation: Second-stage Operation Dani

Post 1948: In September 1948, most of the village and monastery of Deir Rafāt was blown up. In 1948, Kibbutz Tzor'a was founded by members of the Palmach (Palmāh, the elite fighting force of the Haganah) on village land. The Giv'at Shemesh educational institution was established on village land in 1954.

Today: Rubble from the former houses and shifted stone terraces blanket the site. Giv'at Shemesh has become a drug القرية اليوم: لا زالت أنقاض البيوت السابقة ومدرجات الحجارة المتحولة rehabilitation center. A portion of the village site is occupied by Bedouins of the al-Sāni' tribe, who rent land from the nearby monastery.

on contemporary maps of Israel.

دير رفات - قضاء القدس

عام 1948 - عدد السكان: 499 نسمة. عدد البيوت: 157 تاريخ احتلالها: 18 يوليو/تموز 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لواء هرئيل الحملة العسكرية للاحتلال: المرحلة الثانية من عملية داني العسكرية

بعد عام 1948: في سبتمبر/أيلول 1948 تم نسف معظم أجزاء القرية والديـر في ديـر رفـات. وفي عـام 1948 أقيـم عـلى أراضي القريـة كيبوتـس "تسرعاه" من قبل أعضاء من البلماخ (وهم قوات النخبة المقاتلة التابعة للهاغاناه). وكذلك تم تأسيس معهد جفعات شيمش التعليمي على أراضي القريــة عــام 1954.

تغطى الموقع. وأصبحت تعدّ جفعات شيمش اليوم مركزًا لإعادة تأهيل مدمني المخدرات. ويسكن البدو من قبيلة الصانع على جزء من القرية إذ إنهم يستأجرون الأرض من الدير القريب منهم.

الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يوجد. فلا يظهر اسم القرية على الخرائط Official Israeli name: None. The village does not appear الإسرائيلية الحديثة.

דיר רפאת - מחוז ירושלים 157: אוכלוסייה: 499, מספר הבתים: 1948 תאריך הכיבוש: 18 ביולי 1948 הכוח הכובש: חטיבת הראל מבצע הכיבוש: מבצע דני, השלב השני

לאחר שנת 1948: בספטמבר 1948 פוצצו רוב בתי הכפר ומנזר (דיר) רפאת . בשנת 1948 נוסד קיבוץ צרעה על ידי חברי הפלמ"ח (יחידת העלית של ההגנה) על אדמות הכפר. המוסד החינוכי גבעת שמש נוסד על אדמות הכפר בשנת 1954.

כיום: שרידי בתים לשעבר וטראסות שנעתקו ממקומן המקורי מכסים את האתר. גבעת שמש הפכה למוסד לגמילה מסמים. חלק מאתר הכפר מיושב על ידי בדואים משבט א-סאנע, ששוכרים אדמה מהמנזר הקרוב. שם ישראלי רשמי: אין. הכפר אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת

'AMQA - ACRE DISTRICT

1948: Population 1,438; Houses 341 Occupation date: July 11, 1948 Occupying forces: 7th Brigade (Hativa Sheva), and 21st Battalion, Carmeli Brigade Occupying operation: Operation Dekel

Post 1948: In 1949, Moshav Amka was established for immigrants from Yemen, at first in the village houses, and then just north of the village site. In the late 1950s, the Israeli government ordered the Israeli army to destroy the majority of the surviving Arab buildings.

Today: Several houses remain and have been taken over by members of the moshav. The crumbling mosque, with its three-portico arched entry, is at the end of a dirt road amid heavily overgrown underbrush strewn with rubble from former buildings. The former school has been turned into a warehouse.

Israeli official name: The former village site of 'Amqa bears no official name, and does not appear on contemporary maps of Israel.

عمقا – قضاء عكا

عام 1948: عدد السكان 1438 نسمة، عدد البيوت 341 تاريخ احتلالها: 11 يوليو/تموز 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: اللواء السابع والكتيبة 21 من لواء كرميلي الحملة العسكرية للاحتلال: عملية ديكل

32°58′43″N / 35°10′2″E

לאחר שנת 1948: בשנת 1949 נוסד מושב עמקא בעבור מהגרים אב בשו 1948: أقيم موشاف "عمقا" שו 1949 שו בעבור מהגרים אב בשות 1949 שו בעבור מהגרים אב בשות 1949 שו בשנת 1949 בש عنيين، في البداية سكنوا بيوت القرية ثم انتقلوا إلى شمالي القرية. أصدرت الحكومة الإسرائيلية في أواخر عام 1950 أوامر للجيش الإسرائيلي بتدمير أغلبية المباني العربية المتبقية.

القرية اليوم: لا يزال هناك عدة بيوت مِلكها أعضاء من الموشاف. يقع المسجد المتداعى ذو المداخل الثلاث المقوسة في نهاية طريق ترابي، حيث ترى في الوسط شَجيرات كثيفة إضافة إلى أطلال وبقايا المباني القديمة، فيما تحولت المدرسة القديمة إلى مستودع.

الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يحمل موقع القرية السابق "عمقا" اسمًا رسميًا ولا يظهر في أي من الخرائط الإسرائيلية الحديثة. . עמקא - מחוז עכו

1948: אוכלוסייה: 1,438, מספר הבתים: 1948 תאריך הכיבוש: 11 ביולי 1948 הכוח הכובש: חטיבה 7 וגדוד 21 של חטיבת כרמלי מבצע הכיבוש: מבצע דקל

מתימן, תחילה בבתי הכפר, ולאחר מכן צפונית לאתר הכפר. בשנות החמישים המאוחרות הורתה ממשלת ישראל לצבא הישראלי להרוס את רוב הבניינים הערביים שנותרו.

כיום: בתים אחדים נותרו והם נתפסו על ידי חברי המושב. המסגד המתפורר, על כניסתו בעלת שלוש האכסדראות המקושתות, מצוי בקצה כביש עפר מוקף צמחיית פרא סבוכה ששרידי בניינים של הכפר לשעבר פזורים בה. בית הספר לשעבר הוסב למחסן.

שם ישראלי רשמי: לאתר הכפר לשעבר עמקא אין שם רשמי, והוא אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת ישראל.

Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة / 19 עקבות זיכרון في إثر الذاكرة 18 / Memory Trace

MUNĪR KHALĪL AHMAD SĀBER

I was only eight years old when our village. Deir Yasīn, was attacked. Even across this great expanse of time I remember it was a Friday, at two in the morning, when we woke to the sound of guns and explosions. Our uncle who lived nearby was old and nearly blind, so we went to his house. Knocking softly on the door, we whispered that we had come to see that he was okay and to be together, since we were afraid. He let us in and closed the door, not realizing lewish soldiers were nearby.

We crouched down so we would not be seen through the windows but my youngest brother started to cry and the Jews heard him. They forced open the door and when they got in, they put the young children to one side. They shot my brother Fuad, who was seventeen, there and then. He died from his wounds. Then they shot my uncle. They shot him three times and we saw his innards spilling out into the room. The soldiers told my mother that if she tried to leave they would kill the children. So she agreed she would not and they went away. After the soldiers had gone, my older sister Naheem said we had to leave, as they would certainly come back and kill us. She started to get two of my brothers ready. My mother was paralyzed with fear. I grabbed hold of the hem of her dress and we slowly began to leave the house.

When they saw us coming out, the soldiers asked why on the street all around us. The soldiers brought a truck and put around 30 or 40 women and children in it. We were among them. We were taken to the Jaffa Gate and put out on to the road—they told us to go to King 'Abdallah and come back in ten days.

We went to Hebron, where a family we didn't know let us stay with them. [We learned later that] on that day of the attack a young boy and his father who were bakers were put into their own oven and killed. Others were killed when soldiers threw grenades into the houses. After the Jewish forces captured the village, they took a truckload of 25 men into the center of Jerusalem and paraded them through the streets. Then they brought them back to the village and murdered them.

As news of the massacre spread, it became clear we would not be going back to our village. So we went to the Jewish quarter in Jerusalem, where our family stayed until 1967. Then we were brought to the refugee camp at Shu'fāt. My mother died in 1993, having never seen her village again. Today my brothers Ibrahim and Naheel both

More than 100 people lost their lives on the day of that attack, and there is documentation about those who were killed in '48, but nothing ever happened to those who committed the murders. At the time, journalists visited us, but nothing ever came of it. We were never given any أكثر من مائة شخص فقدوا حياتهم يوم الهجوم، هناك بيانات موثقة 🥏 compensation, not even the chance to have our family's murderers made officially accountable.

The house where we lived is still standing and a lewish family lives there today. It is the second house in the village on the right when you come in from Jerusalem. There used to be a gate with a chain at the front, and in the yard was a well that was uncovered. I heard that today there is a new building on that spot and that the Giv'at Sha'ūl neighborhood has been built around the village.

more than 60 years, but I have never been back to Deir Yasīn.

During the course of the Nakba Day commemorations in the spring of 2014, Munir visited Deir Yasin for the first time in over 60 years. He continues to live in the Shu fat refugee camp.

منير خليل أحمد صابر

كنت أبلغ الثمانية أعوام فقط حين تعرضت قريتي دير ياسين للهجوم. ورغم مرور كل هذا الوقت إلّا أنني لا زلت أذكر أنه كان يوم حمعة، الساعة الثانية فجرًا، عندما استيقظنا على أصوات المدافع والإنفجارات. ذهبنا إلى بيت عمّنا المجاور، فقد كان كبيرًا في السن وضريرًا. طرقنا الباب بهـدوء، همسـنا بأننـا جئنـا للاطمئنـان عـلى سـلامته ولـكي نكـون معًـا لأنّنـا we hadn't obeyed their orders. We could see bodies lying خائفون، أدخلَنا وأغلق الباب دون أن يعلم بوجود الجنود اليهود في مكان

> انبطحنا على الأرض لكي لا يرانا الجنود عبر النافذة، لكن أخي الصغير بدأ بالبكاء فسمعه اليهود. فتحوا الباب بقوة، وعندما دخلوا جمعوا الأطفال الصغار في جهة، ثم أطلقوا النار على أخى فؤاد الذي كان في السابعة عشرة من عمره والذي توفي بعدها متأثرًا بجراحه. بعدها أطلقوا النار على عمى، أطلقوا الرصاص عليه ثلاث مرات، رأينا أحشائه في الغرفة. قال الجنود لأمي أنها إذا حاولت الهرب فسوف يقتلون أطفالها. فأكدت أنها لن تفعل ثم رحلوا. حين غادر الجنود، قالت أختى الكبيرة نهيل أنه علينا المغادرة، لأنهم سوف يعودون مرة أخرى ويقتلوننا وبـدأت بتجهيـز أخواي، بينـما كاد الخوف يشل أمي، تمسكت بأطراف فستانها وبدأنا نتسلل بهدوء خارج

> حين رآنا الجنود خارجين، سألونا لماذا لم ننصع لأوامرهم، كان محقدورنا رؤية الأجساد المتمددة في الشوارع من حولنا، أحضر الجنود عربة ووضعوا فيها ما بن 30-40 من النساء والأطفال وكنا نحن من ضمنهم، ثم أخذونا إلى بـاب الخليـل وأنزلونـا هنـاك عـلى قارعـة الطريـق، أخبرونـا أن نذهـب للملـك عبد الله وأن نعود بعد عشرة أيام.

> سافرنا إلى الخليل، حيث استضافتنا عائلة لم نعرفها من قبل. عرفنا بعدها أنه في ذلك اليوم الذي حدث فيه الهجوم كان هناك شاب صغير ووالـده يعملان في مخبر، وقام جيش الاحتلال بوضعهم في الفرن وقتلهم. آخرون قتلوا حين ألقى الجنود قنابل في بيوتهم. بعد أن سيطرت القوات اليهودية على القرية، أخذوا شاحنة محملة بخمسة وعشرين رجلًا إلى وسط مدينة القدس ليستعرضوهم في الشوارع. ثم أعادوهم إلى القرية وقتلوهم هناك. حين انتشرت أخبار المجزرة، صار واضحًا أننا لن نعود إلى قريتنا، فمضينا إلى الحي اليهودي في القدس، حيث مكثب عائلتنا حتى العام 1967. ثم انتقلنا إلى مخيم شعفاط للاجئين. توفيت أمى عام 1993 دون أن ترى قريتها مجددًا، فيما يعيش أخي إبراهيم وأختى نهيل اليوم في الأردن.

عن كل أولئك الذين قتلوا في الــ 1948، ولكن شيئًا لم يحدث للذين ارتكبوا المجزرة. في ذلك الوقت زارنا صحفيون ولكن دون أن يثمر ذلك عن شيء، لم نحصل على أي تعويض، لم نتمكن حتى من محاكمة من قتلوا عائلتي. لا يـزال البيـت الـذي كنّا نعيـش فيـه موجـودًا حتى يومنـا هـذا وتعيـش فيـه عائلـة يهوديـة. إنـه البيـت الثـاني في أول القريـة مـن الجهـة اليمنـي حـين تدخلهـا הבית שבו גרנו עדיין עומד ומשפחה יהודית גרה שם כיום. זה הבית من القدس. من المفروض أن تكون هناك بوابة وسلسلة في المدخل ويوجد השני מימין בכפר, כאשר מגיעים מירושלים. בעבר היה שם שער קדמי 🛮 في الساحة بئر مكشوف. سمعت أن مبنى جديدًا أقيم في ذلك المكان، وأن "جفعات شاؤول" بنيت لتطوق القرية.

I have lived in this refugee camp only a few miles away for مخيم اللاجئين هـذا والـذي لا تتعـدي مساحته بضعـة أميـال لستين عامًا ولم يتسنّ لي أبدًا العودة إلى دير ياسين.

> خلال احياء الذكرى السنوية للنكبة في ربيع 2014، تمكن منير من زيارة ديـر ياسـين لأول مـرة بعـد 60 عامًـا، وهـو لا يـزال يعيـش في مخيـم شـعفاط

מוניר ח'ליל אחמד סאבר

הייתי רק בן שמונה כאשר הכפר שלנו, דיר יאסין, הותקף. גם כעבור פרק זמן כה ארוך, אני זוכר שזה קרה ביום שישי, בשעה שתיים לפנות בוקר, כאשר התעוררנו לקול רובים ופיצוצים. הדוד שלנו, שגר בקרבת מקום, היה זקן וכמעט עיוור, כך שהלכנו לביתו. הקשנו בעדינות בדלת, ולחשנו שבאנו לראות אם הוא בסדר ולהיות ביחה מפני שפחדנו. הוא הכניס אותנו וסגר את הדלת, בלי שהבין שחיילים יהודים היו קרובים.

השתופפנו כדי שלא ניראה דרך החלונות, אבל אחי הצעיר ביותר התחיל לבכות והיהודים שמעו אותו. הם פרצו את הדלת וכשנכנסו הם העמידו את הילדים הקטנים בצד. הם ירו במקום באחי פואד, שהיה אז בן שבע עשרה. הוא מת מפצעיו. אז הם ירו בדוד שלי. הם ירו בו שלוש פעמים וראינו את קרביו נשפכים אל תוך החדר. החיילים אמרו לאמא שלי, שאם תנסה לעזוב הם יהרגו את הילדים. אז היא הסכימה לא לעזוב, והם הלכו משם. לאחר שהחיילים הלכו, אחותי הגדולה נהים אמרה שאנחנו חייבים לעזוב, מפני שהם ישובו בוודאות ויהרגו את כולנו. היא התחילה להכין שנים מאחיי. אמי הייתה משותקת מפחד. תפסתי בשולי שמלתה והתחלנו לעזוב את הבית אט אט.

לאחר שראו אותנו יוצאים, החיילים שאלו מדוע לא צייתנו לפקודות שלהם. יכולנו לראות גופות פזורות מסביבנו ברחוב. החיילים הביאו משאית והעמיסו כ-30 או 40 נשים וילדים עליה. אנחנו היינו ביניהם. נלקחנו לשער יפו והורידו אותנו מהמשאית על הכביש - הם אמרו לנו ללכת למלד עבדאללה ולשוב כעבור עשרה ימים.

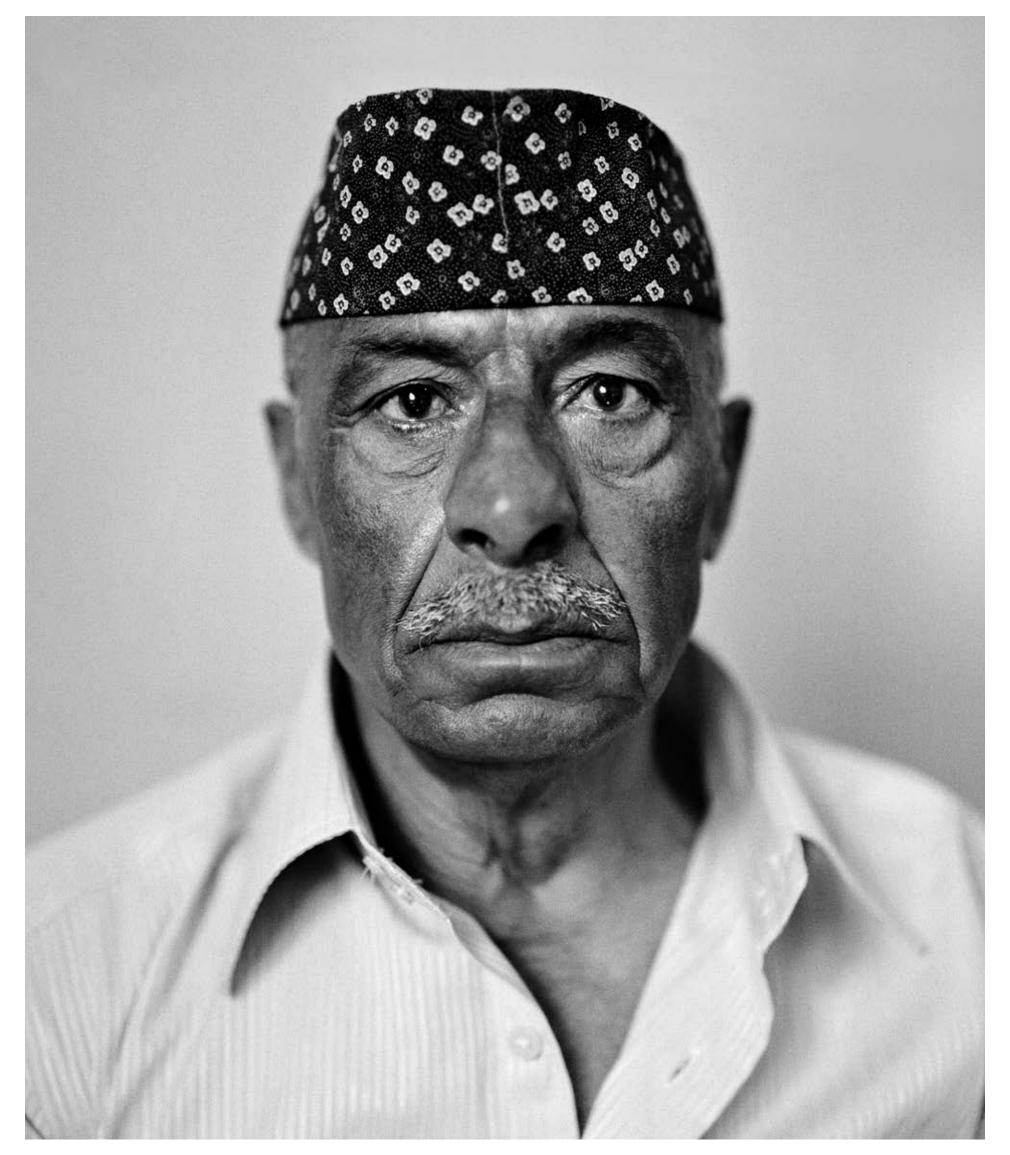
הגענו לחברון, ומשפחה שלא הכרנו שם הרשתה לנו להתגורר אצלה. מאוחר יותר למדנו שילד קטן ואביו שהיו אופים הוכנסו לתוך התנור שלהם ונהרגו. אחרים נהרגו כאשר חיילים זרקו רימונים לתוך הבתים. לאחר שהכוחות היהודיים כבשו את הכפר, הם העמיסו 25 גברים על משאית, לקחו אותם למרכז ירושלים והציגו אותם לראווה ברחובות. לאחר מכן, הביאו אותם בחזרה אל הכפר ורצחו אותם.

כאשר החדשות בדבר הטבח נפוצו, היה ברור שלא נשוב לכפר שלנו. אז עברנו לרובע היהודים בירושלים. שבו חייתה משפחתנו עד שנת 1967. אז הועברנו למחנה הפליטים בשועפאט. אמי נפטרה בשנת 1993, ומעולם לא ראתה את הכפר שלה שוב. כיום, אחיי, אברהים ונהיל, מתגוררים שניהם בירדן.

יותר מ-100 בני אדם איבדו את חייהם ביום ההתקפה ההיא, ויש תיעוד בנוגע למי שנהרגו ב-1948, אך כלום לא קרה למי שביצעו את הרציחות. באותו הזמו ביקרו אותנו עיתונאים, אר כלום לא יצא מזה. מעולם לא קיבלנו פיצוי כלשהו, ואפילו לא סיכוי לראות את רוצחי משפחתנו נושאים

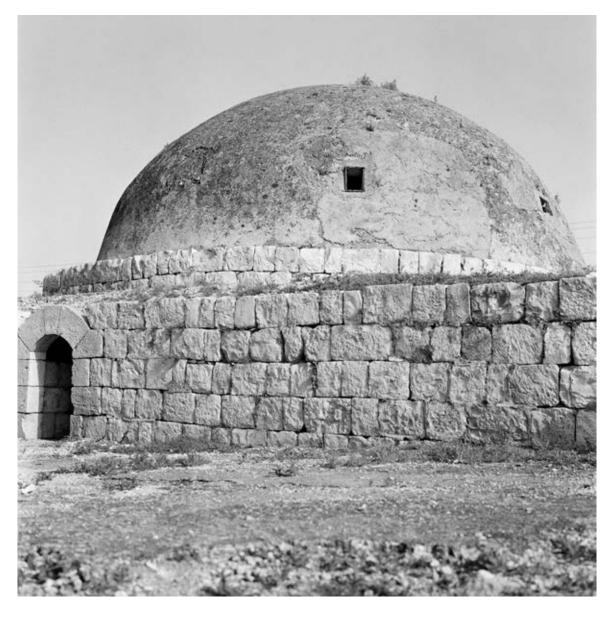
עם שרשרת, ובחצר הייתה באר לא מכוסה. שמעתי שכיום יש בניין חדש בנקודה הזו וששכונת גבעת שאול נבנתה סביב הכפר. גרתי במחנה הפליטים הזה במרחק קילומטרים ספורים בלבד מהכפר, אך מעולם לא

במהלד ציוו יום הנכבה באביב 2014, מוניר ביקר בדיר יאסיו לראשונה זה 60 שנה. הוא ממשיר להתגורר במחנה הפליטים שועפאט.

Shu'fāt refugee camp, 2011 مخيم شعفاط للاجئين، 2011 מחנה הפליטים שועפאט, 2011

Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة / 21 עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace עקבות

33°0′3″N / 35°9′3″E

1948: Population 1,438; Houses 382 Occupation date: May 21, 1948 Occupying forces: Carmeli Brigade Occupying operation: Operation Ben-Ami

Post 1948: In 1950, Iraqi Jews established Moshav Netiv HaShayyara on village land. In 1951, the villagers instituted proceedings against the Military Government of 1948-66 in the High Court of Justice in Israel. Despite the court ruling that the military governor had no authority to evict the petitioners or to prevent them from entering, leaving, or residing there, the court ruled as legal a new declaration by the Military Government that the village was a closed military area. As a consequence, villagers who had not managed to return to the village (almost all of them) were forbidden to go there without permission. In 1955, a paratrooper platoon conducted experimental explosions in five of the village's houses during a training exercise, razmosque. In 1996, the Shimon Peres government promised to help restore the mosques in former Arab villages, but was defeated and nothing done. In 1997, the Israeli Land Administration (ILA) claimed that al-Ghābisiyya had been "abandoned" in 1948 and began disputing that the village's mosque had ever been a mosque at all, refusing the villagers' appeals to return to using the mosque for prayer.

Today: All that remains today is the shell of the mosque and the unkempt cemetery. The villagers still pray in the field outside the sealed mosque. The village site is now within the JNF's Yehi'am Forest.

Official Israeli name: None

الغابسية - قضاء عكا

عام 1948: عدد السكان 1438 نسمة، عدد البيوت 382 تاريخ احتلالها: 21 مايو/أيار 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لواء كرميلي الحملة العسكرية للاحتلال: عملية بن عامى

بعـد عـام 1948: أقيـم عـلى أرض القريـة موشـاف "نتيـف هشـيراه" عـلى يـد يهود عراقيين عام 1950، وفي عام 1951 رفع السكَّان المحليّون دعوى ضد الحكم العسكري الذي كان بين 1948-1966 في محكمة العدل العليا في ي. إسرائيـل. رغـم حكـم المحكمـة بـأن الحاكـم العسـكرى ليسـت لديـه صلاحيـة طرد الملتمسين أو منعهم من الدخول أو الإقامة هناك، فقد حكمت المحكمة بقانونية الحكم العسكري وذلك من خلال اعتبار القرية منطقة عسكرية ing them to the ground, and the rest of the houses in the مغلقة. نتيجة لذلك، بـات السـكان المحليّـون الذين لم يتمكّنوا مـن العـودة village were demolished later that year, leaving only the אישור. (معظم الناس كانوا كذلك) ممنوعين من الذهاب إلى هناك من دون الذهاب إلى هناك من دون تصريح. في عام 1955 قامت كتيبة من المظليّين بإجراء تدريبات تفجير في خمسة من بيوت القرية، حيث تم تسويتها بالأرض تمامًا فيما هدمت البيوت الأخرى في فترة لاحقة من نفس العام وبقى المسجد فقط صامدًا. عام 1966 وعد رئيس الوزراء شمعون بيريس بإعادة إصلاح المسجد في القرية العربية القدية. ولكنه هزم في الانتخابات ولم يحصل شيء. عام 1997 ادّعت سلطة أراضي إسرائيل أن الغانسية كانت مهجورة عام 1948 حيث زعمت أن مسجد القرية لم يكن مسجدًا أبدًا، رافضة مطالبة السكان المحليين بالعودة واستخدام المسجد للصلاة.

> القرية اليوم: كل ما تبقى اليوم هو مبنى المسجد ومقبرة يرثى لحالها. لا يزال السكان المحليون يصلّون في الحقول خارج المسجد المغلق، وتُعدّ القرية اليوم جزءًا من حدود غابة "يحيعام" التابعة للصندوق القومي اليهودي. الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يوجد

אל-ע'אביסייה - מחוז עכו

382: אוכלוסייה: 1,438; מספר הבתים: 1948 1948 תאריך הכיבוש: 21 במאי הכוח הכובש: חטיבת כרמלי מבצע הכיבוש: מבצע בן-עמי

השיירה על אדמת הכפר. בשנת 1951 החלו תושבי הכפר בהליכים משפטיים בבית הדין הגבוה לצדק נגד הממשל הצבאי (הממשל שחל על אזרחי ישראל הפלסטינים בשנים 1948-66). למרות פסיקת בית משפט שלפיה לא הייתה למושל הצבאי סמכות לפנות את העותרים או למנוע מהם להיכנס, לעזוב או להתגורר במקום, בית המשפט קבע גם שהצהרה חדשה מטעם הממשל הצבאי, שלפיה היה הכפר שטח צבאי סגור, הינה חוקית. כתוצאה מכך, נמנע מתושבי הכפר שלא הצליחו בשנת 1955 ביצעה מחלקת צנחנים פיצוצים ניסיוניים בחמישה מבתי הכפר במהלך אימון והחריבה אותם עד היסוד, ושאר הבתים בכפר נהרסו מאוחר יותר באותה השנה, כך שרק המסגד נותר. בשנת 1996 הבטיחה הממשלה בראשות שמעוו פרס לסייע בשיקום המסגדים בכפרים ערביים 1997 בשנת בעניין. בשנת לשעבר, אך הפסידה בבחירות ושום פעולה לא ננקטה בעניין. טען מנהל מקרקעי ישראל שאל-ע'אביסייה "ננטשה" בשנת 1948 והחל לחלוק על כך שהמסגד של הכפר שימש בעבר כמסגד. המנהל סירב לבקשות התושבים לשוב ולהשתמש במסגד לתפילה.

לאחר שנת 1948: בשנת 1950 ייסדו יהודים מעיראק את מושב נתיב

כיום: כל שנותר כיום הוא חלקו החיצוני של המסגד ובית הקברות המוזנח. תושבי הכפר עודם מתפללים בשדה מחוץ למסגד שנאטם. אתר הכפר מצוי כיום בתחומי יער יחיעם של הקק"ל. שם ישראלי רשמי: איו

BARQA - GAZA DISTRICT

1948: Population 1,032; Houses 211 Occupation date: May 12, 1948 Occupying forces: Giv'ati Brigade Occupying operation: Operation Barak ("Lightning")

Post 1948: The Jewish settlement of Gan Yavne, established in 1931 by several Jewish families from Russia and Poland, was expanded, eventually becoming a town, and lies partly on village land.

Today: The village has been completely destroyed, with the exception of two houses: one which serves as a warehouse, and the second a stone house that stands deserted amidst wild vegetation and rubble from the former village. The land that surrounds the site is cultivated by Israelis.

Official Israeli name: None

برقة - قضاء غزة

عام 1948: عدد السكان 1032 نسمة، عدد البيوت 211 تاريخ احتلالها: 12 مايو/أيار 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لواء جفعاتي الحملة العسكرية للاحتلال: عملية براك (البرق)

بعد عام 1948: تأسست المستوطنة اليهودية جان يافني عام 1931 على يد بضعة عائلات يهودية قدمت من روسيا وبولندا، ثم توسعت تدريجيًا لتصبح مدينة امتدت على أجزاء من أراضي القرية. القرية اليوم: تم تدمير القرية بأكملها ما عدا بيتين: الأول يستخدم اليوم كمستودع، والثاني بيت مهجور من الحجر وسط كم من النباتات الكثيفة وأنقاض القرية القديمة. يزرع الإسرائيليون الأراضي التِّي تحيط بالموقع. الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يوجد

211: אוכלוסייה: 1,032, מספר הבתים: 1948 1948 תאריך הכיבוש: 12 במאי הכוח הכובש: חטיבת גבעתי מבצע הכיבוש: מבצע ברק

לאחר שנת 1938: היישוב היהודי גן יבנה, שנוסד בשנת 1931 על ידי משפחות יהודיות אחדות מרוסיה ומפולין, הורחב, הפך בסופו של דבר לעיר, וכיום הוא מצוי בחלקו על אדמות הכפה

כיום: הכפר נהרס כליל, פרט לשני בתים: האחד משמש מחסן והאחר הינו בית אבן שעומד נטוש בלב צמחייה פראית והריסות מן הכפר לשעבר. האדמה סביב אתר זה מעובדת על ידי ישראלים. שם ישראלי רשמי: אין

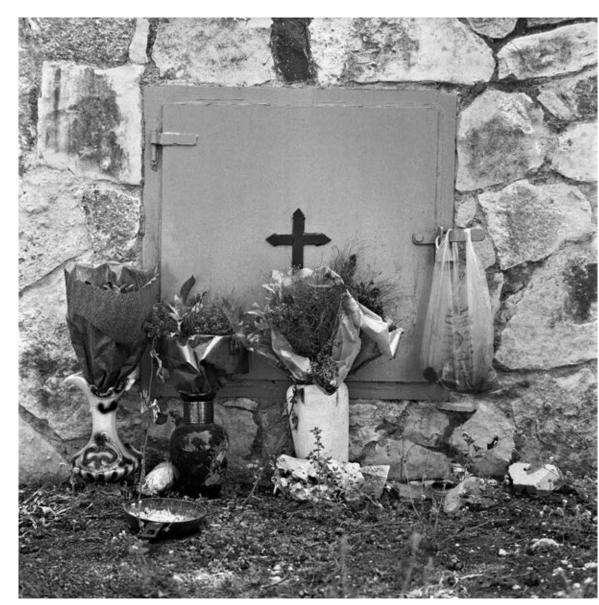
31°46′42″N / 34°41′48″E

ברקה - מחוז עזה

Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة /23 עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace עקבות

31°43′31″N / 35°4′49″E

33°4′32″N / 35°16′32″E

'ALLĀR - JERUSALEM DISTRICT

1948: Population 510; Houses unknown Occupation date: October 22, 1948 Occupying forces: Har'el and Etzioni Brigades Occupying operation: Operation Ha-Har ("The Mountain")

Post 1948: In 1950, Moshav Matta was founded at the southern edge of the village land by Jewish immigrants from Yemen, later joined by immigrants from North Africa. In the same year, Moshav Bar Giora was established on village land, also by immigrants from Yemen.

Today: The shell of the tomb of Sheikh Ahmad al-Hubāni sits on a barren hillside below power lines on the outskirts of the village. Besides some rubble and remains of stone terraces and walls, all that still stands is the domed stone structure of the former village school. The site is within the JNF's USA Independence Park.

does not appear on contemporary maps of Israel.

علار - قضاء القدس

القرية عام 1948: عدد السكان 510 نسمة، عدد البيوت غير معروف تاريخ احتلالها: 22 أكتوبر/تشرين أول 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لوائي هرئيل وعتسيوني الحملة العسكرية للاحتلال: عملية ههار (الجبل)

القريـة بعـد عـام 1948: في عـام 1950 أنشـأ موشـاف "مطـاع" عـلى الطـرف الغربي من أراضي القرية على يد مهاجرين يهود من اليمن، ثم انضم إليهم في وقـت لاحـق مهاجـرون مـن شـهال أفريقيـا. في نفـس العـام أقيـم موشــاف "بار غيورا" على أراضي القرية على يد مهاجرين يمنيين أيضًا.

القريـة اليـوم: يقـع قـبر الشـيخ أحمـد الحوبـاني عـلي تلـة جـرداء أسـفل خطوط الكهرباء عند مشارف القرية، بجانب أنقاض وبقايا حجارة الحدران (السلاسل). لم يتبق سوى الحجارة المقببة في المبنى الذي كان مبنى المدرسة سابقًا. يقـع الموقـع ضمـن حديقـة الصنـدوق القومـي اليهـودي وحديقـة الاستقلال الأمريكية.

Official Israeli name: None. The former village of 'Allār الاسم الإسرائيالي الرسمي: لا يوجد، ولا يظهر الاسم السابق علار في الخرائط الإسرائيلية الحديثة. עלאר - מחוז ירושלים

1948: אוכלוסייה: 510 ; מספר הבתים: לא ידוע תאריך הכיבוש: 22 באוקטובר 1948 הכוח הכובש: חטיבות הראל ועציוני מבצע הכיבוש: מבצע ההר

לאחר שנת 1948: בשנת 1950 נוסד מושב מטע בקצה הדרומי של אדמת הכפר, על ידי מהגרים יהודים מתימן, ומאוחר יותר הצטרפו אליהם מהגרים מצפון אפריקה. באותה שנה נוסד מושב בר גיורא על אדמת הכפה אף הוא על ידי מהגרים מתימו.

כיום: חלקו החיצוני של קבר השייח' אחמד אל-חובאני שוכן על מדרון גבעה צחיחה מתחת לקווי המתח בפאתי הכפר. לצד חורבות ושרידי טראסות אבן חקלאיות וקירות, המבנה היחיד שנותר על תלו הוא מבנה האבן בעל הגג הכיפתי, ששימש כבית הספר של הכפר לשעבה האתר מצוי בתחומי פארק עצמאות ארה"ב של הקרן הקיימת לישראל.

שם ישראלי רשמי: אין. הכפר לשעבר עלאר אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת ישראל. 'IQRIT - ACRE DISTRICT

1948: Population 568; Houses 83 Occupation date: October 30, 1948 Occupying forces: 'Oded Brigade Occupying operation: Operation Hiram

Post 1948: In 1949. Moshav Shomera was established on the border between the lands of 'Iqrit and Tarbīkha; Moshav Goren was established on village land in 1950. On December 24, 1951, the Israeli military razed what remained of 'Igrit with explosives. Moshav Even Menachem was established on the border between the lands of 'Igrit and Tarbīkha in 1960, and in 1980, Moshav Granot Ha-Galil was established on village land. For decades, the refugees of 'Iqrit (currently living 20 kilometers away in the Arab town of al-Rāma) pleaded their case in the Israeli High Court of Justice for the right to return to their homes. On July 31, 1951, the High Court ruled in favor of the return of the 'Iqrit refugees to their village; however, the Israeli military continued to obstruct a return.

Today: The church and cemetery are the only remaining structures on the land.

appears on some contemporary maps of Israel.

إقـرث - قضـاء عكــا

عام 1948: عدد السكان 568، عدد البيوت 83 تاريخ احتلالها: 30 أكتوبر/تشرين أول 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لواء عوديد الحملة العسكرية للاحتلال: عملية حيرام

לאחר שנת 1948: בשנת 1949 נוסד מושב שומרה על הגבול בין אדמות אב בשל 1948: أقيم موشاف شوميرا عام 1949 على الحدود بين أراضي איקרית ותרביחא. מושב גורן נוסד על אדמת הכפר בשנת 1950. ב-24 ورية اقرث وتربيخا، فيما أقيم موشاف جورن على أراضي القرية عام 1950. في 24 ديسمبر/كانون أول من العام 1951 هدم الجيش الإسرائيلي ما تبقى من اقرت بالمتفجرات، ثم أقيم موشاف "إيفن ميناحيم" على الأراضي بين اقرث وتربيخا عام 1960. وفي عام 1980 أقيم موشاف "جرانوت هجليل" على أراضي القرية. طالب لاجئو اقرث لعدة عقود (يعيشون اليوم في قرية الرامة العربية على بعد 20 كيلومة عن الموقع) بالاعتراف عبر محكمة العدل العليا بحقهم في العودة إلى بيوتهم. في 31 يوليو/تموز 1951 حكمت المحكمة بعودة لاجئي اقرث إلى قريتهم، ولكن الجيش الإسرائيلي ما يزال

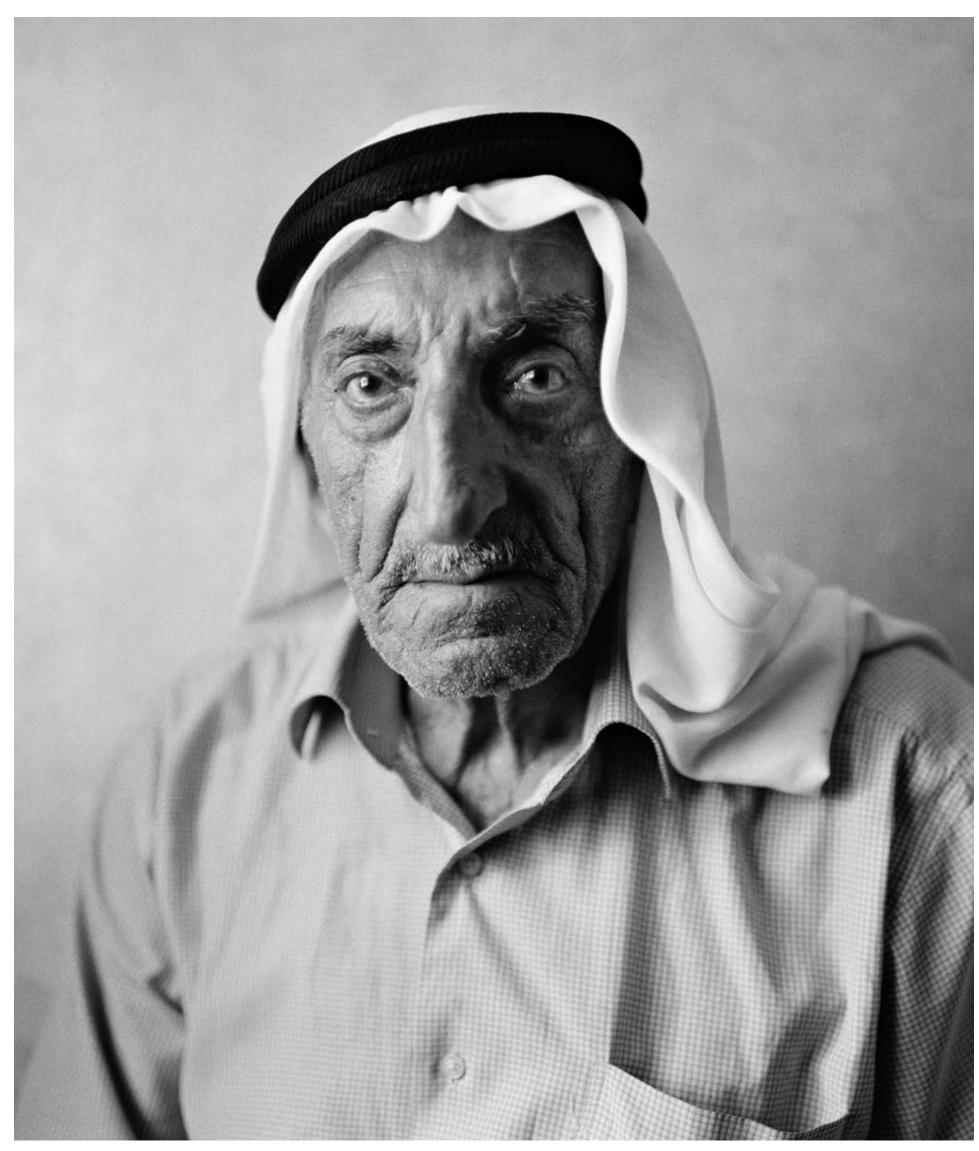
القرية اليوم: كل ما تبقى في الموقع هو مبنى الكنيسة والمدرسة. Official Israeli name: None. The former village of 'Iqrit الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يوجد، تظهر قرية اقرث على بعض الخرائط الإسرائيلية الحديثة. איקרית - מחוז צפת (ספד)

83 : אוכלוסייה: 568 ; מספר הבתים: 1948 תאריך הכיבוש: 30 באוקטובר 1948 הכוח הכובש: חטיבת עודד מבצע הכיבוש: מבצע חירם

בדצמבר 1951, החריב הצבא הישראלי עד היסוד את השרידים שנותרו מאיקרית, באמצעות חומרי נפץ. מושב אבן מנחם נוסד על הגבול בין אדמות איקרית ותרביחא בשנת 1960, ובשנת 1980 נוסד מושב גרנות הגליל על אדמת הכפה. במשך עשורים שטחו פליטי איקרית (שמתגוררים כעת במרחק 20 קילומטרים בעיירה הערבית אל-ראמה) את טענותיהם בדבר הזכות לשוב לבתיהם בפני בית המשפט העליון. ב-31 ביולי 1951 פסק בית המשפט העליון בזכות שיבתם של פליטי איקרית לכפרם, ואולם הצבא הישראלי המשיך למנוע את השיבה.

כיום: הכנסייה ובית הקברות הם המבנים היחידים שנותרו על הקרקע. שם ישראלי רשמי: אין. הכפר לשעבר איקרית מופיע במקצת המפות בנות זמננו של מדינת ישראל.

Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة /25 עקבות זיכרון في إثر الذاكرة طلا 24 / Memory Trace

Umm el-Fahem, 2011 أم الفحم، 2011 אום אל-פחם, 2011

AMĪN FU'ĀD AS'AD

I was born in 1933. We lived right next to the well of Kafr 'Ein, just half an hour from my present home in the Arab-Israeli city of Umm el-Fahem. I remember we had the best land, with water running down to it from the surrounding hills. When I was fourteen, we were driven out by the occupation.

At the time we thought it would only be for a few days. None of us realized we would never return.

The house we left was like a palace, but when we went back only two weeks later, all the houses-even the furniture inside-had been almost completely destroyed. The Jews didn't want us to nurture any hopes of return, so they had obliterated everything, taking over the few remaining places for themselves.

We had been good neighbors to the Jews in the past, but when they occupied our lands it made no difference. Those people who had been our neighbors took our land and never gave us the chance of return. They turned on us.

At first my family migrated to al-Lajjūn, then to Musmus, but eventually we were forced to come to Umm el-Fahem. Initially we worked planting tobacco. Later I was able to buy a piece of land and I built an illegal house on it, where I still live to this day. Long ago I had worked in construction and was among the workers who built the city of Tel-Aviv. Now, having built this small house illegally-since it was impossible to be granted permission—I was handed a demolition order. I told the government officials that if they wanted to destroy my house, they should dig a grave for me, too, and I went to court.

In court, the lawyer argued that I had already lost my land once and pleaded with the judge to take my service to the nation into account. After all, I had helped them build their largest city. Fortunately he was lenient and gave me a six-month sentence with a large fine and labor to fulfill my debt. I paid off the fine within a year. The irony is that, even though the house was illegal, the government still demanded I pay taxes each year. The judge had decided that. Now we live as a joint family and my sons have built their own houses on the land.

After the establishment of the State of Israel we were left without basic provisions, so we had to resort to smuggling the things we needed from Jordan. We often sold these smuggled goods on to the kibbutz that occupied our lands. We took the risk in order to have a chance to keep our lives going. The funny thing is that after taking our land, the Jews acted as if nothing had happened-they wanted to treat us as their brothers and close friends. But I tell you that for Jewish people there is no friendship. Only their own interests and desires play a role in their lives. The Iraqi Jews brought to settle the nearby kibbutz didn't speak Hebrew, but they were allowed to live in our old houses. None of them felt responsible for the fact that they were living in our houses and on our land. Since my enemy is also my judge, what can one say in response to such a situation? Despite living so close to my old home, I never go back to visit it now. Somehow, I feel that if I go back, maybe I will die right there, since all my fondest memories are from that place.

I went to the kibbutz once, 24 years ago, to buy cows. They were grazing where we used to live. I asked the Jewish man if I could take a moment to have a cigarette under an old tree as I had in the past. He agreed and I smoked a cigarette there, sitting beneath the tree. Then I clipped off a branch and he asked me why. I told him that I wanted to put it above my father's photograph, which hangs in my new home. When I got back that night, I put the branch above the photograph, where it has remained ever since. After that visit I decided I could never go back. It made me too depressed.

Amīn Fu'ād As'ad and his wife on their wedding day أمين فؤاد أسعد وزوجته في يوم زفافهما אמין פואד אסעד ואשתו ביום חתונתם

أمين فؤاد أسعد

אמיו פואד אסטד

נולדתי בשנת 1933. חיינו ממש ליד הבאר של כפר עין, מרחק חצי שעה בלבד מביתי הנוכחי בעיר הערבית-ישראלית אום אל-פחם. אני זוכר שהייתה לנו האדמה הטובה ביותר, והמים זרמו אליה מהגבעות מסביבה. כשהייתי בן ארבע עשרה, גורשנו על ידי הכיבוש. באותו זמן חשבנו שזה יימשך רק ימים אחדים. אף אחד מאיתנו לא הבין שלעולם לא נשוב.

הבית שעזבנו היה כמו ארמוו. אבל כאשר שבנו אליו כעבור שבועיים בלבה, כל הבתים - אפילו הריהוט בתוכם - נהרסו כמעט לחלוטין. היהודים לא רצו שנטפח תקוות כלשהן לשוב, אז הם השמידו הכל, ולקחו לעצמם את מעט המקומות שנותרו.

היינו שכנים טובים ליהודים לפני כן, אבל כאשר הם כבשו את אדמותינו זה לא שינה דבר. האנשים שהיו שכנינו לקחו את אדמתנו ומעולם לא נתנו לנו הזדמנות לשוב. הם הפנו לנו עורף.

בתחילה עברה משפחתי לאל-לג'ון, ואז למוסמוס, אבל לבסוף נאלצנו להגיע לאום אל-פחם. בתחילה עבדנו בשתילת טבק. מאוחר יותר יכולתי לקנות חלקת אדמה ובניתי עליה בית בלתי חוקי, שבו אני מתגורר עד היום הזה. לפני שנים עבדתי בבניין והייתי בין הפועלים שבנו את העיר תל אביב. כעת, לאחר שבניתי את הבית הקטן הזה באופן בלתי חוקי - מפני שהיה בלתי אפשרי לקבל היתר - הוגש לי צו הריסה. אמרתי לנציגי הממשלה שאם הם רוצים להרוס את ביתי יהיה עליהם לכרות קבר בשבילי, ופניתי

בבית המשפט, עורך הדין טען שכבר איבדתי את אדמתי פעם אחת וביקש מהשופט להביא בחשבון את תרומתי למדינה. ככלות הכל, הרי עזרתי להם לבנות את העיר הגדולה ביותר שלהם. למזלי הוא הקל בדין ונתן לי עונש מאסר של שישה חודשים עם קנס גדול ועבודות [שירות] כדי לשלם את החוב שלי. שילמתי את הקנס בתוך שנה. האירוניה היא שלמרות אי-חוקיות הבית, הממשלה עדיין דרשה שאשלם מסים בכל שנה. כך החליט השופט. כעת אנו חיים במשותף כמשפחה והבנים שלי בנו את הבתים שלהם על הקרקע.

לאחר ייסוד מדינת ישראל, נותרנו ללא מצרכים בסיסיים, ולא נותרה לנו בררה אלא להבריח את הדברים שהזדקקנו להם מירדן. לעתים קרובות מכרנו את הסחורות המוברחות האלו לקיבוץ שתפס את האדמות שלנו. היבלנו על עצמנו את הסיכוו כדי שתהיה לנו הזדמנות להמשיר בחיינו. הדבר המצחיק הוא שלאחר שלקחו את אדמתנו, היהודים נהגו כאילו כלום לא קרה. הם רצו להתייחס אלינו כאחיהם וכחברים קרובים. אבל אני אומר לך שליהודים אין חברות. רק האינטרסים והרצונות שלהם משחקים תפקיד בחייהם. היהודים העיראקים שהובאו ליישב את הקיבוץ הסמוך לא דיברו עברית, אבל הותר להם לגור בבתים הישנים שלהם. אף לא אחד היות שהאויב שלי הוא גם השופט שלי, מה אפשר לומר בתגובה למצב כזה? למרות המגורים בקרבה כה רבה לביתי הישן, אני אף פעם לא חוזר לבקר במקום. איכשהו, אני מרגיש שאם אחזור, אולי אמות שם במקום, מפני שכל הזיכרונות הטובים ביותר שלי הם מהמקום ההוא.

הלכתי לקיבוץ פעם, לפני 24 שנה, לקנות פרות. הן רעו שם היכן שפעם גרנו. שאלתי את היהודי אם אוכל לקחת רגע לעשן סיגריה מתחת לעץ ישן כפי שעשיתי פעם. הוא הסכים ועישנתי סיגריה שם, בישיבה תחת העץ. אז תלשתי ענף והוא שאל אותי למה. אמרתי לו שרציתי להניח אותו מעל התצלום של אבי, שתלוי בבית החדש שלי. כשחזרתי באותו לילה, הנחתי את הענף מעל לתצלום, והוא נשאר שם מאז. לאחר הביקור ההוא החלטתי שלטולם לא אחזור לשם. זה דיכא אותי יותר מדי.

ولدت عام 1933. عشنا بالقرب من بئر كفر عن، على بعد نصف ساعة فقط من منزلي الحالي في المدينة العربية الإسرائيلية أم الفحم. أتذكر أنّنا كنًا نمتلك أرضًا رائعة، تنساب المياه إليها من أعلى التلال المحيطة. تم تهجيرنا من قبل الاحتلال عندما كان عمري أربعة عشرة عامًا، اعتقدنا حينها أنها ستكون مسألة أيام معدودة وسنرجع بعدها إلى بيوتنا، ولم يخطر ببالنا أبدًا أننا لن نتمكن من العودة إليها مطلقًا.

كان بيتنا الذي تركناه مثل قصر، ولكن عندما عدنا بعد أسبوعين، كانت جميع البيوت مدمّرة بما فيها الأثاث الموجود داخلها، لم يكن اليهود يريدون أن يتركوا لنا أملًا بالعودة، لذلك أتوا على كل شيء، وأُخذوا البيوت القليلة المتبقية لأنفسهم.

كانت علاقتنا وجيرتنا مع اليهود جيدة في الماضي، ولكن هذا لم يعني لهم شيئًا عندما احتلُّوا أرضَنا، هؤلاء الناس الذين كانوا جيراننا أخذوا أرضنا ولم يعيدوها، ولم منحونا أي فرصة للعودة إليها. انقلبوا علينا.

هاجرت عائلتي في البداية إلى اللجون ثم إلى مصمص ثم أجبرونا على القدوم إلى أم الفحم. عملنا في البداية في زراعة التبغ، ثم استطعت شراء قطعة أرض وبنيت عليها بيتًا مخالفًا للقانون (بدون رخصة بناء) حيث ما زلت أسكنه حتى اليوم. قبل ذلك عملت في البناء وكنت من بين الذين بنوا مدينة تل أبيب. والآن تسلمت أمرًا بهدم بيتى لأننى قمت ببناء بيت صغير كهذا مخالفًا للقانون إذ كان مستحيلًا على الحصول على رخصة بناء. أخبرت موظفى الحكومة أنهم إن أرادوا هدم بيتي فعليهم حفر قبري هناك وتوجهت إلى المحكمة.

في المحكمة، جادلهم المحامى أننى كنت قد خسرت أرضًا في السابق، وطلب من القضاة أن يأخذوا بعين الاعتبار الخدمات التي قدمتها للدولة، فقد ساهمت في بناء مدينتهم الكبرى، ولحسن الحظ كان القاضي متساهلًا فحكم على بالسجن ستة أشهر مع غرامة مالية كبيرة وبالأشغال لتسديد الدين، والذي سددته في غضون عام. المفارقة كانت أنه رغم أن البيت كان مخالفًا للقانون واصلت الحكومة مطالبتي بدفع الضرائب عنه، كان هذا قرار القاضي. نعيش اليوم كعائلة مشتركة حيث بني أبنائي بيوتهم أيضًا على هذه الأرض.

بعد قيام دولة إسرائيل لم نستطع الحصول على حاجاتنا الأساسية، فاضطرّرنا لتهريب حاجياتنا من الأردن، كنا نبيع السلع المهربة عادة للكيبوتس الذي احتلّ أرضنا. خاطرنا لكي نحصل على فرصة تضمن بقاءنا. الأمر السخرى أن اليهود بعد أن اخذوا واحتلوا أرضنا تصرّفوا وكأنّ شيئًا لم يحـدث، وأرادوا أن يعاملونـا كإخـوة وأصدقـاء مقربـين. ولكنّنـي أخبرتـك أنـه لا صداقة مع اليهود. فهم لا يهمّهم شيء في الحياة سوى تحقيق رغباتهم ومصالحهم الشخصية. تم جلب اليهود العراقيين ليستوطنوا بجانب الكيبوتس ولم يتكلموا العبرية حتى، ولكن كان يحق لهم السكن في منازلنا القديمة، ولم يشعر أحد منهم بالمسؤولية أو بحقيقة أنهم كانـوا يسـكنون في מהם חש אחראי לעובדה שהם התגוררו בבתים שלנו ועל האדמה שלנו. بيوتنا وعلى أراضينا. ولأن عدوّي هو حاكمي أيضًا، كيف بإمكاني التصرف في حالة كهذه؟. لم أمَكِّن من العودة مطلقًا إلى بيتى القديم رغم أنه قريب جدًا من منزلي الحالي. أشعر أنني إن زرته فسأموت في التو، فكل ذكرياتي العزيزة ما تـزال هنــاك.

ذهبت للكيبوتس مرة قبل 24 عامًا لشراء الأبقار، كانوا يرعونها حيث اعتدنا نحن أن نعيش، فسألت رجلًا يهوديًا إن كان بإمكانه أن يمنحني لحظة لأدخِّن سيجارة تحـت الشـجرة الكبـيرة كـما كنـت أفعـل يومًـا، ووافـق عـلى ذلك، فجلست تحت الشجرة، وقصفت غصنًا، فسألنى لماذا تفعل هذا؟ قلت له: أريد أن أضعها فوق صورة والدي التي علّقتها حديثًا في منزلي. عندما عدت في المساء وضعت الغصن فوق الصورة حيث لا يزال هناك حتى اليوم. بعـد هـذه الزيـارة قـررت ألّا أعـود إلى هنـاك مطلقًـا، فقـد أشـعرنى ذلك بحزن شديد.

Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة / 27 עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace و

31°47′1″N / 35°10′48″E

1948: Population 750; Houses 144 Occupation date: April 9, 1948 Occupying forces: Irgun (also known as Etzel, or IZL) and the Stern Gang (also known as Lehi, or LHI) Occupying operation: Planned as part of Operation Naḥshon; independent attack by the Irgun and the Stern Gang

1948: On April 9, 1948, the Irgun and the Stern Gang troopers entered Deir Yasin in order to expel the inhabitants. Encountering unexpectedly strong resistance, the attackers detonated several houses and shot down individuals and families as they left their homes and fled down alleyways. They apparently also rounded up villagers, who included militiamen and unarmed civilians of both sexes, and murdered them, executing prisoners in a nearby quarry. Between 100 and 120 villagers died that day. The troops subsequently transported the remaining villagers in trucks in a victory parade through West Jerusalem before dumping them in the Musrāra Quarter, outside the Old City walls. The news of the massacre spread throughout the country in the following days, and served as a turning point in the war.

Post 1948: In 1949, Jewish immigrants were settled near Deir Yasīn in a neighborhood called Giv'at Sha'ūl. In 1951, Kfar Sha'ul Mental Health Center was established on the village site, using village structures.

Today: Several houses, occupied mainly by the Kfar old village cemetery lies beside a ring road.

on contemporary maps of Israel.

دير ياسين - قضاء القدس

عام 1948: عدد السكان 750،عدد البيوت 144 تاريخ احتلالها: 9 أبريل/نيسان 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: منظمة الإرغون (عرفت أيضًا باسم إيتسل) وعصابة شتيرن (أيضًا عرفت باسم "ليحي") الحملة العسكرية للاحتلال: جزء من عملية نحشون، هجوم مستقل على يد الإرغون وعصابة شتيرن

عام 1948: في 9 أبريل/نيسان 1948 دخل مقاتلو "إيتسال" و"ليحى" قرية ديـر ياسـين لأجـل طـرد سـكانها حيـث واجهـوا مقاومـة غـير متوقعـة، فجـر المهاجمون على أثرها عدة منازل وأطلقوا النار في كل الاتجاهات على العائلات والمشّاة خلال هروبهم من بيوتهم التي تركوها. ويبدو أنهم قاموا بتجميع سكان القرية سواء من المقاتلين أو من المدنيين من الجنسين وقتْلهم كما أعدموا الأسرى الذين كانوا في محجر قريب. قُتل في ذلك اليوم של הכפר, ובכללם חברי מיליציה כמו גם אזרחים בלתי חמושים בני שני 🕒 بين 100 – 120 شخصًا مـن سـكان القريـة. قـام بعدهـا الجنـود بنقـل مـن تبقّي من سكان القرية في عربات، حيث مرت هذه العربات بموكب احتفالي في غربي القدس قبـل إلقاءهـم في حـى المـصرارة خـارج أسـوار البلـدة القديمـة. انتشرت أخبار المجزرة في الأيام التالية على امتداد البلاد حيث اعتبرت نقطـة تحـول في الحـرب.

بعد 1948: في عام 1949 سكن المهاجرون اليهود بالقرب من قرية دير ياسين في حارة سميت "جفعات شاؤول". وأقيم عام 1951 مركز "كفار شاؤول" للصحة النفسية على أنقاض القرية مستفيدًا من بنيتها.

القريـة اليـوم: ظلـت عـدة منـازل التابعـة معظمهـا لمركـز كفـار شـاؤول للصحة النفسية في أعلى قمة التلة. أما مقبرة القرية القديمة فلا تزال Sha'ul Mental Health Center, remain on the hilltop. The تتواجد على جانب منعطف الطريق.

Official Israeli name: None. Deir Yasīn does not appear الاسم الإسرائيالي الرسمي: لا يوجد. دير ياسين لا تظهر في الخرائط الإسرائيلية الحديثة. דיר יאסין - מחוז ירושלים

144: אוכלוסייה: 750, מספר הבתים: 1948 תאריך הכיבוש: 9 באפריל 1948 הכוח הכובש: האצ"ל והלח"י מבצע הכיבוש: תוכנו כחלק ממבצע נחשוו, התקפה עצמאית שבוצעה על

1948: ב-9 באפריל 1948 נכנסו לוחמי אצ"ל ולח"י לכפר דיר יאסין על מנת לגרש את תושביו. הם נתקלו בהתנגדות מפתיעה בעוצמתה, והתוקפים פוצצו בתים אחדים וירו ביחידים ובמשפחות כאשר עזבו את בתיהם ונמלטו במורד הסימטאות. ככל הנראה, ריכזו התוקפים תושבים המינים, ורצחו אותם. השבויים הוצאו להורג במחצבה סמוכה. בין 100 ל-120 תושבי הכפר מתו באותו היום. הלוחמים הסיעו את תושבי הכפר הנותרים במשאיות במפגן ניצחון ברחבי מערב ירושלים לפני שנפטרו מהם בשכונת מוסררה. מחוץ לחומות הטיר הטתיקה. החדשות בדבר הטבח

נפוצו ברחבי הארץ בימים שלאחר מכו, והיוו נקודת מפנה במלחמה. לאחר שנת 1948: בשנת 1949 יושבו מהגרים יהודים בקרבת דיר יאסין בשכונה בשם גבעת שאול. בשנת 1951 נוסד המרכז לבריאות הנפש כפר שאול באתר הכפר, תוך שימוש במבנים של הכפר.

כיום: בתים אחדים, שרובם בשימוש המרכז לבריאות הנפש כפר שאול, נותרו בראש הגבטה. בית הקברות הטתיק של הכפר שוכו ליד כביש היקפי. שם ישראלי רשמי: איו. דיר יאסיו אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת ישראל.

1948: Population 1,473; Houses 169 (1931) Occupation date: May 13, 1948 Occupying forces: Alexandroni Brigade Occupying operation: Operation Medina ("State")

Post 1948: In 1949, Moshav Neve Yamīn was formed by new immigrants on village land. During the next years Kibbutz Nir Eliyāhu (lit., "Eliyāhu's Meadow") was also established on village land, named after Elivahu Golomb, the main architect of the Haganah.

Today: Kfar Saba (lit., "Grandfather's village"), established near the village in 1903, has grown into a city and now encompasses the area where the old village once stood. Several of the original houses, some of which are used for commercial purposes, are occupied by residents of Kfar Saba. Two shrines, the village cemetery, and the school remain, as well as a set of crumbling buildings at the edge of fields cultivated by Israeli farmers.

Official Israeli name: The site of the former village of Kafr Sāba has no official name and does not appear on contemporary maps of Israel.

كفر سابا - قضاء طولكرم

عام 1948: عدد السكان: 1473 نسمة، عدد البيوت: 169 بيت تاريخ احتلالها: 13 مايو/أيار 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: لواء ألكسندروني الحملة العسكرية للاحتلال: عملية مدينا (دولة)

بعد عام 1948: في عام 1949 تـم تأسيس موشاف نفي يمين على أراضي القرية من قبل مهاجرين جدد. خلال السنين التي تلتها أنشأ كيبوتس "نير إلياهـو" عـلى أراض القريـة أيضًا، وسُـمّى عـلى اسـم إلياهـو غولمـب، القائـد الكبير في الهاغاناه.

32°10′48″N / 34°56′49″E

القربة البوم: كفار سابا (قربة الجد) والتي تأسست بجانب القربة عام 1903، غت لتصبر مدينة حيث تشمل الآن المنطقة التي كانت عليها القرية سابقًا. يُستخدم عدد من البيوت الأصلية لأغراض تجارية أما الباقي فيعيش فيها سكان كفار سابا. لا يزال هناك مقامان، ومقبرة القرية والمدرسة ومبانِ متداعية على حافة الحقول التي يزرعها الفلاحون الإسرائيليون. الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يحمل موقع القرية السابق لكفر سابا اسمًا

رسميًا ولا يظهر على أي من الخرائط الإسرائيلية الحديثة.

כפר סאבא - מחוז טול כרם

1948: אוכלוסייה: 1,473, מספר הבתים: 169 (1931) תאריך הכיבוש: 13 במאי 1948 הכוח הכובש: חטיבת אלכסנדרוני מבצע הכיבוש: מבצע מדינה

לאחר שנת 1948: בשנת 1949 הוקם מושב נווה ימין על ידי מהגרים חדשים על אדמת הכפר. במרוצת השנים הבאות הוקם גם קיבוץ ניר אליהו (על שם אליהו גולומב, המפקד הבכיר של ארגון ההגנה) על אדמת הכפר. כיום: כפר סבא, שנוסדה בקרבת הכפר בשנת 1903, צמחה לכדי עיר, וכיום היא מקיפה את האזור שבו עמד פעם הכפר הישן. כמה מן הבתים המקוריים, שמקצתם משמשים למטרות מסחריות, תפוסים על ידי תושבי כפר סבא. שני בתי תפילה, בית הקברות של הכפר ובית הספר נותרו, כמו גם קבוצת בניינים מתפוררים בקצה שדות שמעובדים על ידי חקלאים

שם ישראלי רשמי: לאתר הכפר לשעבר כפר סאבא אין שם רשמי והוא אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת ישראל. 28 / Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة

32°2′12″N / 34°44′43″E

32°45′50″N / 34°58′36″E

CITY OF JAFFA – JAFFA DISTRICT

1948: Population 70,760 (1947)
Occupation date: May 12–14, 1948
Occupying forces: Haganah and Irgun
Occupying operation: Coastal clearing operation

Post 1948: After occupation most of Jaffa's Arab section was blown up and bulldozed; only the al-'Ajami neighborhood, the Old City (which was also partially destroyed), and small parts of al-Manshiyya neighborhood were spared. Most of Jaffa's souks were obliterated. In 1954, Jaffa became part of Tel Aviv.

Today: Jaffa's al-'Ajami neighborhood is in the midst of gentrification. Jaffa's Arab population currently numbers around 10,000 people.

Official Israeli name: Tel Aviv-Yafo

مدينة يافا – قضاء يافا

عام 1948: 70760 نسمة (1947) تاريخ احتلالها: 12 - 14 مايو/أيار 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: الهاغاناه والإرغون الحملة العسكرية للاحتلال: عملية تطهير الساحل

الاسم الإسرائيلي الرسمي: يافا - تل أبيب

بعد عام 1948: تم نسف وتجريف معظم أجزاء يافا العربية عقب احتلالها، باستثناء حارة العجمي والبلدة القديمة اللتين دمرتا بصورة جزئية وبعض أجزاء حي المنشية تمكنت من النجاة. دمّرت كذلك معظم أسواق يافا. وفي عام 1954 أصبحت يافا جزءًا من تل أبيب. المدينة اليوم: يمرّ حي العجمي في يافا بعملية إعادة تأهيل، ويبلغ عدد السكان العرب في يافا حاليًا ما يقارب الـ 10000 نسمة.

(יאפא) - מחוז יפו (יאפא) העיר יפו

1948: אוכלוסייה: 70,760 תאריך הכיבוש: 12-14 במאי 1948 הכוח הכובש: ההגנה והאצ"ל מבצע הכיבוש: מבצע טיהור החוף

לאחר שנת 1948: לאחר הכיבוש נהרס רוב חלקה הערבי של יפו באמצעות חומרי נפץ ודחפורים. רק שכונת עג'מי של העיר העתיקה -שאף היא נהרסה בחלקה, וחלקים קטנים של שכונת אל-מנשייה ניצלו מן ההרס. רוב השווקים של יאפא נהרסו. בשנת 1954 הפכה יפו חלק

כיום: שכונת אל-עג'מי של יפו מצויה בעיצומו של תהליך ג'נטריפיקציה. האוכלוסייה הערבית של יפו מונה כעת כ-10,000 בני אדם. שם ישראלי רשמי: תל אביב - יפו

AL-TĪRA – HAIFA DISTRICT

1948: Population 6,113; Houses 624 (1931; including al-Tīra Station, Neuhardhof, Kafr Smīr Station, al-Kababīr) Occupation date: July 16, 1948

Occupying forces: Israeli Navy; Golani, Carmeli, and Alexandroni Brigades

Occupying operation: Ten-days battles

Post 1948: In 1948, two immigrant camps were established in al-Tira, later to be absorbed into the town of Tirat HaCarmel, which included the village site; Kibbutz HaḤotrim was established on village land. In 1949, Moshav Megadim was established on village land and the youth village Kfar Galīm and Beyt Tzvi school in 1953.

Today: Several houses remain standing. The untended cemetery rests beside the road of the kibbutz. The village school is now used by Israeli students. Part of the village site is within Mount Carmel National Park.

Official Israeli name: None. The former village of al-Tīra does not appear on contemporary maps of Israel.

الطيرة – قضاء حيفا

القرية عام 1948: عدد السكان 6113 نسمة، عدد المنازل 624 (1931 تشمل محطة الطيرة، نوهاردروف، محطة كفر سمير، الكبابير) تاريخ احتلالها: 16 يوليو/تموز 1948 الوحدة العسكرية التي احتلتها: البحرية الإسرائيلية، ألوية حولاني، كرميلي

الوحدة العسكرية التي احتلّتها: البحرية الإسرائيلية، ألوية جولاني، كرميلي والكسندروني.

-الحملة العسكرية للاحتلال: معركة استمرّت عشرة أيام

بعد عام 1948: أقيم معسكران للمهاجرين في الطيرة عام 1948، ثم تم استيعاب المهاجرين في مدينة طيرة الكرمال والتي ضمت أراضي القرية، وأقيم كيبوتس "هاحوتريم" على أراضي القرية. في عام 1949 أقيم موشاف "ميجاديم" على أراضي القرية أيضًا والقرية الشبابية "كفار غليم" ومدرسة "بيت تسفي" عام 1953.

القرية اليَّوم: لا تزال عدة بيوت قائمة حتى اليوم، فيما تقبع المقبرة المهملة على جانب الطريق المؤدي إلى الكيبوتس، أما مدرسة القرية في ستخدمها الطلبة الإسرائيليون، فيما ضمّت أجزاء من القرية في حدود متنزه جبل الكرمل الوطني.

 אל-טירה - מחוז חיפה

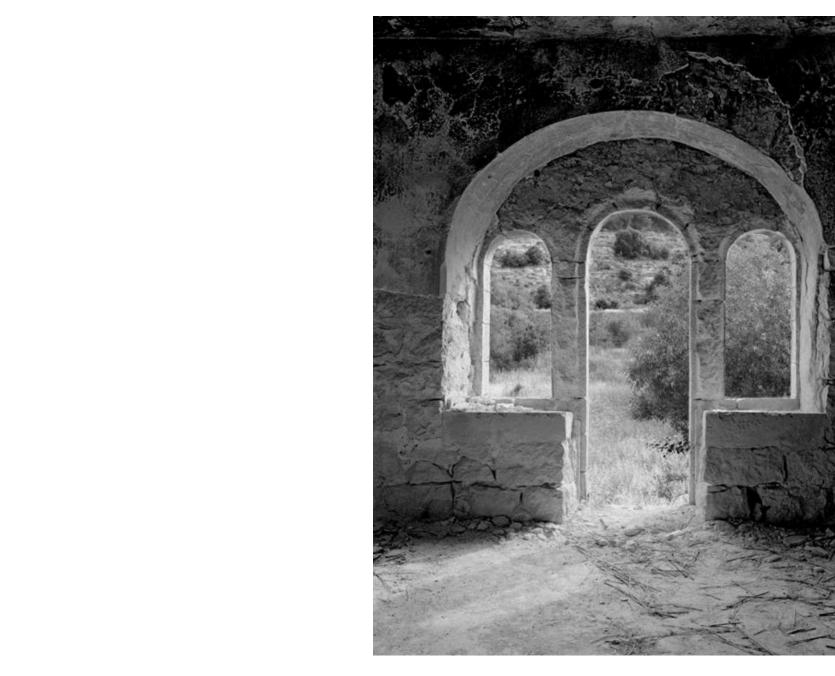
מבצע הכיבוש: קרבות עשרת הימים

1948: אוכלוסייה: 6,113; מספר הבתים: 624 (1931, כולל תחנת אל-טירה, נויהרדהוף, תחנת כפר סמיר, אל-כבאביר) תאריך הכיבוש: 16 ביולי, 1948 הכוח הכובש: חיל הים הישראלי, חטיבות גולני, כרמלי ואלכסנדרוני

לאחר שנת 1948: בשנת 1948 נוסדו באל-טירה שני מחנות למהגרים, ומאוחר יותר נכללו בעיירה טירת הכרמל, שכוללת את אתר הכפר. קיבוץ החותרים נוסד על אדמת הכפר. בשנת 1949 נוסד מושב מגדים על אדמת הכפר, ובשנת 1953 נוסדו כפר הנוער כפר גלים ובית הספר בית צבי.

כיום: בתים אחדים נותרו על תלם. בית הקברות המוזנח מצוי לצד הכביש של הקיבוץ. בית הספר של הכפר משמש כיום תלמידים ישראלים. חלק מאתר הכפר מצוי בתחומי הגן הלאומי הר הכרמל.

שם ישראלי רשמי: אין. הכפר לשעבר אל-טירה אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת ישראל. עקבות זיכרון في إثر الذاكرة 30 / Memory Trace Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة / 31

31°47′39″N / 35°9′27″E

קלוניה - מחוז ירושלים

260: אוכלוסייה: 1,056; מספר הבתים: 1948 תאריך הכיבוש: 11 באפריל 1948 הכוח הכובש: הגדוד הרביעי של הפלמ"ח מבצע הכיבוש: מבצע נחשון

לאחר שנת 1948: ביום הכיבוש, קיבלו יחידות פלמ"ח הוראה להרוג כל ההגנה פוצצו את הכפר. בשנת 1956 הוקמה מבשרת ירושלים על אדמת הכפר על ידי מהגרים מצפון אפריקה. בשנת 1963 חוברה אדמת הכפר ליישוב מעוז ציון, שנוסד בשנת 1951, והפכה לפרבר של ירושלים בשם

כיום: מבתים אחדים בחלקו הדרום מערבי של הכפר נותרה מעטפת הקירות, כמו גם בית הקברות, שמצוי בין גלי אבנים וחלקי בניינים שקרסו. חלק מאתר הכפר מצוי בתחומי הגן הלאומי עינות תלם. בין הריסות הכפר לשעבר מצויות הטראסות החקלאיות שלו, עם עצי שקד, תאנה וזית, וגם קקטוסים בתחתית המדרון.

שם ישראלי רשמי: אין. לכפר לשעבר קלוניה אין שם רשמי, והוא אינו מופיע במפות בנות זמננו של מדינת ישראל.

QALŪNYA – JERUSALEM DISTRICT

1948: Population 1,056; Houses 260 Occupation date: April 11, 1948 Occupying forces: 4th Battalion of the Palmach (Palmāḥ) Occupying operation: Operation Nahshon

Post 1948: On the day of the occupation, Palmach units were ordered to kill everyone they found in the village, which was at the time held by foreign irregulars; the inhabitants having fled on April 2. That day and the next, Haganah units blew up the village. In 1956, Mevaseret Yerushalayim was established on village land by immigrants from North Africa; in 1963, village land was joined with the settlement of Ma'oz Tziōn (lit., "Stronghold of Zion"), established in 1951, to become a suburb of Jerusalem called Mevaseret Tziōn.

Today: The shells of several houses remain in the southwestern section of the village, along with the cemetery, which rests amid stone rubble and parts of collapsed buildings. A portion of the village site is within the Telem Springs National Park. Amidst the rubble of the former village are the village terraces, with almond, fig, and olive trees, along with cacti at the bottom of the slope.

name and does not appear on contemporary maps of Israel.

قالونيا - قضاء القدس

القرية عام 1948:عدد السكان 1056 نسمة، عدد البيوت 260 تاريخ احتلالها: 11 أبريل/ نيسان 1948 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: الكتيبة الرابعة في البلماح الحملة العسكرية للاحتلال: عملية نحشون

القرية بعد عام 1948: أمرت وحدات البلماخ في يوم احتلال القرية بقتل كل من يجدونه في القرية، والتي كانت يومها تحت سيطرة قوات أجنبية מי שימצאו בכפר, שהוחזק באותה עת על ידי לוחמים זרים בלתי סדירים. غير نظامية، هـربُ السكان في الثّاني مـن أبريل/نيسان. وفي ذلك اليوم واليوم התושבים נמלטו מהכפר ב-2 באפריל. באותו היום וביום שאחריו, יחידות الذي تلاه نسفت وحدات الهاغاناه القرية. أقيمت "مِفَسيرت يروشلايم" في العام 1956 على أراضي القرية على يد مهاجرين من شمال أفريقيا. في العام 1963 ضُمّت أراضي القرية لمستوطنة "معوز تسيون" (معقل صهيون) التي بنيت عام 1951 لتصير ضاحية من ضواحي القدس وتدعى "مفسيرت

القرية اليوم: لا تزال هياكل بعض البيوت شاخصة في المقطع الجنوبي من غـرب القريـة، إضافـة للمقـبرة التي تقـع وسـط أنقـاض مـن الحجـارة ومبـانِ متهدمة. يعتبر اليوم قسم من موقع القرية ضمن حدود "متنزه ينابيعً تيلم الوطني". تقع وسط أنقاض القرية السابقة منحدرات القرية يكسوها اللوز، والتين، وشجر الزيتون والصبار في قاع المنحدر.

الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يوجد. لا تحمل القرية اسمًا رسميًا ولا تظهر على الخرائط الإسرائيلية الحديثة.

'IMWĀS - AL-RAMLA DISTRICT

1967: Population 1,955 (1961); Houses 224 (1931) Occupation date: June 7, 1967 Occupation forces: Israeli Defense Force (IDF) Occupation operation: N/A

Post 1967: In 1967, during the Six-Day War, Israel captured and annexed the Latrun salient. 'Imwas, along with the villages of Yālu and Beit Nūba, was completely destroyed with explosives and bulldozers. In 1968, as a sign of Canadian-Israeli friendship, the JNF of Canada began work on the Canada Park. Built over 79,000 acres, the park was completed in 1984.

Today: None of the houses of the village remain and the land has been subsumed beneath the Canada Park. Two shrines—for Abu 'Ubayda Ibn al-Jarrah and Mu'ādh Ibn Jabal-and the nearby cemetery remain within the forest.

Official Israeli name: None. The former village of 'Imwās is part of the Canada Park, also known as Ayalon Park.

عمواس – قضاء الرملة

القرية عام 1967: عدد السكان 1955 (1961) عدد البيوت 224 (1931) تاريخ احتلالها: 7 يونيو/حزيران 1967 الوحدة العسكرية التي احتلّتها: الجيش الإسرائيلي الحملة العسكرية للاحتلال: غير متوفرة

31°50′23″N / 34°59′26″E

القريـة بعـد عـام 1948: عـام 1967 وخـلال حـرب الأيـام السـتة سـيطرت إسرائيل على منطقة اللطرون البارزة وألحقتها بها. بينها دمّرت قرى عمواس ويالو وبيت نوبا تدميراً كاملًا، حيث تم نسفها وتجريفها. في عام 1968 وكرمز للعلاقات والصداقة الإسرائيلية الكندية، بدأ الصندوق القومي اليهودي- كندا بإقامة متنزه كندا على مساحة تزيد عن 79 ألف هكتار، واكتمل بناء المتنزه عام 1984.

القرية اليوم: لم يتبق أي منزل من منازل القرية فيما رزحت الأرض تحت متنزه كندا. لا يزال هناك مقاماً أبي عبيدة ابن الجراح ومعاذ ابن جبل بجانب المقبرة المتبقية داخل الغابة.

الاسم الإسرائيلي الرسمي: لا يوجد. يعـدٌ اسم القريـة السـابق عمـواس جـزءًا من متنزه كندا ويعرف أيضًا باسم متنزه أيالون. עימוואס - מחוז אל-רמלה

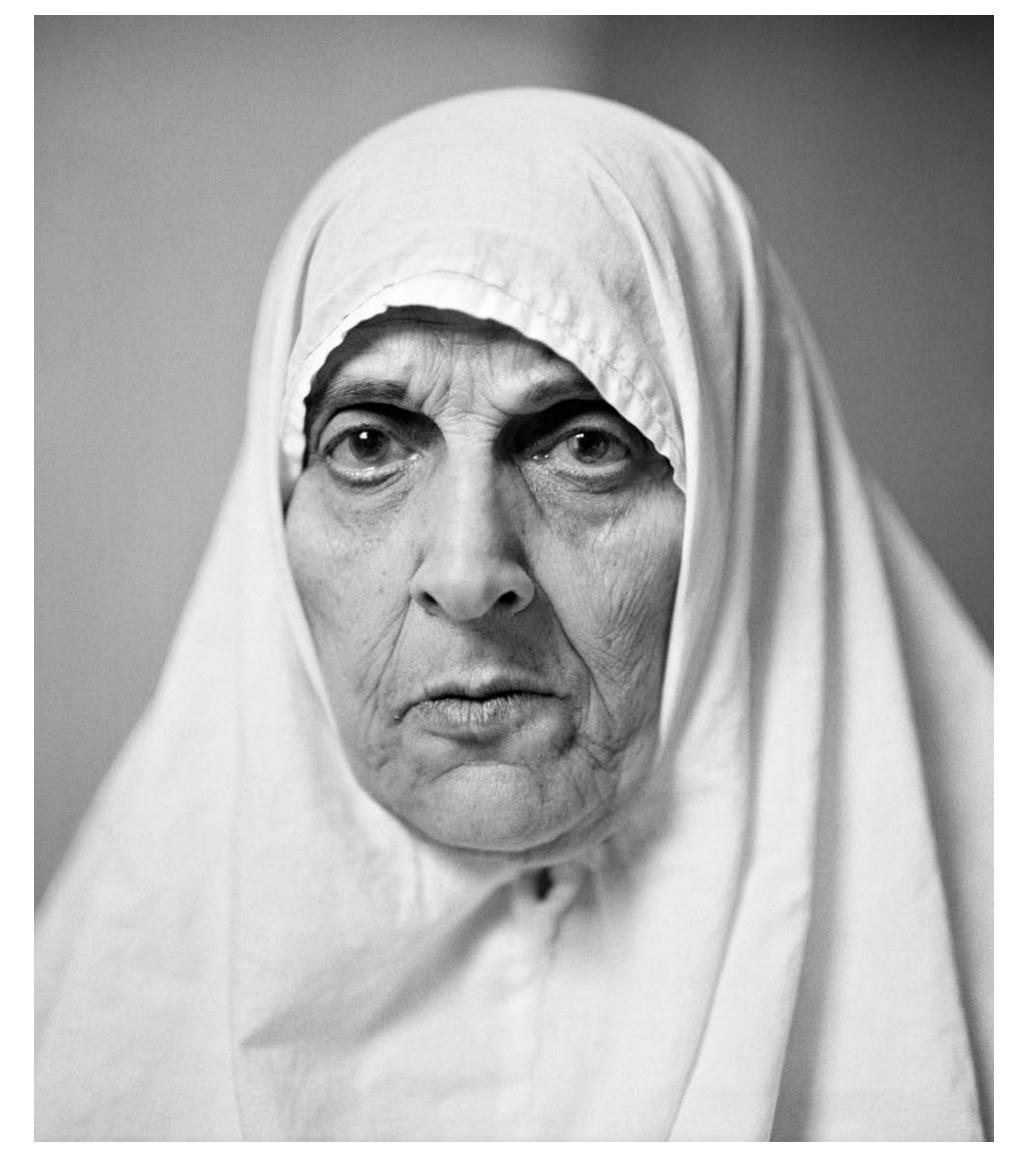
1967: אוכלוסייה: 1,955 (1961) מספר הבתים: 224 תאריך הכיבוש: 7 ביוני 1967 הכוח הכובש: צבא ההגנה לישראל (צה"ל) מבצע הכיבוש: מלחמת ששת הימים

לאחר שנת 1967: בשנת 1967, במהלך מלחמת ששת הימים, ישראל כבשה וסיפחה את בליטת לטרון. הכפר עמוואס, כמו גם הכפרים יאלו ובית נובא, נהרסו כליל באמצעות חומרי נפץ ודחפורים. בשנת 1968, כאות לידידות הקנדית-ישראלית, החלה הקרן הקיימת לישראל בעבודה על פארק קנדה. הקמת הפארק, שמשתרע על שטח של למעלה מ-.1984 דונם, נשלמה בשנת 12,000

כיום: אף לא אחד מבתי הכפר נותר, והשטח נעלם תחת פארק קנדה. שני קברי קדושים – של אבו עוביידה אבן אל-ג'ראח ושל מועאד' אבן ג'בל - וכו בית הקברות הסמוד נותרו בתחומי היטר.

שם ישראלי רשמי: אין. הכפר לשעבר עמוואס הנו חלק מפארק קנדה, הידוע גם כפארק איילון. Official Israeli name: None. The village has no official

Memory Trace עקבות זיכרון في إثر الذاكرة / 33 עקבות זיכרון في إثر الذاكرة Memory Trace عرجا

Al-'Am'ari refugee camp, 2011 مخيم الأمعري للاحثين، 2011 מחנה הפליטים אל-אמערי, 2011

ZOHRIYYA MAHMŪD ḤANAFI

I was born in al-Lydd in 1935. Our house was in the center of the city, behind the animal market. On July 11, 1948, Haganah and Irgun forces entered the city and during the fighting we were forced to leave. The Jews came to our house and told us to go. They arrived with heavy weapons and we had heard of the Deir Yasīn massacre, so we knew that there was no other choice. Before the evacuation there had been nearly 20,000 people living in al-Lydd. On the day we left, more than 400 were killed. Our house was also next to the Dahmash mosque, where a terrible massacre took place. More than 170 people were killed when the Jews entered the mosque. People had thought they would be safe in that sanctuary but it turned out they were wrong.

We fled first to the old city of al-Bira [al-Bireh], and from there we went to Gaza. Eventually, we came here, to al-'Am'ari camp, where we have lived ever since.

It was after 1967 that I went back to the house for the first time. An Iraqi Jewish family was living there. They welcomed me inside for coffee, and while we were sitting there, I told them it had once been my house. They said if I wanted it, I could buy it back from them. This, even وفي النهاية أتينا إلى هنا، إلى مخيم الأمعرى للاجئن حيث نعيش هنا مذ sitting on-were the ones we had left behind when we fled the village. I left, and didn't go back again until the early never returned.

Even if I wanted to go back now, I would need a special permit to enter Israeli territory—something they will never grant me in these difficult times. Today the city is called Lod, and the old name has been lost. But when you go there, go to the Dahmash mosque and ask for where the animal market used to be. The market was between the mosque and our house, so you will know, just after the market, that you are standing where we once stood all those years ago.

زهرية محمود حنفي

נולדתי באל-לדד (לוד) בשנת 1935. ביתנו היה במרכז העיר, מאחורי שוק בעלי החיים. ב-11 ביולי 1948 כוחות ההגנה והארגון נכנסו לעיר ובמהלך הלחימה נאלצנו לעזוב. היהודים באו לביתנו ואמרו לנו ללכת. הם הגיעו עם נשק כבד ושמענו קודם לכן על טבח דיר יאסין, כך שידענו שאין בררה אחרת. לפני הפינוי היו בערך 20,000 תושבים שחיו באל-לדה. ביום שבו עזבנו, למעלה מ-400 נהרגו. ביתנו עמד בקרבת מסגד דהמש.

זוהרייה מחמוד חנאפי

תחילה נמלטנו לעיר העתיקה של אל-בירה, ומשם עברנו לעזה. לבסוף, באנו לכאן, למחנה אל-אמערי, שבו חיינו מאז.

זה היה לאחר 1967 כשחזרתי לבית בפעם הראשונה. משפחה יהודית كان ذلك بعـد عـام 1967 حـين عـدت لبيتـي لأول مـرة، إذ سـكنته إحـدي אותו בחזרה מהם. כך, אף שכל הריהוט בפנים - אפילו הכיסאות שעליהם ישבנו - היו אלו שהשארנו מאחור כאשר נמלטנו מהעיר. עזבתי, ולא חזרתי עד תחילת שנות ה-70. הבית עדיין היה שם, אבל הפעם העיראקים אמרו לנו שאם לא נעזוב הם יהראו למשטרה. החלטנו שמוטב ללכת. ומאז אותו יום, מטולם לא חזרנו.

> גם אם ארצה לחזור כעת, אזדקק להיתר מיוחד כדי להיכנס לשטח ישראל - וזה משהו שאין סיכוי שייתנו לי בזמנים הקשים הללו. היום העיר נקראת לוד, והשם הישן אבד. אבל כשאתה הולך לשם, לך למסגד דהמש ובקש לדעת איפה היה פעם שוק בעלי החיים. השוק היה בין המסגד לבית שלנו. כר שתדע, מייד לאחר השוק, שאתה עומד במקום שבו אנו עמדנו פעם, לפני שנים כה רבות.

ولـدت في اللّـد عـام 1935، كان بيتنـا في مركـز المدينـة، بالتحديـد خلـف سـوق الحيوانات، في 11 يوليو/مّـوز 1948 دخلت قوات الهاغاناه والإرغون منزلنا وطلبت منا الرحيل، هجموا بأسلحة ثقيلة وكنّا قد سمعنا عن مجزرة دير ياسين، فعرفنا أنه ما من خيار آخر. قبل النزوح كان ما يقارب الـ20 ألف شخص يسكنون اللد، في اليوم الذي رحلنا فيه قتل أكثر من 400. كان بيتنا قريبًا من مسجد دهمش حيث حصلت إحدى المجازر الفظيعة، أكثر من שבו התרחש טבח נורא. למעלה מ-170 בני אדם נהרגו כשהיהודים 🛚 170 شخصًا قتلوا حين دخل اليهود المسجد. اعتقد الناس أنهم سيكونون في נכנסו למסגד. אנשים חשבו שהם יהיו בטוחים במקום המקלט ההוא אבל מחמי ولكنّهم كانوا مخطئين. نزحنا أولًا للبلدة القديمة في البيرة ومن هناك أكملنا طريقناً إلى غـزة.

told us that if we didn't leave, they would call the police. وحين كنت أجلس هناك أخبرتهم أن هذا البيت كان ملكي ذات يوم، قالوا لى إن كنت تريدينه ميكنك شراءه منا. مع أن كل شيء بداخله وحتى الكراسي We decided it was better to go, and since that day we have التي جلسنا عليها ، كانت الكراسي ذاتها التي تركناها حين نزحنا. تركت المكان ولم أعد حتى عام 1970. كان البيت لا يزال هناك، ولكن هذه المرة قال لنا العراقي إن لم نبتعد عن المكان فسيتصل بالشرطة، فرأينا أنه من الأفضل لنا أن نغادر ومـذ ذلـك الحين لم نعـد مطلقًا.

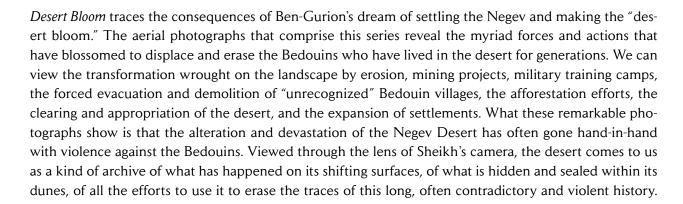
حتى إذا أردت العودة اليوم فسأحتاج تصريحًا خاصًا لدخول المناطق الإسرائيلية، وهذا شيء يستحيل الحصول عليه في هذه الأيام الصعبة، تسمى المدينة اليوم "لود" وضاع اسمها القديم. حين تذهب إلى هناك، امضي نحو مسجد دهمش واسأل أين مكن أن أجد سوق الحيوانات. السوق كان بين المسجد وبيتنا، وحينها سوف تعرف، فقط بعد السوق، أنك تقف حيثما وقفنا هناك يومًا في تلك الأيام الغابرة.

פריחה מדברית إزهار صحراوي Desert Bloom פריחה מדברית إزهار صحراوي

DESERT BLOOM

إزهار صحراوي

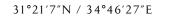
פריחה מדברית

إزهار صحراوي، تتعقب تبعاتِ حلم بن غوريون في استيطان النقب وجعل "الصحراء تزهر" (إزهار صحراوي). تُظهر صور المنطقة التي تتضمّنها السلسلة القواتِ الهائلةَ والمحاولات التي انبثقت لجعل البدو الذين عاشوا في الصحراء لأجيال عديدة ينزحون عن أرضهم. يمكننا أن نرى الاجتهاد في تغيير ملامح الأرض بواسطة انجراف التربة، مشاريع المناجم، معسكرات التدريب، الإخلاء القسري وتقويض القرى البدوية "غير المعترف بها"، جهود التشجير، إخلاء الصحراء والاستيلاء عليها، وتوسيع عمليات الاستيطان. ما تظهره هذه الصور المتميزة أنّ تغيير ملامح صحراء النقب وإخلاء ها من أهلها غالبًا ما كان بالتوازي مع العنف ضد البدو. تتبدّى لنا الصحراء من خلال عدسات شيخ كسجًل موثق لِما حدث فيها من تغيير ملامحها، لما يختبئ ويختفي تحت كثبانها، لكل الجهود التب تُدذل لمحو آثار تاريخها الطويل، والمتناقض غالبًا، من العنف.

העבודה פריחה מדברית עוקבת אחר השלכות חלומו של בן גוריון ליישב את הנגב ו"להפריח את השממה". תצלומי האוויר המהווים סדרה זו מגלים את אינספור הכוחות והפעולות שפרחו כדי לעקור ולמחוק את הבדואים שחיים במדבר במשך דורות רבים. אפשר לראות בתצלומים את התהפוכות שנגרמו למדבר באמצעות ארוזיה, מפעלי כרייה, בסיסי אימונים צבאיים, הפינוי הכפוי וההרס של כפרים בדואים "בלתי מוכרים", מאמצי הייעור, חישוף שטחי מדבר והשתלטות עליהם והרחבת יישובים. התצלומים המרשימים הללו מראים כי השינוי וההרס שהתחוללו במדבר הנגב הולכים לעתים תכופות יד ביד עם אלימות נגד הבדואים. במבט מבעד לעדשת המצלמה של שייח', מתגלה לעינינו המדבר כמעין ארכיב של מה שהתחולל על פני שטחו המשתנים, של הסמוי והחתום בין הדיונות שלו, של המאמצים להשתמש בו כדי למחוק את עקבות ההיסטוריה הארוכה הזו, שהייחה לא פעם אלימה ורצופת סחירות.

31°16′17″N / 34°59′48″E

31°1′48″N / 34°33′56″E

November 13, 2011. Remains of Rehovot-in-the-Negev/ Ruheiba (Heb./Arabic). During the Nabataean era, this was the second largest city along the northeast-south Nabataean spice route. The importance of the settlement was due to its location in the center of the Halutza-Nitzana-Sinai trade route. In the fifth century, during the Byzantine era, the city's population was over 10,000. The city is now located on sand dunes close to the Egyptian border and encircled by closed military live-fire training zones, operative during weekdays. At bottom left is a water pool connected to a deep well. Also visible on the left is the main access route into the town which leads to the reconstructed central square. From the ground, these are the only visible remains. The rest of the city appears like a set of haphazard topographical wrinkles. From the air, at the end of the summer, the city becomes visible under a seemingly transparent layer of earth.

13 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. بقايا قرية الرُحيبة في النقب. في فترة الأنباط، كانت هذه المدينة ثاني أكبر مدينة جنوبي شمال شرق طريق التوابل النبطي. تنبع أهمية هذه المستوطنة من موقعها في وسط طريق "حالوتزا -نيتزانا - سيناء" التجارية. في العهد البيزنطي قرابة القرن الخامس، تخطى عدد سكانها العشرة آلاف نسمة. تقع المدينة اليوم على أرض رملية كثيبة على مقربة من الحدود المصرية، وهي مُحاطة مناطق عسكرية مغلقة لتدريبات إطلاق النار والتي تنشط خلال أيام الأسبوع. نجد في الجزء السفلي يساراً بركة ماء موصولة ببئر عميقة. كما يمكن رؤية الطريق الرئيسية الموصلة للمدينة والمؤدية إلى الساحة المركزية المرمّمة من الجهة اليسرى أيضاً. هذه هي البقايا الوحيدة التي يمكن مشاهدتها على الأرض.أما ما تبقى من المدينة فيظهر على هيئة التواءات طوبوغرافية خطرة. في أواخر فصل الصيف، تبدو المدينة من المدينة على هائة.

13 בנובמבר, 2011. שרידי רחובות-בנגב / רוחייבה. במשך התקופה הנבטית, הייתה זו העיר השנייה בגודלה על אם דרך התבלינים הנבטית בציר דרום-צפון מזרח. חשיבות היישוב הייתה נעוצה במיקומו במרכז נתיב הסחר חלוצה-ניצנה-סיני. במאה החמישית, בתקופה הביזנטית, מנתה אוכלוסיית העיר למעלה מ-10,000 תושבים. העיר נמצאת כיום על דיונות חול בקרבת הגבול המצרי, והיא מוקפת שטחי אימונים צבאיים לירי באש חיה, שפעילים במהלך ימות השבוע. בחלקה השמאלי התחתון של התמונה נמצאת בריכת מים שמחוברת לבאר עמוקה. כמו כן, אפשר לראות בצד שמאל את נתיב הגישה הראשי אל העיירה, שמוביל אל הכיכר הראשית המשוחזרת. במבט מהקרקע, אלה השרידים היחידים הנראים לעין. שאר העיר נראה כערבובייה של קמטים טופוגרפיים. במבט מהאוויר, בסוף הקיץ, הופכת העיר זמינה לעיו תחת שכבת עפר שקופה למראה.

October 9, 2011. Earthwork preparation for the planting of the Jewish National Fund (JNF) Ambassador Forest as part of its afforestation campaign to provide a green belt around the city of Beersheba (Heb., Be'er Sheva'/Arabic, Bīr a-Ssab'). The JNF is a nongovernmental Zionist organization founded in 1901 for the purpose of buying land, on behalf of world lewry, for the foundations of a Jewish state in Ottoman-controlled Palestine. Today the INF is active in afforestation and presents itself as a "global environmental leader." In the summer of 2010, the homes of the Abu Jāber, Abu Mdīghem, and Abu Freih families, of the al-Tūri tribe, which were on the site surrounding the two remaining trees, were demolished, and the families expelled. The land is currently claimed by the Bedouin community as part of the surrounding area of the unrecognized village of al-'Araqīb.

و أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. قام الصندوق القومي اليهودي (الكيرن كييمت) بإعداد السد الترايي لزراعة "غابة السفراء" كمشروع ضمن حملة التشجير التي خطط لها بهدف إقامة طوق أخضر حول مدينة بئر السبع. الصندوق القومي اليهودي مؤسسة صهيونية غير حكومية تأسست في العام 1901 بهدف شراء الأراضي باسم الشعب اليهودي لتأسيس دولة يهودية على الأراضي الفلسطينية الواقعة تحت السيطرة العثمانية. ينشط الصندوق القومي اليهودي اليوم في مجال أعمال التشجير مقدماً نفسه كارائد عالمي في الحفاظ على البيئة". في التابعة عشيرة الطوري، من بيوتها التي كانت تحيط بآخر شجرتين تبقيتا فيه، ثم تم هدمها. يطالب المجتمع البدوي اليوم بهذه المنطقة تجيتا فيه، ثم تم هدمها. يطالب المجتمع البدوي اليوم بهذه المنطقة كجزء لا يتجزء من قرية العراقيب غير المعترف بها.

9 באוקטובר, 2011. עבודות הכשרה לשתילת יער השגרירים של הקרן הקיימת לישראל (קק"ל), כחלק ממסע הייעור שלה במטרה ליצור חגורה ירוקה מסביב לעיר באר שבע (בערבית, ביר א-סבע). הקק"ל הינה ארגון ציוני לא ממשלתי שהוקם בשנת 1901 למטרת רכישת אדמות, בשם יהדות העולם, לכינון היסודות של מדינה יהודית בפלסטינה, שהייתה אז תחת שליטה עות'מאנית. כיום הקק"ל פעילה בתחום הייעור, והיא מציגה עצמה כ"מנהיגה סביבתית עולמית". בקיץ 2010, בתיהן של משפחות אבו ג'אבר, אבו מדיע'ם ואבו פריח, בנות שבט א-טורי, שהיו באתר המקיף את שני העצים הנותרים, נהרסו, והמשפחות גורשו. הקהילה הבדואית תובעת כעת בעלות על האדמות, כחלק מהאזור הסובב את הכפר הבלתי מוכר אל-עראקיב.

November 22, 2011. Remains of the foundations of the homestead of Ḥasan a-Sarāy'a, of the Abu Jwē'id tribe, on the outskirts of the unrecognized village of Bāt al-Sarāy'a. The buildings were recently demolished; debris littered about the site indicates a forced evacuation. The area is now considered a closed military live-fire training zone. Despite the evacuation, two small structures—whose tin sheeting is held down with rocks—have been reconstructed atop the remains. The height of the structures casts its shadow upon the land. The site is on the land of Shlalīn, a Bedouin community evacuated in the

22 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. بقايا أساسات مزرعة حسن السرايا التابعة لقبيلة أبو جويد والواقعة في ضواحي قرية بنت السرايا غير المعترف بها. تمّ هدم المباني مؤخراً، ولم يبقَ في الموقع سوى مخلفات وحطام؛ ممّا يشير إلى إخلاء قسري للمكان. تعتبر المنطقة اليوم منطقة عسكرية مغلقة. وعلى الرغم من الإخلاء، تمّ إعادة بناء مبنيين بشكل مؤقت إذ وضعت الصخور عليهما لتثبيت البركسات الباقية من المخلفات في الموقع، على أرض عشيرة الشلالين البدوية. تمّ إخلاء التجمعات البدوية بعد عملية يوآف العسكرية.

aftermath of Operation Yo'av.

22 בנובמבר, 2011. שרידי יסודות הנחלה של חסן אל-סראיעה, משבט אבו ג'וויעד, בפאתי הכפר הבלתי מוכר באט אל-סראעיה. המבנים נהרסו לאחרונה; עיי החורבות הפזורים ברחבי האתר מעידים על פינוי כפוי. האזור מוכרז כיום שטח צבאי סגור לאימוני אש חיה. למרות הפינוי, שני מבנים קטנים - שמעטה הפח שלהם מהודק באמצעות סלעים - נבנו מחדש על גבי ההריסות. גובהם של המבנים מטיל את צילו על הקרקע. האתר מצוי באדמות שלאלין, קהילה בדואית שפונתה בעקבות מבצע יואב.

9 באוקטובה לדימוי מוצב אויב) פיתה (מבנה בצורה מעגלית לדימוי מוצב אויב)

שמשמשת לאימונים צבאיים בשטח צבאי סגור, למטרת אימון באש

חיה. שלושה קילומטרים מזרחית למקום מצוי קיבוץ רביבים, שנוסד

בשנת 1943 בסיוע ממשלת בריטניה ומהגרים אירופאיים צעירים,

כאחת משלוש נקודות שמירה שהוקמו על אדמה בבעלות הקק"ל. מטרת

המיזם הייתה לשמור על האחיזה בקרקע ולבחון את איכותה לעיבוד

חקלאי. תושבי נקודות השמירה ערכו סקרים גיאופיסיים נרחבים וגם

ניסויים חקלאיים לתכלית זו. שלוש הנקודות הללו היוו מאוחר יותר בסיס

צופים התגוררה לימים גולדה מאיר, שהייתה ראש ממשלת ישראל.

להתיישבות יהודית נוספת בנגב, ששמה היה תל הצופים בתחילה. בתל

31°3′8″N / 34°45′17″E

October 9, 2011. Pita (a circular form simulating an enemy installation) for military maneuvers in a closed mili-⁹ أكتوبر/تشريـن الأول مـن العـام 2011. بيتـا (شـكل دائـرى يحـاكي منشـأة عـدوً) استخدمت للمناورة في منطقة عسكرية مغلقة معدة للتدريب على إطلاق النار بالذخيرة الحية. تقع على بعد ثلاثة كيلومترات شرقى كيبوتس رفيفيم الذي تأسس عام 1943 بمساعدة الحكومة البريطانية وشباب أوروبيين مهاجرين كجزء من ثلاثة مباني مراقبة مملوكة من قبل المؤسسة القومية اليهودية، لضمان الأرض وتقدير إمكانيات الزراعة فبها. قام المواطنون الذين يسكنون فيها بمسح الأراضي جغرافياً بشكل موسع، كما أجريت اختبارات زراعية لنفس الهدف. ستشكّل هذه النقاط لاحقاً أساساً للمزيد من المستوطنات اليهودية في النقب. أطلق على هذه المنطقة في البدايـة اسـم تـل هاتسـوفيم (تلـة المشـارف) ، والتـي سـتصير - فيـما بعـد موطن غولدا مئير رئيسة وزراء اسرائيل.

tary live-fire training zone. Three kilometers to the east is Kibbutz Revivim (lit., "rain showers"), founded in 1943 with help from the UK government and young European immigrants as one of three lookouts built on land owned by the JNF, with the goal of securing the land and assessing its feasibility for agriculture. The residents of the lookouts made extensive geophysical surveys and conducted agricultural experiments for this purpose. These points would be the basis for further Jewish settlement in the Negev. Initially named Tel HaTzofim (lit., "scout's hill"), it would be the home of Golda Meir, the former Prime Minister of Israel, later in life.

as found in the savannah region, with irrigation coming from long terraces that collect rainwater, optimizing the water retention. Above it, however, the plantation system consists of rows of Aleppo pine, the most commonly planted tree in Israel.

31°6′46″N / 34°24′10″E

November 13, 2011. Intersecting seismic test lines in the

Halutza Sands of the Palestinian village of Naba'āt, of

the Tarabīn tribe, evacuated in 1948 in the wake of Op-

eration Yo'av, an Israeli military operation carried out

from October 15 to 22, 1948, under the command of

Yigal Allon, which had as its ultimate goal to conquer

the entire Negev. The intersecting lines are seismic test lines, part of a large number of parallel cuts that divide

this remote corner of the desert into distinct oil explo-

ration zones. Oil was drilled for in the late 1980s but no

13 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. خطوط اختبار زلزالية

متقاطعـة أقيمـت عـلى رمـال هالوتسـا في قريـة النابعـات الفلسـطينية

التابعة لقبيلة الترابين والتي أُخليت في العام 1948 خلال عملية يوآف،

وهي عملية إسرائيلية عسكرية نُفذت في 15 نوفمبر/تشرين الثاني من

العام 1948 بقيادة يغال ألون، الذي كان يتطلع للاستيلاء على كافة

أرجاء النقب. الخطوط المتقاطعة خطوط فحص زلزالية تُشكل جزءًا

كبيرًا من قطع متوازية تقسم هذه الزاوية المنعزلة من الصحراء إلى مناطق متميزة لاستكشاف النفط. وقد تمّ التنقيب عن النفط في أواخر

13 בנובמבה, 2011. קווי ניסוי סיסמי מצטלבים, בחולות חלוצה,

בשטח הכפר הפלסטיני נבעאת של שבט תראבין. תושבי הכפר פונו

בשנת 1948 בעקבות מבצע יואב, פעולה צבאית ישראלית שבוצעה

בין 15 באוקטובר ל-22 באוקטובר, תחת פיקודו של יגאל אלון. מטרתה

העיקרית של הפעולה הייתה כיבוש כל הנגב. הקווים המצטלבים הם

קווי ניסוי סיסמיים, חלק ממספר רב של חתכים מקבילים שמחלקים

פינה מרוחקת זו של המדבר לאזורי חיפוש נפט נבדלים. קידוחי נפט

בוצעו בשנות השמונים המאוחרות, אך לא נמצאו כמויות מסחריות.

ثمانينات القرن العشرين حيث لم يُعثر على كميات تجارية.

commercial quantities were found.

31°18′2″N / 34°36′52″E

Tarabīn tribe, which was evacuated in 1948.

4 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. شبكة توسيع مدينة "أوفاكيم" وتظهر الطرق الرئيسية ومخططات توسيع الأراضي. أقيمت أوفاكيم كمدينة تنمية لليهود المهاجرين من شمال أفريقيا والهند في 19 أبريل/نيسان من العام 1955؛ في السنوات اللاحقة، استقبلت المدينة أفواجاً كبيرة من اليهود الروس الذين هاجروا للمدينة. البقع الدائرية الداكنة التي تظهر إلى اليمين حول الشجرتين اللتين بقيتا تشيران لوجود "سيَّر" قديمـة (مـربي المـواشي) وتـمّ تهجيرهـا مؤخـراً. في الجـزء العلـوي مـن الصورة، تظهر الماكنات الإسرائيلية تقوم بعمليات الحراثة التي تمتد إلى داخل مناطق يدعي البدو ملكيتها. بُنيت أوفاكيم على أنقاض قرية كانت قبلها وهي قرية الصانع/النجمات التابعة لقبيلة الترابين وقد أخليـت في العـام 1948.

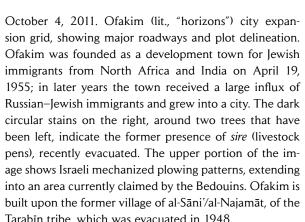
4 באוקטובר, 2011. אופקים. רשת ההתרחבות של העיר, ובה ניתן לראות כבישים ראשיים וחלקות תחומות. אופקים נוסדה כעיירת פיתוח למהגרים יהודים מצפוו אפריקה ומהודו ב-19 באפריל, 1955. מאוחר יותר קלטה העיר זרם של מהגרים רוסים-יהודים וגדלה לכדי עיר. הכתמים המעגליים הכהים בצד ימיו. סביב שני עצים שנותרו. מעידים על נוכחותן הקודמת של סירה (מכלאות לכבשים, עזים או גמלים), שפונו אך זמן קצר קודם לכן. חלקו העליון של התצלום מראה דפוסי חריש ישראלי ממוכן, המגיע אל תוך אזור שנתבע כעת על ידי הבדואים. אופקים בנויה על הכפר א-סאנע / אל-נג'מאת, של שבט תראביו, שפונה בשנת 1948.

October 9, 2011. The Meitar Forest, an extension of the Yatir Forest, although non-contiguous with it. The forest, which the JNF began planting in the 1980s, is a green belt meant to create a barrier between the affluent Jewish suburb of Meitar and the Bedouin township of Hūra. The hiking trails and bike paths within the new forest are woven throughout the site. The forest is north of the so-called aridity line that marks the threshold of the desert. Below this line, a method known as "savannization" is employed: a mixture of sparsely scattered acacia or eucalyptus trees with bushes and grass between,

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. غابة الميتار امتداد لغابة يتير، رغم أنهما غير مترابطتين. بـدأت المؤسسة القومية اليهودية بزراعة الغابة في العام 1980 لتشكيل إطار أخضر يفصل بين ضاحية الميتار اليهودية الغنية وبين بلدة حورة البدوية. تظهر مسالك السير على الأقدام وممرات الدراجات في مختلف أنحاء الموقع. فيما تقع الغابة شمال ما يعرف بالخط الجاف الذي يُظهر عتبة الصحراء. ينتشر أسفل هـذا الخط ما يعرف بـ"التصحُر" أي: خليط من التوزيع الخفيف المُبعثر من أشجار السنط أو الأقاقيا والإيكوليبتوس مع شجيرات وعشب كما في السافانا، وتتمّ عملية الريّ من مصاطب تجمعت فيها مياه الأمطار، مما يحسّن الاحتفاظ بالماء إلى أقصى حدّ. ولكن فوق هذا الخط، يتألف نظام الزراعة من صفوف من الصنوبر الحلبي، وهو أكثر أنواع الأشجار المنتشرة في إسرائيل.

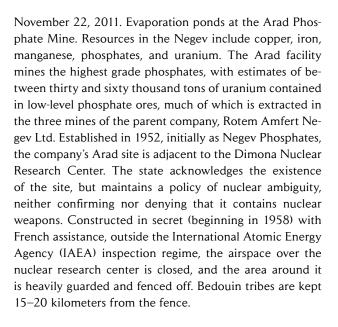
9 באוקטובה 2011. יער מיתה שלוחה של יער יתיה על אף חוסר הרציפות בין השניים. היער, שהקק"ל החלה לנטוע בשנות השמונים, מהווה חגורה ירוקה שתכליתה יצירת חיץ בין הפרבר היהודי האמיד מיתר והעיירה הבדואית חורה. שבילי הליכה ורכיבה על אופניים שזורים ביער החדש לאורכו ולרוחבו. היער נמצא צפונית למה שמכונה קו הצחיחות. שמסמו את קצה המדבר מתחת לקו זה, משתמשים בשיטה המכונה "סוואניזציה": עירוב של עצי אקליפטוס או שיטה פזורים בדלילות עם שיחים ועשב ביניהם, כפי שניתן למצוא באזורי סוואנה. ההשקיה מתבצעת באמצעות טראסות ארוכות שאוגרות את מי הגשמים, ואוצרות את המים באופן אופטימאלי. ואולם, מעל קו הצחיחות הצמחייה מורכבת בטיקר משורות של עצי אורו ירושלים (Aleppo pine). הטץ הניטט השכיח ביותר בישראל.

פריחה מדברית ן (מון משתופט Bloom) פריחה Desert Bloom ולפון סיכופט פריחה מדברית ולפון

31°8′7″N / 35°12′25″E

22 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. برك تبخّر في منجم عراد على أعلى مستوى من الفوسفات، مع حوالي ثلاثين إلى ستين طُناً من اليورانيـوم ومـن الفوسـفات منخفـض النسـبة. جـزء كبـير تـم اسـتخراجه مـن المناجـم الثلاثـة التابعـة للشركـة المالكـة، روتيـم أمفـيرت نيجيـف المحـدودة. تمّ مبدئياً إنشاء شركة عراد في العام 1952 كشركة للفوسفات في النقب وجاورت موقعها مركز دمونا للأبحاث النووية. تعترف الدولة بوجود المركز هذا، ولكنها تُحافظ على سياسة الغموض بشأن النووي، أي لا تعترف ولا تنكر امتلاكها سلاحاً نووساً. شُعد المركز سرًا (في بدائة العام 1958) مساعدة من فرنسا، خارج نظام التفتيش الذي تقوم به وكالة الطاقة الذرية الدولية. يعد المجال الجوي فوق مركز الأبحاث النووية مغلقاً كما أن المنطقة المحيطة به مسيّجة ومحظور الدخول اليها، بينما المسافة الفاصلة بين السياج والعشائر البدوية فهى تقريباً 15 - 20 كيلومترًا.

כדי 15-20 קילומטר מהגדה

22 בנובמבר, 2011. בריכות אידוי במכרה הפוספטים בערד. מחצבי للفوسفات. يحتوي النقب على الكثير من المواره الطبيعية كالنحاس، הנגב כוללים נחושת, ברזל, מנגן, פוספטים ואורניום. המתקן בערד כורה والحديد، والمنغنيز، والفوسفات، واليورانيوم. ويتميز منجم عراد باحتوائه את הפוספטים מהאיכות הגבוהה ביותר, ולפי ההערכות בין שלושים אלף לששים אלף טון אורניום מוכלים בעופרות פוספטים גולמיות. רוב הפוספטים מופקים בשלושה מכרות של החברה האם, רותם אמפרט נגב בע"מ, שנוסדה בשנת 1952 תחת השם 'נגב פוספטים'. המתקן של החברה בערד סמוך למרכז המחקר הגרעיני בדימונה. המדינה מכירה בדבר קיומו של האתר, אך שומרת על מדיניות של עמימות גרעינית, מבלי לאשר או להכחיש שהאתר מכיל נשק גרעיני. המתקן נבנה בחשאי (החל בשנת 1958) בסיוע צרפתי, מחוץ למשטר הפיקוח של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (IAEA), המרחב האווירי מעל מרכז המחקר הגרעיני סגור, והאזור סביבו שמור בקפידה ומגודר. השבטים הבדואים מורחקים עד

30°53′60″N / 34°45′53″E

October 9, 2011. Demolished remains of a Bedouin

home and fenced area within the Ministry of Agricul-

ture and Rural Development experimental site, started

in around 2000 and currently still active. The house,

which is made of light and fragile material, is typical

of Bedouin structures, and the evidence on the ground

suggests that the house was voluntarily evacuated and

demolished without a struggle. The land was confiscated

so as not to impede the work of the experimentation. In

the upper left corner of the image are two circular dark

patches, the remains of staining from the herd that was

kept within a sire (livestock pen) on the site. The two

white circles right of the fencing are the remains of wells

along a channel that has been dug from the streambed.

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. بقايا لمنزل بدوي مهدوم،

ومنطقة مسيّجة من قبل وزارة الزراعة والموقع الريفي التجريبي

التطويـرى الـذى انطلـق منـذ العـام 2000 واسـتمرّ حتـى اليـوم. البيـت

البدوي المصنوع من مواد خفيفة وهشة بيت بدوي تقليدي، وتشير

الآثار على الأرض إلى أنّ عملية الإخلاء كانت بدون ضغوطات وتمّ الهدم

بدون أي صعوبات. تـم مصادرة الأرض مـن أجـل عـدم عرقلـة القيـام

بالتجارب في المكان. في الزاوية العليا من الجهة اليُسرى من الصورة،

تظهر بقعتان داكنتان دائرتيتان وهما بقايا تلطيخ من القطيع الذي

تواجد في الموقع بدون مسؤول عنه. الدائرتان البيضاويتان على يمين

9 באוקטובר, 2011. שרידיו ההרוסים של בית בדואי ואזור מגודר

בתחומי אתר ניסויים של משרד החקלאות ופיתוח הכפר, שהוקם

בסביבות שנת 2000 ועודו פעיל. הבית, שעשוי חומרים קלים ושבירים,

אופייני למבנים בדואיים, והראיות על הקרקע מעידות על כד שהבית

פונה מרצון ונהרס ללא מאבק. האדמה הופקעה, על מנת שלא לעכב

את עריכת הניסויים במקום. בחלקה השמאלי העליוו של התמונה

אפשר לראות שני כתמים כהים מעגליים, שרידי הכתמת הקרקע על

ידי העדר שהוחזק בתוך 'סירה' באתר. שני המעגלים הלבנים מימין

לגדר הם שרידי בארות לאורך ערוץ שנחפר מערוץ הנחל.

السياج بقايا بئر على طول قناة تمّ حفرها محاذاة مجرى النهر.

31°18′6″N / 35°5′17″E

30°48′14″N / 34°46′19″E

October 9, 2011. Outskirts of the Arab village of al-Dreijāt, established in the nineteenth century, but not recognized by the State of Israel until 2004. This is the only Arab village in the Negev that is not Bedouin. Between 250 and 350 people belonging to the Ḥammūlat Bahitz (a hammūla is a traditional kinship social structure) have been living in this space for 16 years. Originally the people were fallahīn (Arabic, "farmers") similar to the al-Dreijāt people. This particular cluster is unrecognized by the Israeli government, which plans to establish a new recognized town for them, Marit, one kilometer away. The residents oppose this new construction. Surrounding the homes is the start of badlands (a type of terrain in which soft sedimentary rocks and clay-rich soil have been extensively eroded by water and wind), with the chalk subsoil rising in parts of the landscape to the surface. A chalk quarry is in the process of expansion a few hundred meters to the north of the site.

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. ضواحى قرية الدريجات العربية التي أنشئت في القرن التاسع عشر ولم تحصل على الاعتراف من إسرائيل حتى العام 2004. هي القرية العربية الوحيدة التي لا تتبع للبدو. سكن هذه القرية لحوالي 16 سنة ما بين 250 و300 شخص من حمّولة بحيص حيث كانوا في الأصل من الفلاحين كأهل الدريجات. لا تعترف حكومة إسرائيل بهذا التجمع بشكل خاص، إذ تُخطط لإقامة بلدة جديدة لهم وهي قرية ماريت على بعد كيلومتر واحد منها فقط. ويعارض السكان هذا المُخطط الجديد. تحيط الأراضي الوعرة بالبيوت، فيما يرتفع الكلس الابيض في بعض المواقع من تحت الأرض إلى السطح. وهمة محجر للكلس آخذ بالتوسع على بُعد بضعة مئات من الأمتار شــمالي الموقــع.

9 באוקטובר, 2011. פאתי הכפר הערבי אל-דריג'את, שנוסד במאה התשע עשרה, אך לא הוכר על ידי מדינת ישראל עד שנת 2004. זהו הכפר הערבי היחיד בנגב שאינו בדואי. בין 250 ל- 350 איש, שמשתייכים לחמולת בחיץ, מתגוררים במקום זה כבר 16 שנים. במקור היו התושבים פלאחים (איכרים), בדומה לתושבי אל-דריג'את. מקבץ מגורים זה אינו מוכר על ידי ממשלת ישראל, שמתכננת להקים עיירה חדשה ומוכרת עבור התושבים, מרית, במרחק של קילומטר אחד. התושבים מתנגדים לבנייה החדשה הזו. מסביב לבתים, תחילתו של אזור קרקע זבורית, בלתי ניתנת לעיבוד, ושכבת הגיר התחתונה צצה על פני הקרקע בחלק מהשטח. מחצבת גיר מצויה בהליכי התרחבות

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. مزرعة قديمة محاطة بالجُدران يعتقد أنها نبطية ولكنها في الأصل بيزنطية (القرن الخامس بعد الميلاد) تتكون المزرعة من مصاطب زراعية، كما أنّ الطريق صُمّمت لمجرى

> 9 באוקטובר, 2011. חווה עתיקה מוקפת חומה, שבעבר נחשבה נבטית אך כנראה הייתה ביזנטית (המאה החמישית לספירה). החווה מורכבת מטראסות חקלאיות סביב קרקעית נחל אכזב (עונתי). חקלאות עתיקה בנגב, כמו גם החקלאות הבדואית שהתפתחה ממנה, מבוססות על העקרון של "השקיית נגר". טראסות קטנות משמשות כסכרים שמטים ואוספים מי שטפונות אל אגני השקייה. המים מחלחלים לעומק האדמה, נאגרים שם, ועולים אל פני הקרקע במשך תקופה ארוכה. באזור שכמות המשקעים השנתית בו היא פחות מ-100 מילימטרים, יכלו מערכות ההשקיה הללו לאסוף כמות גדולה פי ארבעה, ובכך לאפשר גידול דגנים. אלפי קילומטרים של טראסות כאלו מצויים בוואדיות הנגב. בליטות האדמה הקטנות במדרוו בחלקו השמאלי הטליוו של התצלום הם תולילאת אל-טינב טתיהות ('תלוליות טנבים'). המבנה בחלקו הימני התחתון של התצלום שימש כנראה למגורים

موسمى. الزراعـة القديمـة في النقـب كزراعـة البـدو التـى تطـورت منهـا

تعتمـد عـلى مبـدأ "الـرى بالغمـر". قِطـع الأرض الصغـيرة تعمـل كسـد

لتجميع وصَب المياه الفائضة في أحواض خُصصت للرى. تتدفق المياه

بعمـق لداخـل التربـة وتُحفـظ هنـاك، وبعـد فـترات طويلـة، تعلـو للسـطح مُجدداً. تتجمع سنوياً في منطقة ما أقلّ من مئة ميليمتر من المطر،

نظام رَي كهذا مكنه تجميع أربعة أضعاف هذه الكمية ودعم زراعة

الحنطة. في النقب الكثير من الأراضي الزراعية التي تعتبر ودياناً وُتشكل

آلاف الكيلومـترات. تظهـر في الأعـلى مـن اليسـار نتـوءات صغـيرة عـلى أرض

المنحدر وتعرف بتلال العنب القديمة. استُخدم المبنى الذي يظهر أسفل

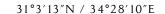
الجهة اليمنى للسكن وللتخزين.

במרחק של מאות מטרים מצפוו לאתר

October 9, 2011. Ancient walled farm, previously believed to be Nabataean but probably Byzantine (fifth century AD). The farm is made up of agricultural terraces within the bed of a seasonal stream. Ancient agriculture in the Negev, as well as the Bedouin agriculture that evolved from it, are based on the principle of "runoff irrigation." Small terraces act as dams that channel and collect floodwater into irrigation basins. The water sinks deep into the soil and is stored there, rising to the surface over a long period. In an area with less than 100 millimeters per annum of rain, such irrigation systems could collect 4 times this amount and thus support cereal cultivation. There are thousands of kilometers of such terraced wadis in the Negev. The small protrusions of earth on the slope at top left are ancient tuleilat al-'enab (Arabic, "grape mounds,"). The structure at the lower right would have been used for dwelling and storage.

40 / Desert Bloom פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פריחה מדברית) פריחה מדברית | נאו (ספר פ

30°57′10″N / 34°56′19″E

30°42′41″N / 35°12′35″E

30°45′60″N / 34°47′31″E

31°20′30″N / 34°46′57″E

31°15′40″N / 34°26′23″E

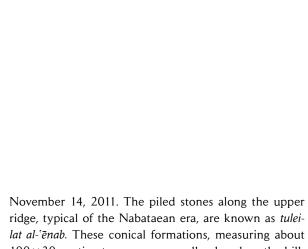
100 × 30 centimeters, were generally placed on the hillside in order to clear the slopes and increase the surface runoff from the rains into the wadis below. The high slopes—with abundant sunlight, and with the black flint November 13, 2011. Tracks of recent passage along an of the surface radiating the solar heat—are the perfect improvised route through the Halutza Sands toward environment in which to grow grapes. Moisture collectthe Egyptian border. This section of the border zone ed within the center of the mound protects and nurbetween the Negev and Egyptian Sinai, on the former tures the young grape vine, while the mound allows the Palestinian village of Naba'āt, of the Tarabīn tribe, is vines to trail along the outer angle rather than on the more than 20 kilometers away from the nearest town ground. The site is beside the HaMakhtesh HaGadol and several kilometers away from the border. The area (Hebrew, lit., "big crater"), Israel's second largest crater, is one of the most frequently used clandestine routes for near Yeruham, Israel's first development town. migrants seeking asylum from war and famine in sub-Saharan Africa, mainly Eritrea and Darfur. In 2013, a

13 نوفمبر/تشريـن الثـاني مـن العـام 2011. ممـرات حديثـة عـلى طـول طريـق مستحدث عبر رمـال حالوتسـا باتجـاه الحـدود المصريـة. هـذا الاتجـاه من منطقـة الحـدود بـين النقـب وسـيناء المصريـة، أو مـا كان يعـرف سـابقاً بقريـة النبعـات الفلسـطينية التابعـة لعشـيرة الترابـين يبعُـد أكثر من عشريـن كيلومـتراً عـن أقـرب مدينـة وعـدّة كيلومـترات عـن الحـدود. هـذه المنطقـة هـي أكثر المناطق التي تستخدم عـادة كطـرق سريـة للمهاجريـن الباحثين عـن الخلاص مـن الحـروب والمجاعـات من جنـوب صحـراء أفريقيـا، وخاصـة صحـراء إريتريـا ودارفـور. في العـام 2013، تـمّ بنـاء سـياج عـال عـلى طـول الحـدود بهـدف منع دخـول الباحثين عـن اللجـوء السـياسي إلى اسرائيـل.

fence was built along the entire length of the border to

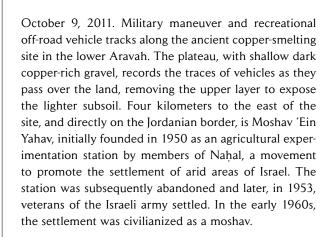
block asylum-seekers from entering Israel.

13 בנובמבה, 2011. עקבות מעבר לאורך שביל מאולתר דרך חולות חלוצה, בכיוון הגבול המצרי. חלק זה של אזור הגבול בין הנגב למדבר סיני המצרי, על מה שהיה הכפר הפלסטיני נבעאת, של שבט תראבין, מרוחק יותר מעשרים קילומטר מהעיירה הקרובה ביותר, וקילומטרים ספורים מהגבול. האזור הוא אחד הנתיבים החשאיים השכיחים ביותר לשימוש מהגרים המבקשים מקלט ממלחמה או מרעב באפריקה שמדרום לסהרה, ובעיקר מאריתריאה ומדארפור (סודן). בשנת 2013 נבנתה גדר לכל אורך הגבול במטרה לחסום את כניסתם של מבקשי מהלט לישראל

14 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. أكوام الحجارة الممتدة على طول الجبل العلوي ، ذوي الطابع النبطي التقليدي معروف باسم تليلات العنب. هذه الأجسام المخروطية بحجم 30 إلى 100 سنتيمتر كان يتم تكويها عادة على تلة لتنظيف المنحدرات وزيادة جريان مياه الأمطار السطحية نحو الوديان للأسفل. المنحدرات العالية تتمتع بأشعة الشمس الوافرة والصوان الأسود على السطح يشع بالحرارة الشمسية وهذه عملياً البيئة الأمثل لزراعة العنب وتربيته. تساهم الرطوبة المتجمعة في مركز التلة في تنمية كروم العنب الصغيرة وحفظها، في حين يتيح التل للعنب الامتداد على طول الزاوية الخارجية بدلاً من الأرض. يقع الموقع بجانب همختيش هجدول "الجرن الكبير"وهو ثاني أكبر مناجم إسرائيل ويقع بالقرب من يروحام، أول مدينة تطوير في إسرائيل.

14 בנובמבה, 2011. ערימות אבנים לאורך קו רכס עליון, מראה אופייני לתקופה הנבטית. הערימות ידועות גם בשם תוליילאת אל-עינב (בערבית, "תלי ענבים"). תצורות חרוטיות אלה, שגודלן 30*100 סנטימטרים רבועים, הוצבו בדרך כלל בצידי הגבעות, במטרה לנקות את המדרונות ולהגביר את זרימת מי הגשמים על פני הקרקע. השיפועים התלולים של המדרונות, וסלע הצור השחור של פני השטח שהקרין את חום השמש - מהווים סביבה מושלמת לגידול ענבים. הלחות המצטברת במרכז התלולית מגינה על הגפן הצעירה ומזינה אותה, ומבנה התלולית מאפשר לגפנים להשתרג לאורך המשטח החיצוני הזוויתי, במקום על הקרקע. האתר מצוי בסמוך למכתש הגדול, המכתש השני בגודלו בישראל. בקרבת ירוחם, טיירת הפיתוח הראשונה בישראל.

و أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. مسارات لمركبات عسكرية وأخرى ترفيهية على امتداد الموقع القديم لصهر النحاس أسفل منطقة العربة. تتمتع المرتفعات بالحصى الأسود الغني بالنحاس وتحمل آثار المركبات لدى مرورها على الأرض، حيث تزيل الطبقة العليا لتكشف عن التربة ذات اللون الأفتح. على بعد 4 كيلومترات شرقي الموقع، ومباشرة على الحدود الأردنية تقع قرية عين ياهاف الزراعية (موشاف عين ياهف) الذي تأسس في خمسينيات القرن العشرين كمحطة زراعية تجريبية على يد أفراد من كتيبة الناحال وهي حركة نشطت في أحياء المناطق القاحلة في إسرائيل. هجرت المحطة وفي فترة لاحقة من العام 1953، استوطنت مجموعة من المحاربين القدامي في صفوف الجيش الإسرائيلي المنطقة. في مطلع الستينات، تحولت المستوطنة إلى موشاڤ.

9 באוקטובת, 2011. עקבות תנועת רכבים צבאיים באימון, כמו גם רכבי שטח לטיול, לאורך אתר התכת הנחושת העתיק בערבה התחתונה. על אדמת המישור, שבו שכבת חצץ כהה ורדודה עתירת נחושת, נרשמות עקבות כלי הרכב העוברים. תנועת הרכבים מסירה את השכבה החיצונית וחושפת את השכבה התת-קרקעית הבהירה יותר. ארבעה קילומטרים מזרחית לאתר, בצמוד לגבול בין ישראל לירדן, מצוי מושב עין יהב, שנוסד תחילה בשנת 1950 כתחנת ניסוי חקלאית, על ידי חברי הנח"ל, תנועה לקידום ההתיישבות באזורים צחיחים של ישראל. התחנה ננטשה בהמשך, ומאוחר יותר, בשנת 1953, התיישבו במקום היילים משוחררים. בראשית שנות הששים אוזרחה ההיאחזות כמושב.

October 9, 2011. Garden perimeter wall and irrigation channels along a steep ridge in the vicinity of the ancient city of Ovdat/'Abdat (Heb./Arabic). The upper line of rocks forms the outer wall of the garden and also serves as a footpath above which can be seen the faint trails left by Bedouin pastoral herds. Rainwater is channeled along the descending lines of rock to the garden within the streambed, each small walled section retaining its own water to minimize runoff. The faint lines that run parallel to the upper wall are traces left by herds of animals moving over the terrain. These walled gardens enhance water retention in an area of extremely low precipitation, as well as demarcating boundaries of ownership. This garden, measuring more than a kilometer in length and a quarter of that distance at its widest point, winds along the base of a hillside.

9 أكتوبر/تشرين الأول 2011. حائط يحيط بالحديقة وقنوات ري ممتدة على مقربة عن قرية عوفدات القديمة. يشكل الصف الأعلى من الصخور الجدار الخارجي من الحديقة وهو يشكل مسار الأقدام أعلاه حيث يمكن رؤية الآثار الخافتة التي خلفتها قطعان الأغنام البدوية. تحر مياه الأمطار على امتداد خطوط الصخور المتدحرجة نحو الحديقة داخل مجرى النهر، بحيث يحتفظ كل مقطع مسيّج صغير بهياهه من داخل مجرى النهر، تريد هذه الحدائق المحاطة من تخزين الماء في منطقة منخفضة، كما وتشير لحدود الملكية. يزيد طول هذه الحديقة أكثر من كيلومتر وربع هذه المنطقة في أوسع نقطة بها، حيث تحر الرياح على امتداد قاعدة الهضبة.

9 באוקטובה, 2011. גדר גן היקפית ותעלות השקיה לאורך רכס תלול בקרבת העיר העתיקה עבדת/עבדאת (עברית/ערבית). קו הסלעים העליון יוצר את הקיר החיצוני של הגן, ומשמש גם כשביל רגלי שעליו אפשר לראות את העקבות שהותירו עדרי המרעה של הבדואים. מי גשמים מוטים לאורך קווי הסלע היורדים אל הגן בתחומי ערוץ הנחל. כל מקטע תחום אוגר את מימיו שלו, על מנת למזער את זרימת הנגה הקווים העמומים המקבילים לקיר העליון הם עקבות שהותירו עדרי בעלי חיים שנעו על הקרקע. הגנים הללו, המוקפים קירות, מגבירים את אגירת המים באזור שבו כמות המשקעים נמוכה במיוחד, והם גם מסמנים גבולות של תחומי בעלות. הגן הזה, שאורכו למעלה מקילומטר אחד ורוחבו המירבי כרבע מכך, מתפתל לאורך בסיסה של גבעה.

October 9, 2011. Earthwork preparation for planting of the INF's Ambassador Forest following the demolition of the unrecognized village of al-'Araqīb. In the upper portion of the image, slightly to the right, is a cluster of white rocks that surround the harāba (Arabic, "cistern") Rashid. The path at left leads to the al-'Uqbi family cemetery and tribal land. All the residents of this area were evicted in 1951 by the Israeli military, which claimed the site was needed temporarily for military maneuvers. In 2011, the year after al-'Aragīb was demolished, and while the JNF was preparing the land for planting, the Negev Coexistence Forum (Dukium), together with the Campaign for Bedouin-Jewish Justice in Israel and Rabbis for Human Rights, protested to the American Friends of the JNF that there was a case pending. Without explanation, the planting was halted and continued in other parts of the former village. The troughs remain.

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. بداية التحضيرات للمتراس من أجل زراعة "غابة السفراء" التابعة للصندوق القومي اليهودي والمقامة على أنقاض قرية العراقيب المهدمة وغير المُعترف بها. في الجُزء العُلوي من الصورة إلى اليمين قليلاً، تظهر كُتلة من الحجارة البيضاء التي تُحيط العرابا ("حوض الماء"). الممر الذي يظهر من الجهة اليُسرى يؤدي إلى مقبرة تعود لعائلة العُقبي وأراضي العشيرة. في العام 1951، تم طرد مبيع السُكان على يد الجيش الإسرائيلي، الذي ادعى أنَّ المنطقة تلزمه بشكل مؤقت لعمليات عسكرية. في العام 2011، بعد مرور عام على هدم قرية العراقيب وبينما كان الصندوق القومي اليهودي يُعد الأرض للزراعة، احتج كل من: منتدى النقب للتعايش(دوكييم) بالتعاون مع حملة المساواة البدوية-اليهودية في إسرائيل وحاخميين من أجل حقوق الإنسان أمام الأعضاء الأميركيين في الصندوق القومي اليهودي على مسألة المسافية المعلقة. وبدون أي تفسير، تم إيقاف الزراعة وإكمالها في أجزاء الفضية المعلقة. وبدون أي تفسير، تم إيقاف الزراعة وإكمالها في أجزاء أخرى من القرية السابقة. وكما يظهر، فلقد بقيت الأحواض.

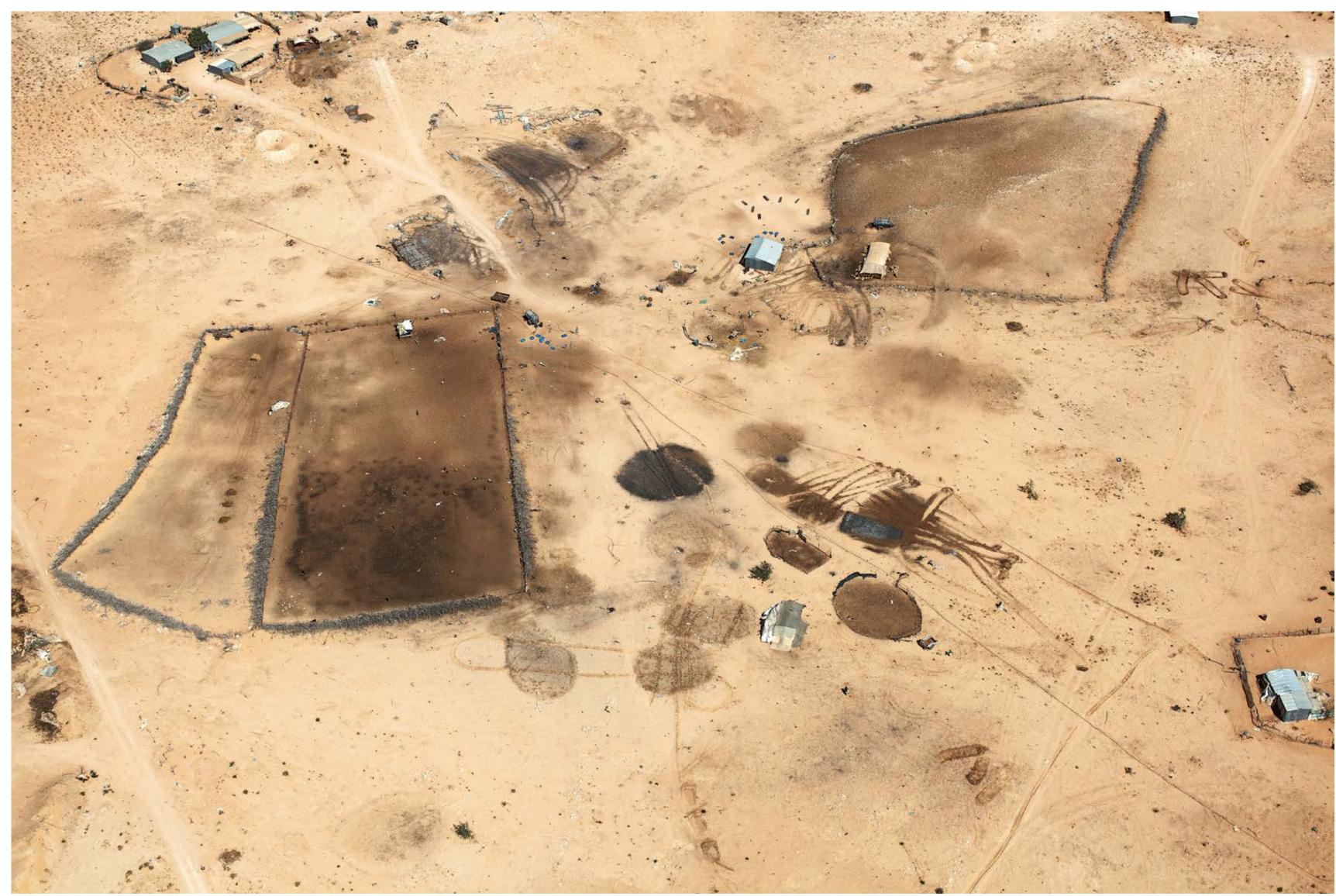
9 באוקטובר, 2011. עבודות עפר לנטיעת יער השגרירים של הקק"ל לאחר הריסת הכפר הבלתי מוכר אל-עראקיב. בחלקו העליון של התצלום, מעט ימינה, מופיע מקבץ סלעים לבנים שמקיפים את הראבת רשיד (הראבה, בור מים בערבית). השביל בצד שמאל מוביל לבית הקברות של משפחת אל-עוקבי ולאדמת השבט. כל תושבי המקום פונו בשנת 1951 על ידי הצבא הישראלי, שטען כי הוא זקוק לשטח זמנית לצורך אימונים צבאיים. בשנת 2011, השנה שלאחר הריסת אל-עראקיב, כאשר הקק"ל הכשירה את הקרקע לנטיעה, מחו פורום דו קיום בנגב, בשיתוף הקמפיין לצדק בדואי-יהודי בישראל ורבנים לזכויות אדם בפני ידידי הקק"ל בארצות הברית, וציינו שתביעה משפטית בעניין תלויה ועומדת. הנטיעות הופסקו ללא הסבר ונמשכו בחלקים אחרים של מה שהיה בעבר הכפר. תעלות ההשקייה במקום נותרו.

October 10, 2011. Ploughed field in advance of planting, 'Ein Habesōr (lit., "spring of the Besor") moshav. This moshav was established in 1982 with some of the residents from Sadot, an Israeli community in the Sinai Desert evacuated after the signing of the Egyptian—Israeli Peace Treaty in 1979. The moshav is on the site of the former village and pasturelands of 'Arab al-Glā'i, of the Tarabīn tribe, evacuated in the winter of 1948. The exacting straight lines of the field are indicative of Israeli mechanized plowing. Dark hosepipes, running through the fields in intervals along every ninth row, are part of the drip irrigation system developed in 1965 at Kibbutz Ḥatzerim (lit., "farmyards"), near Beersheba. This region of the southern Negev, adjoining the border with Gaza, is mainly dedicated to large-scale commercial farming.

10 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. مرج محروث قبل الزراعة في موشاڤ عين هابسور، أي "عين البيسور." أقيم هذا الموشاڤ في العام 1982 وسكنه بعض سكان سدوت، وهي جماعات إسرائيلية سكنت صحراء سيناء وتم إخلائها بعد توقيع اتفاقية السلام في العام 1979 بين الطرفين المصري والإسرائيلي. أقيم الموشاڤ مكان قرية ومراع سابقين كانا يتبعان لعرب القلاعي من عشيرة الترابين تم إخلاؤها في شتاء العام 1948. تدُل الخطوط الدقيقة المستقيمة في الحقل على ماكنات الحراثة الإسرائيلية. تمتد خراطيم المياه الداكنة عبر الحقل بين كل تسع صفوف وهي جزء من نظام الري بالتقطير الذي طُور في العام 1965 في مستوطنة حتسيريم المُجاورة لبئر السبع. هذه المنطقة الواقعة جنوبي واسع.

10 באוקטובר, 2011. שדה חרוש כהכנה לזריעה. מושב עין הבשות המושב הוקם בשנת 1982, ומקצת התושבים התגוררו קודם לכן ביישוב שדות, יישוב ישראלי במדבר סיני שפונה לאחר חתימת הסכם השלום בין ישראל למצרים בשנת 1979. המושב הוקם באתר שקודם לכן היה בו הכפר ערב אל-גלעי, של שבט תראבין, וכן אדמות המרעה של תושביו. התושבים פונו בחורף 1948. הקווים הישירים המדויקים של השדה מעידים על חריש ממוכן ישראלי. צינורות גומי כהים, שפרושים על פני השדות במרווחים של תשע שורות, הם חלק ממערכת ההשקיה בטפטוף שפותחה בשנת 1965 בקיבוץ חצרים, ליד באר שבע. אזור זה של דרום הנגב, על הגבול עם רצועת עזה, משמש בעיקר לחקלאות מסחרית רחבת היקף.

פריחה מדברית إزهار صحراوي Desert Bloom פריחה מדברית إزهار صحراوي Desert Bloom

31°06′60″N / 34°43′4″

ity of the recognized Bedouin town of Bīr Haddāj, of the 'Azāzme tribe. The dark circular stains in the center of the image indicate the former presence of sire, livestock pens for camels, goats, and sheep. Staining is created by the bodily fluids of the herds that were kept there. Each year, the pens are shifted and the former space disinfected by fire. The stains remain on the ground for several years, the gradient of their saturation indicating how many rainy seasons have washed them away. Such traces help gauge the minimum duration of their presence in years. In 1978, Bīr Haddāj was declared a closed military area, forcing its inhabitants to relocate to Wādi al-Na'īm, near Beersheba. In 1994, when they learned that land on which they had previously settled was no longer used for military purposes, but had been converted into a moshav, they returned and settled beside the moshav.

October 9, 2011. Abu Asa family homestead in the vicin-

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. مسكن عائلة أبو عسى من عشيرة العزازمة الواقع بجوار بلدة بئر هداج المعترف بها. الدائرة الداكنة التي تظهر على شكل وصمة في مركز الصورة تُشير الى وجود مالك سابق لها، وتظهر "سير"، حظائر للماشية كالجمال، والأغنام، والخراف. تكون التلطيخ بفعل السوائل الجسدية التي تركتها القطعان هناك. يتم سنوياً نقل الحظائر من مكانها السابق وتطهير المكان بالنار. وتبقى البُقع على الأرض لسنوات عدة، التسلسل في مستوى التشبع المائي يظهر كم من الفصول الممطرة التي غسلتهم وجرفتهم بعيداً. تُساعد هذه الآثار على قياس الحد الأدنى لفترة وجودهم بالسنين. في العام 1978، تم الإعلان على عن تحويل بلدة بئر الهداج إلى منطقة عسكرية وإجبار السكان على الانتقال إلى وادي النعيم المُجاور لبئر السبع. في العام 1994، اكتُشف أن الأرض التي كانت مسكونة سابقاً لم تعد تُستعمل لأهداف عسكرية، بل تحولت إلى موشاف (قرية زراعية)، وبالتالي تهت العودة والسكن بجوار الموشاف.

9 באוקטובר, 2011. נחלת משפחת אבו עסא בקרבת העיירה הבדואית המוכרת ביר הדאג', של שבט עזאזמה. הכתמים המעגליים הכהים במרכז התמונה מעידים על הימצאותן הקודמת במקום של סירה, מכלאות לגמלים, עזים וכבשים. ההכתמה היא תוצר נוזלי הגוף של העדרים שהוחזקו במקום. בכל שנה הועתקו המכלאות, והמקום הקודם חוטא באש. הכתמים נותרים על האדמה במשך שנים אחדות, וקצב הרווייתם מעיד על מספר העונות הגשומות ששטפו אותם. עקבות כאלה מסייעות בקביעת משך הזמן המינימלי (בשנים) שבו התקיימו המכלאות. בשנת 1978 הוכרז ביר הדאג' שטח צבאי סגור, ותושביו נאלצו להעתיק את מקום מגוריהם לוואדי אל-נעים, בקרבת באר שבע. בשנת 1994, כאשר נודע להם שהשטח שבו ישבו בעבר חדל לשמש למטרות צבאיות, אך הפך למושב, הם שבו למקום והתיישבו לצד המושב.

פריחה מדברית ן (מון משתופט A4 / Desert Bloom Desert Bloom ולמון סיכופט אדברית ולמון פריחה מדברית ולמון

31°25′0″N / 34°27′51″E

October 10, 2011. Decommissioned British-era muni-

tions storage bases near the Gaza border. The concrete

road that runs through the center was constructed to

connect the armories with an airport that was also built

in Gaza in the early 1940s in anticipation of an attack

by the Germans from North Africa under the command

of Field Marshal Erwin Rommel during WWII. The site

is on the historical Bedouin villages of Abu M'ēlek/

Hasanāt, of the Tarabīn tribe, which were evacuated in

1948. The surrounding fields have been plowed by the

10 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. مقرات عسكرية خارج الخدمة

كانت تستخدم لتخزين الذخيرة في فترة الانتداب البريطاني، تقع بالقرب

من الحدود مع غزة. شيد الشارع الإسمنتي الذي يمتد في مركز الموقع

بهدف ربط مخازن الأسلحة مع المطار الذي بنى أيضاً في غزة مطلع الأربعينات خلال الحرب العالمية الثانية، وذلكُ تحسباً لأى هجوم

عسكرى من قبل الألمان قد يأتي من شمال أفريقيا تحت إمرة المارشال

الميداني إيرڤين رومل. يقع الموقع على أراضي القرية البدوية التاريخية

أبو معيلق/حسنات، التابعة لعشيرة الترابين والتي تم إخلاؤها في العام

1948. تمّـت حراثة الحقول المجاورة من قبل الكيبوتسات الإسرائيلية

10 באוסטובר, 2011 בסיסי אחסון החמושה מחסופה המודט הבריטי.

ליד גבול רצועת עזה. הבסיסים אינם פעילים עוד. כביש הבטון שעובר

במרכז האתר נסלל על מנת לחבר את מחסני התחמושת עם שדה

תעופה שגם נבנה בעזה בשנות הארבעים המוקדמות בציפייה למתקפה

מצד הגרמנים מצפון אפריקה תחת פיקודו של הפילדמארשל ארווין

רומל, במהלך מלחמת העולם השנייה. האתר שוכן על אדמותיהם

ההיסטוריות של הכפרים אבו מעילק/חסנאת, של שבט תראבין, שפונו

בשנת 1948. השדות סביב האתר נחרשו על ידי הקיבוץ הישראלי

لأجل زراعتها.

הסמוך לקראת הזריעה.

nearby Israeli kibbutz in preparation for planting.

31°3′15″N / 34°51′23″E

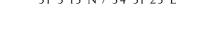
31°1′38″N / 34°33′8″E

31°1′5″N / 34°57′5″E

30°27′41″N / 34°58′40″E

November 22, 2011. Evacuated Bedouin homestead of

the Zeno family, of the 'Azāzme tribe, in the unrecog-

nized Bedouin village of Wādi al-Mshash, adjoining the

new 'Ir HaBahadim Israeli military mega-base. The larg-

est of the three pens shows the remains of the perimeter

fence of the corral, the entrance to which can be seen

in the bottom of the space. The site is now a closed

military zone with some families of Wādi al-Mshash con-

tained within it. Residents of the village were internally

displaced citizens removed from the Halutza region by

the government in the 1950s. The government plans to

move the residents, once again, to Segev Shalom / Shgēb

al-Salām (Heb./Arabic), one of the townships built for

the relocation and sedentarization of Bedouins, in order

to provide for the further expansion of the military base.

22 نوفمبر/تشرين الثاني 2011. مسكن عائلة زينو البدوية من قبيلة

عرب العزازمة في قرية وادى المشاش البدوية غير المعترف بها، المجاورة

لقاعدة عير هباهديم العسكرية الضخمة. عبر الحظيرة الأكبر بين

الحظائر الثلاث مكن رؤية أنقاض محيط الحظيرة المسيجة، وفي الجانب

السفلي مكن رؤية المدخل. تعتبر المنطقة اليوم منطقة عسكرية مغلقة

مع وجود لبعض العائلات من وادي المشاش التي لا تزال تتواجد داخله،

سكان القرية هم لاجئون داخليون تم اجلائهم من قبل الحكومة من

حالوتسا في خمسينيات القرن العشرين. وتخطط الحكومة اجلائهم مرة

أخرى لمنطقة شقيب السلام، وهي احدى البلدات التي أقيمت لتوطين

22 בנובמבר, 2011. נחלת משפחת זינו, משבט עזאזמה, לאחר הפינוי,

בכפר הבדואי הבלתי מוכר ואדי אל-משאש, בצמוד לבסיס הענק

הצבאי הישראלי הקרוי 'עיר הבה"דים'. במכלאה הגדולה מבין השלוש

אפשר לראות את שרידי הגדר ההיקפית. ובחלקו התחתוו של הצילום

אפשר לראות את הכניסה. האתר הוא שטח צבאי סגור כטת. וכמה

משפחות מוואדי אל-משאש מוכלות בו. תושבי הכפר הם עקורים

פנימיים, אזרחים ישראלים שסולקו מאזור חלוצה על ידי הממשלה

בשנות החמישים. הממשלה מתכננת לפנות את התושבים, פעם

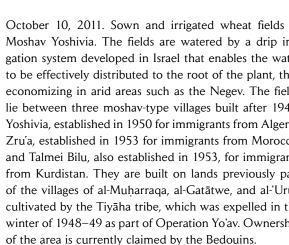
נוספת, לעיירה שגב שלום / שגיב אל-סלאם, אחת העיירות שנבנו

לצורד העתקתם של בדואים ויישובם במגורי קבע. וזאת בכדי לאפשר

את התרחבותו הנוספת של הבסיס הצבאי.

البدو في مناطق سكن ثابتة، وذلك لأجل توسعة القاعدة العسكرية.

31°27′3″N / 34°36′55″E

10 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. حقول قمح مزروعة ومروية طريقة تمّ تطويرها في إسرائيل بحيث تسمح بتوزيع المياه بشكل سليم الجافة مثل النقب. تقع الحقول بين ثلاث قرى زراعية (موشافيم) أقيمت بعد العام 1948: موشاف يوشيفيا والذي أقيم في العام 1950 قبيلة التياها بزراعتها، ثم طردت من المكان في شتاء العامين 1948-ملكيـة هـذه الأرض.

10 באוקטובר, 2011. שדות חיטה זרועים ומושקים של מושב יושיביה. השדות מושקים באמצעות מערכת טפטפות להשקיה שפותחה בישראל ומאפשרת למים להגיע באופן אפקטיבי לשורש הצמח, ובכך מאפשרת חסכון במים באזורים צחיחים כגון הנגב. השדות מצויים בין שלושה מושבים שנבנו לאחר שנת 1948: יושיביה, שנוסד בשנת 1950 בעבור מהגרים מאלג'יריה; זרועה, שנוסד בשנת 1953 בעבור מהגרים ממרוקו; ותלמי בילו, שאף הוא נוסד בשנת 1953, בעבור מהגרים מכורדיסטאן. המושבים בנויים על אדמה שבעבר הייתה חלק מהכפרים אל-מוחררקה, אל-גטאטווה ואל-טרור, שטובדו טל ידי בני שבט חיאהא. שגורשו בחורף 1948-49 כחלה ממבצט יואב. בדואים תובעים כעת זכויות בעלות על האזור.

October 10, 2011. Sown and irrigated wheat fields of Moshav Yoshivia. The fields are watered by a drip irrigation system developed in Israel that enables the water to be effectively distributed to the root of the plant, thus economizing in arid areas such as the Negev. The fields lie between three moshav-type villages built after 1948: Yoshivia, established in 1950 for immigrants from Algeria; Zru'a, established in 1953 for immigrants from Morocco; and Talmei Bilu, also established in 1953, for immigrants from Kurdistan. They are built on lands previously part of the villages of al-Muḥarraqa, al-Gatātwe, and al-'Urūr, cultivated by the Tiyāha tribe, which was expelled in the winter of 1948–49 as part of Operation Yo'av. Ownership

في موشاڤ يوشيفيا. يتم ريّ هذه الحقول بطريقة الري بالتنقيط، وهي وفعال حتى جذور النبات وهذه هي طريقة العمل المتبعة في المناطق للقادمين الجدد من الجزائر، موشاف زروعاة والذي أقيم في العام 1953 للقادمين الجدد من المغرب، وموشاف تالمي بيلو الذي أقيم في العام 1953 للقادمين الجدد من كردستان. أنشئت كلها على أراض كأنت في السابق جزءاً من قرى المحرقة، والقطاطوة، والعرور، والتي كانت تقوم 1949 في إطار عملية يـوآف العسـكرية. يطالب البـدو حاليـاً بحقهـم في

November 14, 2011. Remnants of an extension to the Bedouin village of Rakhma, of the 'Azāzme tribe. The multiple circular stains indicate the earlier presence of sire (livestock pens), which were removed and reconstructed several times. The gradient of saturation indicates how many rainy seasons/years have washed away at the stains. The faded circle in the lower right indicates that it is older, while the one in the upper left is darker, and the most recent is the one at the center, where the fertilization blankets the soil, not yet melding with the desert. A faint fourth circle may be detected just to the left of the lower one. The light manual plowing or "scratching" of the ground is indicative of ongoing Bedouin cultivation. In the absence of mechanized watering systems, the crops are watered by hand. The site is now officially within a closed military live-fire training zone. Despite this restriction, the Bedouins maintain a presence on the land.

14 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. آثار قرية الرُخمة البدوية الممتدة والتابعة لعشيرة العزازمة. البُقع المستديرة المتعددة تُشير للوجود السابق وقد تم هدمها وإعادة بنائها عدة مرات. درجة التسلسل في نقاء اللون تشير إلى كمية الأمطار الموسمية/السنوية التي ساهمت مسح البُقع. الدائرة المُتلاشية والتي تظهر أسفل الجهة اليمني تُشير إلى كونها الأقدم، بينها البُقعة التي تظهر في الأعلى من اليسار تبدو داكنة أكثر وبالتالي فهي الأحدث، تغطي طبقات السماد التراب حيث لم يندمج مع الصحراء. قد تُكشف الدائرة الرابعة الباهتة بواسطة البُقعة الأسفل من اليسار. الآثار البسيطة والتي تدُل على حراثة يدوية أو "احتكاك" بالأرض، مما يشير إلى النشاط الزراعي المستمر للبدو في ظل غياب نظام الـرى الأوتوماتيـكي، حيـث كانـت تسـقى المحاصيـل يدويـاً. تحـول الموقع رسمياً هذه الأيام لموقع تدريبات عسكرية مُغلق، وعلى الرغم من هذا

14 בנובמבר, 2011. שרידי שלוחה של הכפר הבדואי רח'מה, של שבט עזאזמה. הכתמים המעגליים הרבים מעידים על הימצאותם של סירה. מכלאות כבשים, עזים וגמלים, שהוזזו והוקמו מחדש פעמים אחדות. קצב השינוי בהרוויית הכתמים מעיד על מספר העונות / השנים הגשומות ששטפו את הכתמים. העיגול הדהוי בחלקה הימני התחתון של התמונה ישן יותר, ואילו זה שבחלקה השמאלי העליון כהה יותר. הכתם הטרי ביותר הוא זה שמצוי במרכז התמונה, ובו אפשר לראות שחומרי הדשו מכסים את הקרקע, וטרם מתמזגים עם המדבר. משמאל למעגל התחתוו ,"אפשר להבחין במעגל רביעי עמום. סימני החרישה, או ה"שריטה", . הקלים בשטח מעידים על עיבוד מתמשך של האדמה על ידי הבדואים. בהעדר מערכות השקיה ממוכנות, היבולים מושקים ביד. האתר מצוי כיום באופו רשמי בתחומו של שטח צבאי סגור לאימונים באש חיה. טל אף המגבלה הזו. הבדואים משמרים את נוכחותם על הקרקע.

November 14, 2011. Bedouin encampment beside a seasonal stream in the Aravah desert mountains leading to the Ramon Crater. In this arid zone, Bedouin herders search for areas near seasonal waterways in order to tap into the yearly rainfall, which allows for the growth of vegetation for their herds to graze. The geological alluvium is a loose, unconsolidated soil or sediment that has been eroded, reshaped by water, and re-deposited in a non-marine setting. The larger particles of sand and gravel here are comprised largely of flint.

14 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. خيام بدوية تُجاور مجرى مياه موسمي في تلال صحراء العربة والتي تؤدي إلى جرن رامون (مختيش رامون). في هذه المنطقة القاحلة، يبحث الرعاة البدو عن منطقة تهطل فيها أمطار موسمية من أجل فهو الأعشاب والخضار لرعي القُطعان. الرواسب النهرية الجيولوجية غير ثابتة، ومُشتتة بالتربة أو مترسبة أو حتى مُتآكلة، ويُعاد تشكيلها بالماء حيث أودعت هذه الرواسب في محيط غير مائي. جزيئات الرمل والحصى الكبيرة الموجودة هنا مركبة بالأساس الصوان.

14 בנובמבה, 2011. מאהלים בדואיים לצד נחל עונתי (אכזב) בהרי הערבה, בואכה מכתש רמון. באזור צחיח זה, הרועים הבדואים מחפשים אתרים סמוכים לערוצי זרימה עונתיים, במטרה להשתמש במי הגשמים, שמאפשרים את התפתחותה של צמחייה להזנת עדריהם. שכבת הסחף הגיאולוגית מורכבת מעפר או ממשקטים בלתי מגובשים ורופפים שטברו תהליכי סחיפה. צורתם טוצבה טל ידי המים, והם הושקעו מחדש בסביבה בלתי-מימית. חלקיקי החול והחצץ הגדולים יותר כאן מורכבים בעיקר מאבן צור.

November 13, 2011. Pita (target to simulate enemy installations) in a closed live-fire military training zone. The pita, created by piling up earth mounds, is reminiscent of the ancient archaeological remains that are also scattered throughout this part of the desert. The live-fire zone, established on former land of the village of Subhiyeen, of the 'Azāzme tribe, is several hundred meters away from the archaeological site at Rehovot/Ruḥeiba (Heb., Arabic). التقييد، لا يزال حضور البدو قائماً على هذه الأرض.

عبر هذا الجُزء من الصحراء. أُقيمت هذه المنطقة النشطة على أنقاض القرية السابقة المعروفة بالصُبحين والعائدة لعشيرة العزازمة، والتي تبعد مئات الأمتار عن موقع الآثار ريحوفوت (رُحيبا). 13 בנובמבר, 2011. פיתה (מבנה להדמיית מוצבי אויב) בשטח צבאי סגור שמשמש לאימון באש חיה. הפיתה, שנוצרה מהערמת תלוליות עפר, מזכירה בצורתה את השרידים הארכיאולוגיים שפזורים אף הם

13 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. بيتا (يهدف لمحاكاة منشآت

العدو) داخل منطقة عسكرية تدريبية فعالة. تكونت البيتا من خلال

تراكم السواتر الترابية، وهي تشبه الآثار القديمة التي بقيت ونُثرت

ברחבי חלק זה של המדבר. שטח האימונים באש חיה, שהוקם על אדמה שהייתה שייכת בעבר לכפר סובחיין, בני שבט העזאזמה, מרוחק מאות מטרים מהאתר הארכיאולוגי ברחובות / רוחייבה (טברית. טרבית).

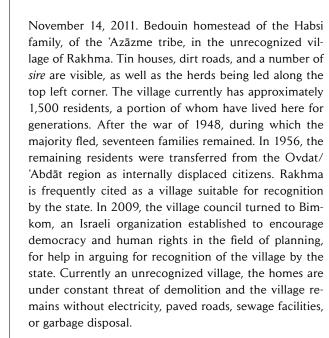
31°1′11″N / 34°43′50″E

30°58′57″N / 34°57′52″E

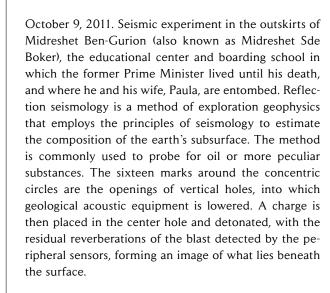

30°51′47″N / 34°46′43″E

14 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. بالإمكان مشاهدة مسكن عائلة حبسى البدوية من أبناء قبيلة العزازمة في القرية غير المعترف بها والمعروفة باسم قرية الرخمة. بيوت من الصفيح، طرق ترابية وبعض السير (حظائر للمواشي والجمال)، كما يمكن رؤية القطعان التي يتم رعيها وتظهر على امتداد الزاوية اليسرى العليا. في القرية اليوم ما يقارب الـ1500 نسمة وبعضهم يعيش في هذه المنطقة منذ أجيال. بعد حرب العام 1948، فرّت الغالبية العظمى من سكان المنطقة ولكن 17 عائلة قررت البقاء. في العام 1956، تمّ نقل السكان المتبقين من منطقة عوقدات/عبدات كمواطنين نازحين في الداخل. عادة ما يتم التطرق لقرية الرخمة على أنها قرية من الجدير للدولة الاعتراف بها. في العام 2009، توجه مجلس البلدة لجمعية مكوم وهي منظمة إسرائيلية أقيمت من أجل تشجيع الديموقراطية وحقوق الإنسان في مجال التخطيط والبناء، من أجل المساعدة على تشجيع الاعتراف بالقرية من قبل الدولة. حالياً ولكونها قرية غير معترف بها، تواجه بيوت القرية خطر الهدم باستمرار، كما وتعيش القرية بلا كهرباء، بلا شوارع معبدة، بلا منظومة صرف صحى، أو خدمات التخلص من النفايات.

14 בנובמבר, 2011. נחלה בדואית של משפחת חבסי, משבט עזאזמה, בכפר הבלתי מוכר רח'מה. בתמונה אפשר לראות בתי פח, כבישי עפר ומספר סירה (מכלאות כבשים, עזים וגמלים). כמו כן, אפשר לראות את הטדרים המובלים לאורר הפינה השמאלית הטליונה. בכפר מתגוררים כעת כ-1500 תושבים, וחלקם מתגוררים בו במשך דורות. לאחר המלחמה בשנת 1948, שבמהלכה ברחו מרבית התושבים, נותרו בכפר 17 משפחות. בשנת 1956 הועברו התושבים הנותרים מאזור עבדת/עבדאת כאזרחים עקורים פנימית. רח'מה מוזכר לא פעם ככפר ראוי להכרה על ידי מדינת ישראל. בשנת 2009 פנתה מועצת הכפר לעמותת במקום, ארגון ישראלי שנוסד במטרה לעודד דמוקרטיה וזכויות אדם בתחום התכנון, וביקשה סיוע בהכנת הטיעונים בטד הכרה בכפר טל ידי מדינת ישראל. היות שהכפר בלתי מוכר כרגט. בתיו נתונים תחת איום הריסה תמידי, והכפר נותר ללא חשמל, כבישים סלולים, תשתיות ביוב או שירותי איסוף זבל.

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. تجربة الزلازل في ضواحي مدریشیت بن غوریون (المعروفة أیضا باسم مدریشیت سدیه بوکیر) المركز التعليمي والمدرسة الداخلية التي عاش فيها رئيس الوزراء الأسبق إلى حين وفاته ودُفن فيها مع زوجته بولا. تجربة انعكاس الزلازل هي طريقة فحص جيوفيزيائية يتم خلالها استعمال علم الزلازل من أجل تقييم تركيبة سطح الأرض. عادة ما يتم استخدام هذه الطريقة من أجل التنقيب عن النفط أو عن مواد أخرى نادرة . الستة عشر علامة المحيطة بالدوائر المركزية هي عبارة عن فتحات لثقوب عامودية يتمّ عرها إدخال أداة صوتـة جبولوجـة إلى الأسفل. بتـم وضع شحنة في الثقب المركزي وتفجيرها. يتم رصد الهزات المتبقية من التفجير وقياسها بواسطة المجسات المحيطة، مها يشكل صورة لما تحت السطح.

9 באוקטובר, 2011. ניסוי סיסמי בפאתי מדרשת בן גוריון (המוכרת גם כמדרשת שדה בוקר), המרכז החינוכי והפנימייה שבהם התגורר ראש הממשלה לשעבר עד מותו, והמקום שבו הוא ואשתו, פולה, קבורים. סיסמולוגיית השתקפות היא שיטת מחקר גיאופיסית שמשתמשת בעקרונות הסיסמולוגיה לצורך הערכת הרכב תת-פני השטח של הקרקע. בשיטה משתמשים במקרים רבים בחיפוש נפט או בחיפוש חומרים נדירים יותר. ששה עשר הסימנים סביב המעגלים הקונצנטריים הם פתחיהם של פירים אנכיים, שלתוכם משולשל ציוד גיאולוגי אקוסטי. לאחר מכן, מניחים מטען חומר נפץ בפיר המרכזי ומפוצצים אותו. הרעידות השיוריות כתוצאה מהפיצוץ נמדדות על ידי החיישנים ההיקפיים, וכר מתקבלת תמונה של מה שמצוי מתחת לפני השטח.

31°18′50″N / 34°40′58″E

October 4, 2011. Plantation work for the Ambassador Forest organized by the JNF, using the method of "savannization": a mixture of sparsely scattered acacia or eucalyptus trees with bushes and grass between, as found in the sa-4 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. أعهال التشجير في "غابة السفراء" vannah region. Irrigation comes from long terraces that 4 באוקטובר, 2011. עבודות נטיעה ביער השגרירים של הקק"ל, ושימוש 👚 פוلتي يـدأب عـلى بنائهــا الصنــدوق القومــي اليهــودي باســتخدام طريقــة around the planted area are cultivated by Bedouins, and are distinguished by the shallow plowing or "scratching" technique of cultivation. The small spots within the field show where wheat was collected in previous years. The forest was planted atop the Bedouin village of Abu 'Abdūn, of the Tiyāha tribe, evacuated and destroyed in the winter of 1948. The path, accompanied by a pair of shallow fences that run diagonally from lower left to top right through the center of the image, coincides with the planned route of a railway line, construction of which began in early 2012. The forested area has since been overridden.

طويلة لتخزين مياه الأمطأر والتي تزيد من الاحتفاظ بالماء للحد الأقصى. الحقول المحيطة للمنطقة تتم زراعتها من قبل البدو بأسلوب الحرث الضحل أو "الخدش". تبين النقاط الصغيرة داخل الحقل أماكن جمع القمح في السنوات الماضية. زرعت الغابة فوق القرية البدوية أبو عبدون التابعة لعشيرة التياها التي تم إخلائها وتدميرها في شتاء العام 1948. المسار مصحوب بسياجين ضحلين يسيران بشكل قطرى من الجهة السفلية اليسرى إلى الجهـة اليمنـي العلويـة عـبر مركـز الصـورة ويتقاطعـان مـع مسـار السـكة الحديديـة التي تـم بناؤهـا في مطلـع سـنة 2012 . منـذ ذلـك الحـين، تـمّ إبطـال

בשיטת ה"סוואניזציה": עירוב של עצי אקליפטוס או שיטה פזורים בדלילות "التحويل إلى سافانا": خليط من أشجار السنط أو الأقاقيا أو أشجار الكينا עם שיחים ועשב ביניהם, כפי שניתן למצוא באזורי סוואנה. ההשקיה مع الشجيرات والأعشاب، كما في "السافانا" يتم الري باستخدام مصاطب מתבצעת באמצעות טראסות ארוכות שאוגרות את מי הגשמים, ואוצרות את המים באופן אופטימאלי. השדות מסביב לאזור הנטוע מעובדים על ידי בדואים, והם נבדלים בסימני החריש הרדוד או טכניקת ה"שריטה" בעיבוד האדמה. הכתמים הקטנים בתוך השדה מראים היכן לוקטה החיטה בשנים קודמות. היער ניטע על גבי הכפר הבדואי אבו עבדון, של שבט תיאהא. הכפר פונה ונהרס בחורף 1948. השביל האלכסוני מו החלק השמאלי התחתון לחלק הימני העליון דרך מרכז התמונה, ולצדו זוג גדרות נמוכות, חופף לתוואי המתוכנן של קו מסילת רכבת, שבנייתו החלה בשנת 2012. ייעודו של השטח המיוער שונה בינתיים.

October 9, 2011. Remains of the demolished home of 'Awad Abu Hbāk, of the 'Azāzme tribe, in the vicinity of the village of Bīr Haddāj. The home was demolished in 2006 and the family forced to move further east. Signs of heavy vehicles and scouring of the area are visible, with the structural remains and belongings strewn about the site. In 1978, Abu Hbāk and the other members of Bīr Haddāj were evacuated by the military. In 2004, as part of the Israeli government's "Abu Basma Plan" to sedentarize the Bedouins of the Negev, Bīr Haddāj and eight other Bedouin villages were officially recognized as Bedouin townships. But with the provisions of the plan deemed unacceptable to the Bedouins, no family has purchased land in accordance with the new mandate

9 أكتوبر/تشريـن الأول مـن العـام 2011. أنقـاض منـزل السـيد عـواد أبـو حباق المهدم، من قرية العزازمة، على مقربة من قرية بير هـدّاج. تـم هدم المنزل في العام 2006 حيث احبرت العائلة على الانتقال شرقاً. تبدو آثار المركبات الثقيلة ظاهرة للعيان والتي كانت تجوب المكان سابقاً فيما تنتشر البقايا والمتعلقات الخاصة بالنازحين في المكان. في العام 1978، قام الجيش بإخلاء أبو حباق وأفراد آخرين من قرية بير هداج في العام 2004، وكجزء من برنامج أبو بسمة الحكومي الذي يهدف الى إعادة توطين البدو في النقب، تمّ الاعتراف بقرية بير هداج وبثمانية قرى أخرى رسمياً من قبل الدولة و اعتبارها بلدات بدوية. غير أنّ البدو لم يقبلوا البرنامج، بحيث أن العائلات البدوية لم تشتري أراض هناك رغم التفويض الجديد للقانون الاسرائيلي.

of the Israeli law.

9 באוקטובה, 2011. שרידי ביתו ההרוס של עוואד אבו חבאק, בן שבט העזאזמה, בקרבת הכפר ביר הדאג'. הבית נהרס בשנת 2006 והמשפחה נאלצה להרחיק טוד מזרחה. סימני תנוטת רכבים כבדים וקרצוף של השטח טודם נראים, ושרידי המבנה ומטלטלי המשפחה פזורים ברחבי האתר. בשנת 1978, אבו חבאק ושלושה תושבים אחרים של ביר הדאג' פונו על ידי הצבא. בשנת 2004, כחלק מ"תכנית אבו בסמה" של ממשלת ישראל להביא לישיבת קבע של הבדואים בנגב, ביר הדאג' ושמונה כפרים בדואיים אחרים הוכרו רשמית כעיירות בדואיות. ואולם, היות שהוראות התכנית לא התקבלו על דעתם של התושבים הבדואים, אף משפחה לא רכשה אדמה בהתאם להוראות חדשות אלו של החוק הישראלי. פריחה מדברית إزهار صحراوي Desert Bloom פריחה מדברית إزهار صحراوي Desert Bloom

November 13, 2011. *Pitas*, targets to simulate enemy (in this case Egyptian and Syrian) installations in a closed live-fire training zone. The targets, created by piling up earth mounds, are reminiscent of the ancient archaeological remains that are also scattered throughout this part of the desert. The live-fire zone, established on former pasturelands of the 'Azāzme tribe, is not far from the border with Egypt. Large portions of the southern and western sections of the Negev are considered off-limits and open only to the Israeli military. These spaces are intended to seal off the border zone and obstruct the passage of the Bedouin communities.

13 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. منشآت بيتا، وهي منشآت محاكية للأهداف العسكرية لدى العدو (في هذه الحالة المقصود قوات مصرية أو سورية) في منطقة تدريب عسكرية مغلقة لإطلاق الرصاص الحي. هذه الأهداف التي بنيت من خلال تكويم تلال ترابية، تذكّر إلى حدّ كبير بالأنقاض الأثرية القديمة المنتشرة على امتداد هذا الجزء من الصحراء. لا تبعد منطقة التدريب العسكرية المغلقة لإطلاق الرصاص الحي - والتي أُعلنَ عن إقامتها على الأراضي التي كانت تُستخدم كمراع لقبيلة الغزازمة - عن الحدود مع مصر. تعتبر أجزاء شاسعة من الجزء الجنوبي والجزء الغربي من النقب "خارج الحدود" وهي مفتوحة أمام الجيش الإسرائيلي فقط. الهدف من هذه الأماكن هو إغلاق الحدود ومنع مرور أبناء المجتمع البدوي.

13 בנובמבר, 2011. מתקני פיתות, מטרות הדמיית אויב (במקרה זה, כוחות מצריים או סוריים), בשטח צבאי סגור לאימונים באש חיה. המטרות, שנוצרו על ידי הערמת תלוליות עפר, מזכירות את השרידים הארכיאולוגיים העתיקים שפזורים אף הם ברחבי חלק זה של המדבר. שטח האימונים באש חיה, שהוכרז על אדמות ששימשו בעבר את בני שבט עזאזמה למטרות מרעה, אינו מרוחק מהגבול עם מצרים. אזורים נרחבים בחלקו הדרומי ובחלקו המערבי של הנגב הם בחזקת 'מחוץ לתחום', והם פתוחים רק לצבא הישראלי. מרחבים אלו מיועדים לסגור את אזור הגבול ולחסום את מעברן של הקהילות הבדואיות.

31°12′45″N / 35°11′60″E

31°17′5″N / 34°45′43″E

November 22, 2011. Abandoned ammunitions storage

along the city perimeter of Beersheba. The image shows

the earthwork mounds that protect each storage facility,

and the road that winds between the three sections of

this particular installation, comprised of eighteen sepa-

rate compartments in total. Constructed in the British

Mandate era and subsequently used by the Israelis, the

site was eventually deemed to be too near to the outer

city limits of Beersheba, and was fully vacated in 2004.

22 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. موقع مهجور استُخدم في

الماضي كمخزن للأسلحة، ويقع على الحدود البلدية لمدينة بئر السبع.

تظهر الصورة تـلال المتاريـس التـي تَحمـي منشـآت ومخـازن الذخـيرة

والشارع المتعرج الذي ينعطف بين المقاطع الثلاث التى تتكون منها

هذه المنشأة الفريدة والمبنية من أهاني عشرة مقصورة تخزين بالإجمال.

تأسس هذا الموقع في عهد الانتداب البريطاني، وتمّ استخدامه لاحقاً من

قبل الإسرائيليين. وبسبب قربه الكبير من الحدود البلدية لمدينة بئر

22 בנובמבר, 2011. אתר נטוש ששימש בעבר לאחסון תחמושת,

על גבולה העירוני של באר שבע. התצלום מראה את תלוליות העפר

שמגנות על כל מתקן אחסון, ואת הכביש המתפתל בין שלושה חלקים

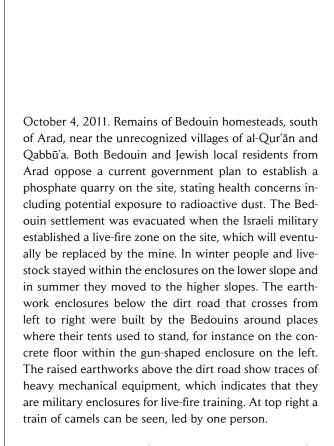
של המתחם המסוים הזה, המורכב משמונה עשר מתקני אחסום בסך

הכל. האתר נבנה בתקופת המנדט הבריטי ולאחר מכן היה בשימוש

הישראלים. בסופו של דבר נקבע שהאתר קרוב מדי לגבולות העירוניים

السبع، تـمّ إخـلاؤه في العـام 2004.

של באר שבע, והוא פונה כליל בשנת 2004.

4 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. أنقاض المنازل البدوية، جنوبي عراد؛ على مقربة من القريتين غير المعترف بهما القرعان والقبوعة. يرفض السكان المحليين من البدو واليهود في عراد خطة الحكومة الحالية التي تنوي إنشاء منجماً للفوسفات في المكان، وذلك بسبب المخاطر الصحية واحتمال التعرض للغبار المشع. تم إخلاء التجمع البدوي عندما أقام الجيش الإسرائيلي منطقة إطلاق نارحي والتي سيحل مكانها لاحقاً منجم. في فصل الشتاء، يبقى السكان وماشيتهم داخل المناطق المغلقة في المنحدرات المنخفضة، وينتقلون في الصيف إلى المرتفعات العليا. تم بناء المتاريس المُسيجة الواقعة تحت الطريق الترابي والممتدة من اليسار إلى اليمين من قبل البدو، وذلك في محيط الأماكن التي نصبوا فيها خيمهم من قبل، على سبيل المثال على أرض الإسفلت داخل المتراس الشبيه بالسلاح والواقع على اليسار. المتاريس المرفوعة فوق الطريق الترابية تظهر علامات وآثار لمركبات ميكانيكية ثقيلة مها يدل على أنّ هذه منطقة متاريس عسكرية معدة للتدريب على إطلاق النار. على الجهة العليا اليمني، نرى قافلة من الجمال يقودها شخص ما.

4 באוקטובר, 2011. שרידי נחלות בדואיות, דרומית לערד, ליד הכפרים הבלתי מוכרים אל-קורעאן וקבועה. הן בדואים והן תושבים מקומיים יהודיים מערד מתנגדים לתכניתה הנוכחית של הממשלה להקים מחצבת פוספטים באתר. הם מעלים טיעונים בריאותיים נגד המיזם, ובכללם חשיפה פוטנציאלית לאבק רדיואקטיבי. היישוב הבדואי פונה כאשר הצבא הישראלי הקים באתר שטח אש לאימונים באש חיה, ובשטח זה טתיד לקום המכרה. בחורף התגוררו האנשים והצאו בתוך המתחם בחלקו התחתון של המדרון, ובקיץ הם עברו למדרונות גבוהים יותר. מעטפות האדמה מתחת לכביש העפר שחוצה את השטח משמאל לימין נבנו על ידי הבדואים סביב המקומות שבהם עמדו אוהליהם, למשל על רצפת הבטון בתחומי המעטפת בצד שמאל, שצורתה כאקדח. על תלוליות האדמה מעל כביש העפר אפשר לראות עקבות של ציוד מכני הנדסי כבד, והדבר מעיד על כך שאלו מתחמים צבאיים לאימוו באש חיה. בחלקה הימני העליוו של התמונה אפשר לראות נמלים שאדם אחד מוריל

October 10, 2011. Piles of discarded plastic refuse burning after the harvest in the outskirts of the Mivtahim (lit., "safe havens") moshav. Established on January 7, 1947, by Ha'oved HaTzioni (the Zionist Youth settlement movement founded in 1936; lit., "The Zionist Worker"), the moshav took its name from Isaiah 32:18: "And my people shall abide in a peaceable habitation, and in secure dwellings, and in quiet resting places." During the 1948 Arab-Israeli War, residents evacuated Mivtaḥim and joined with residents of Nitzanīm (lit., "flower buds") to found a new kibbutz. All that remains today of the original settlement is a security building. This region of the southern border with Gaza is densely crowded with moshavim. The space falls within the former Palestinian village and pasturelands of al-Ksar/al-Najamāt, of the Tarabīn tribe.

10 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. أكوام من نفايات البلاستيك المشتعلة بعد الحصاد في أطراف قرية ميڤتاحيم الزراعية، تمّ إنشاؤها بتاريخ 7 يناير/كانون الثاني 1947 على يد هعوفيد هتسيوني (حركة الشباب الصهيوني الاستيطانية التي تأسست عام 1936، ويعني اسمها "العامل الصهيوني") . استمدّ الموشاڤ اسمها من سفر أشعياء 32:18: "وَيَسْكُنُ شَعْبِي فِي مَسْكَنِ السَّلَام، وَفِي مَسَاكِنَ مُطْمَئِنَّةٍ وَفِي مَحَلاَّتٍ أُمِينَةٍ." خلال الحرب العربية الإسرّائيليّة في العام 1948، قاّم السكانً بإخلاء موشاف ميفتاحيم وانضموا إلى سكان موشاف نيتسانيم (براعم الزهور) لإنشاء مستوطنة جديدة. لم يتبق اليوم من المستوطنة الأصلية إلا مبنى أمنى، بينها منطقة الحدود الجنوبية لغزة مكتظة بقرى زراعية (موشاڤيم). تقع الفسحة هذه ضمن القرية الفلسطينية السابقة ومراعي القصر/النجمات التابعة لقبيلة ترابين.

10, באוקטובר, 2011. ערמות של פסולת פלסטיק עולות באש לאחר הקציר בפאתי מושב מבטחים. המושב נוסד ב-7 בינואר, 1947 על ידי תנוטת הטובד הציוני. תנוטת ההתיישבות של הנוטר הציוני שהוקמה בשנת 1936. המושב קיבל את שמו מפסוק י"ח בפרק ל"ב בספר ישעיה, שבו נכתב: "וישב עמי, בנוה שלום; וּבמשׁכּנוֹת, מבטחים, וּבמנוּחת, שאננוֹת". במהלך המלחמה בין ישראל למדינות ערב בשנת 1948, תושבי מבטחים התפנו וחברו למקצת תושבי ניצנים להקמת קיבוץ חדש. כל שנותר כיום מהיישוב המקורי הוא מבנה בטחוו. אזור זה של הגבול הדרומי עם רצועת עזה מיושב בצפיפות על ידי מושבים. במרחב זה שכן בעבר הכפר הפלסטיני אל-קסר /אל-נג'אמאת, של שבט תראבין, וגם אדמות המרעה של בני השבט נכללו בו.

31°13′24″N / 34°24′0″E

31°7′40″N / 34°18′49″E

13 בנובמבר, 2011. אזור הגבול בין הנגב למדבר סיני המצרי. הכביש בחלקה השמאלי העליון של התמונה מוביל אל הגבול במרחק מאות מטרים. הקופסאות הלבנות הקובייתיות מסמנות כבלי תקשורת וחשמל תת-קרקעיים שמשמשים את גדר הגבול. הקו החוצה הוא קו ניסוי סיסמי שמשמש לחיפוש נפט. קילומטרים אחדים דרומית לאתר, מפעילה המדינה בתי סוהר שונים, ששימשו בתחילה לכליאת פלסטינים מרצועת עזה ומהגדה המערבית, ומאוחר יותר הוסבו לכליאת מהגרים בלתי חוקיים. מבהשי מקלט ממדינות שבהן ניטשת מלחמה, או ממדינות "אויב" כמו סודאו. שאליהו ישראל אינה יכולה לגרש בני אדם. עשויים להיכלא כאו ללא הגבלת זמו.

13 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. منطقة الحدود ما بين النقب وسيناء المصرية. الطريق في المنطقة العليا توصل إلى الحدود الواقعة على بعد بضعة أمتار. تشير المكعبات البيضاء لأسلاك الاتصالات والكهرباء تحت الأرض والتي تزود سياج الحدود. الخط الذي يتقاطع معهم هو خط اختبار للزلازل ويستخدم للتنقيب عن النفط. على يضعة كيلومترات إلى الحنوب من هذا الموقع، تدير الدولة عدة سجون، استخدمت هذه السحون في البدايــة للمعتقلــن الفلســطينين مــن الضفــة الغربيــة وقطــاع غــزة، ولاحقـــًا للمهاجرين غير الشرعيين واللاجئين السياسيين من الدول التي تعيش حروباً طاحنة. أو من دول عدائية كالسودان التي لا تستطيع اسرائيل ترحيلهم إليها، وعليه فقد يحتجزون هنا لأجل غير مُسمى.

November 13, 2011. Border zone between the Negev and Egyptian Sinai. The road at top left leads to the border a few hundred meters away. The white cubic boxes demarcate underground communication and power cables that supply the border fence. The intersecting line is a seismic test line used for oil exploration. A few kilometers south of the site, the state runs various prisons, initially for Palestinians from the West Bank and Gaza, later for illegal migrants. Asylum-seekers from states in which war is ongoing, or from "enemy" states such as Sudan to which Israel cannot deport, can be detained here indefinitely.

פריחה מדברית ן נאור שכופט 150 / Desert Bloom

Desert Bloom ולפון ספרופן / 53 פריחה מדברית ן נאור שכופט 152 / Desert Bloom

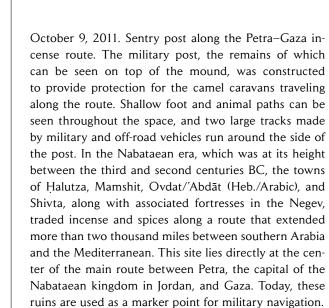

31°3′51″N / 34°45′32″E

31°1′20″N / 34°53′3″E

30°44′35″N / 34°52′47″E

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. موقع لمخفر على امتداد طريق البخور ما بين البتراء وغزة. المخفر العسكري، الذي لا يزال بالإمكان رؤية أنقاضه على قمة التلة والذي شيد من أجل توفير الحماية لقوافل الجمال التي كانت تسافر على امتداد الخط.كما لا يزال بالإمكان رؤية آثار لمسارات الحيوانات وآثار أقدام باهته لا تزال واضحة في المنطقة؛ اضافة لآثار مساقين كبيرين واضحين وهي ناجمة عن المركبات العسكرية والمركبات الميدانية التي تسير على جوانب المخفر. في العصر النبطي، والذي وصل ذروته في الفترة بين القرنين الثاني والثالث قبل الميلاد، اشتهرت المدن حالوتسا، مامشيت، عوقدات/عبدات وشيفطا ومعها حصون نبطية أخرى في النقب بالتجارة بالبخور والتوابل على امتداد مسار يزيد عن ألفى ميل (أكثر من ثلاثة آلاف كيلومتر) من القسم الجنوبي للمملكة العربية السعودية وحتى البحر الأبيض المتوسط. يقع هذا الموقع في منتصف الطريق الرئيسية بين البتراء، عاصمة المملكة النبطية في الأردن وبين غزة. اليوم، يتم استخدام هذه الأنقاض. كإشارات للملاحة العسكرية.

העמדה הצבאית, שאת שרידיה אפשר לראות בראש התלולית, הוקמה כדי לספק הגנה לאורחות הגמלים שנעו לאורך הנתיב. בכל חלקי המרחב אפשר לראות שבילים רדודים שהותוו על ידי הולכי רגל ובעלי חיים. שני סימני עקבות גדולים הותוו על ידי רכבים צבאיים ורכבי שטח, סביב צדה של העמדה. בתקופה הנבטית, שהגיעה לשיאה בין המאה השלישית למאה השנייה לפני הספירה, העיירות חלוצה, ממשית, עובדת/עבדאת (עברית/ערבית), שבטה, כמו גם מבצרים נבטיים בנגב, עסקו בסחר בתבלינים ובקטורת לאורך נתיב באורך של למעלה מאלפיים מילין (למעלה משלושת אלפים קילומטר) בין חלקו הדרומי של חצי האי ערב לים התיכון. האתר הזה מצוי בדיוק במרכז הדרר הראשית ביו פטרה, בירת הממלכה הנבטית בירדו, לעזה. כיום משמשים השרידים כנקודת ציון לניווט צבאי.

9 באוקטובר, 2011. עמדת זקיף לאורך דרך הקטורת פטרה-עזה.

died of his wounds the following day). November 22, 2011. Training encampment of soldier group Unit 12 of The School for Infantry Corps Pro-9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. تشجير غابة GOD TV على fessions and Squad Commanders of the Israeli Defense Force (IDF). On the hillside to the right, spelled out in stones, is the prior group's moniker, "Lions." The site is in the southern sector of the future Ariel Sharon Training

22 نوفمبر/تشرين الثاني من العام 2011. مخيم التدريب للجنود من الوحدة رقم 12 التابعة لمدرسة تعليم فيالق المشاة وضباط الصف في جيش الدفاع الإسرائيلي. تظهر على الجهة اليمنى من الهضبة المليئة بالحجارة كتابات تشير إلى كُنية الكتيبة السابقة التي لقبت باسم "الأسود". يتواجد الموقع في المنطقة الجنوبية من مجمع التدريب والإرشاد الحديث على اسم أريئيل شارون. أقيمت المدرسة في العام 1974 وهي مسؤولة عن تدريب وتأهيل كافة أقسام المشاة، ضباط الصف ورقباء القسم في وحدة المشاة وهي مكونة من ثلاث كتائب من وحدات مقاتلين حربيين ذوى كفاءة قتالية كاملة في النقب.

Complex for the Israeli military, and is currently within

a closed military zone. Established in 1974, the school is

responsible for the training of all Infantry Corps squad

commanders and platoon sergeants and comprises three

battalions of fully operational combat troops located in

22 בנובמבר, 2011. מאהל אימונים של קבוצת חיילים מיחידה 12 של בית הספר למקצועות החי"ר (חיל רגלים) ומ"כים (מפקדי כיתה) של צה"ל. על הגבעה בצד ימין, כתוב באבנים כינויה של היחידה הקודמת, 'אריות'. האתר מצוי בחלקו הדרומי של מתחם האימון וההדרכה העתידי של צה"ל על שם אריאל שרון, וכעת הוא מצוי בתחומי שטח צבאי סגור. בית הספר נוסד בשנת 1974, והוא אחראי על הכשרת כל מפקדי הכיתה וסמלי המחלקה בחיל הרגלים. הוא מורכב משלושה גדודים של חיילים קרביים בעלי כשירות קרבית מלאה, והוא ממוקם

ships, and is comprised mainly of Bedouins from al-Sāni', of the Tiyāha tribe, which was present on the land of Carmit prior to the establishment of the State of Israel.

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. أعمال حفريات لتسوية الأرض للصندوق القومي اليهودي التي أقيمت عام 1980، بهدف استقدام ربع مليون من أبناء المجتمع اليهودي للاستيطان في النقب، مجموعات نشطاء البيئة في اسرائيل والولايات المتحدة الأمريكية يقولون أن هذه اللقية البدوية والتي أقيمت عام 1990 كواحدة من سبع بلديات رسمية اقامـة دولـة اسرائيـل.

9 באוקטובר, 2011. עבודות עפר לשיטוח הקרקע, כהכנה לקראת בניית היישוב החדש כרמית, שמיועד לחזק את ייהוד הנגב. היישוב תואם את המודל של תכנית העתיד לנגב, יוזמה של הקרן הקיימת לישראל שהושקה בשנות השמונים, במטרה להביא רבע מיליון מבנות/ בני הקהילה היהודית ליישוב הנגב. קבוצות פעולה סביבתית בישראל ובארצות הברית טוענות שתכנית הפיתוח הנוכחית מדלדלת מקורות מים, וגם יוצרת מתיחות במערכת היחסים השבירה בין המדינה לאזרחיה הבדואים. פחות מקילומטר מזרחית לעבודות הפיתוח נמצאת העיירה הבדואית לקייה, שהוקמה בשנת 1990 כאחת משבע עיירות רשמיות בנגב, שתכליתן להביא את הבדואים להתיישב במגורי קבע. ההכנסה הממוצעת בלקייה נמוכה מבכל העיירות הבדואיות האחרות, ורוב תושביה הם בני א-סאנט, משבט תיאהא, ששהו על אדמת כרמית לפני הקמתה של מדינת ישראל.

31°19′43″N / 34°53′40″E

30°54′5″N / 34°45′33″E

October 9, 2011. Experimental runoff farm near the Sde

Boker (lit., "herding fields") kibbutz. This farm, which

employs ancient Byzantine (previously thought to be

Nabataean) irrigation systems, was created in around

2000 and sponsored by the Ministry of Agriculture and Rural Development. The site is a few hundred meters

upstream from the Avdat farm, an experimental farm

that was revitalized and reconstructed from ancient ru-

ins in the 1950s by a team of botanists and archaeol-

ogists led by the Israeli botanist Michael Evenari. The

fields, organized in a grid, have been erected beside the

streambed with an irrigation channel dug through the

middle to direct water through the center of the garden

and along the rimmed rectangular basins—each with a

raised mound at its perimeter to optimize retention. The

farm is still in use although at the time the photograph

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. مزرعة تجريبية بالقرب من

تعاونية سديه بوكير (كيبوتس) تستخدم هذه المزرعة أساليب الري

البيزنطية القديمة، والتي انتقلت عبر العصر النبطي. أقيمت هذه

المزرعة الممولة من وزارة الزراعة والتنمية الريفية في العام 2000. تقع

هـذه المزرعـة عـلى بعـد بضعـة أمتـار مـن أعـلى تيـار مزرعـة عوقـدات

وهي مزرعة تجريبية، تمت إعادة إحيائها وبنائها من أنقاض قديمة في

خمسينيات القرن الماضي؛ وذلك على يد مجموعة من علماء النبات

وعلماء الآثار تحت قيادة عالم النبات الإسرائيلي ميخائيل أيڤن أري.

الحقول مرتبة على شكل شبكة أقيمت على ضفاف النهر وبعدها

حفرت قناة للري في الوسط من أجل توجيه المياه عبر مركز الحديقة

وعلى امتداد الحوض المستطيلي الشكل، في قمة كل منهما تلة مرفوعة في

محبطها لتخزين المياه. لا تزال المزرعة قيد الاستخدام حتى اليوم على

9 באוקטובר, 2011. חווה ניסיונית לבדיקת תשטיפים ליד קיבוץ שדה

בוקר. החווה. שמיישמת שיטות השקיה ביזנטיות עתיקות (בעבר

נחשבו השיטות לנבטיות), הוקמה בסביבות שנת 2000, והיא ממומנת

על ידי משרד החקלאות ופיתוח הכפר. האתר נמצא במרחק מאות

מטרים במעלה הזרם מחוות עבדת, חווה ניסיונית שהוחייתה ושוחזרה

מהריסות עתיקות בשנות החמישים על ידי צוות בוטנאים וארכיאולוגים

בהנחיית הבוטנאי הישראלי מיכאל אבן ארי. השדות, שסודרו ברשת

שתי וערב, הוקמו לצד ערות הנחל, ותעלת השקיה נחפרה דרך מרכז

השטח במטרה להוביל מים דרר מרכז הגו ולאורר האגנים המלבניים

התחומים - בקצות כל אחד מהם תלולית מוגבהת לאופטימיזציה של

אגירת המים. החווה עודה בשימוש, אף שבעת צילום התמונה היא

נראית שוממת למדי.

الرغم أنها بدت مقفرة لحظة التقاط هذه الصورة.

was taken it appears quite desolate.

October 9, 2011. Grading earthworks in preparation for the new settlement of Carmit, intended to promote the Judaization of the Negev. The settlement follows the model of Blueprint Negev, a JNF initiative launched in the 1980s with the aim of bringing a quarter of a million members of the Jewish community to settle the Negev. Israeli and Jewish-American environmental groups argue that the current development plan strains water resources, as well as the fragile relationship between the state and its Bedouin citizens. Less than a kilometer to the east of the development is the Lagiyye Bedouin township, established in 1990 as one of the seven official townships in the Negev to sedentarize the Bedouins. Laqiyye has the lowest average income of all the town-

استعداداً لبناء المستوطنة الجديدة "مستوطنة كارميت" التي تهدف لتهويد النقب، البناء متوافق مع "المخطط المستقبلي للنقب" وهي مبادرة الخطة ستستنفذ موارد المياه اضافة لتوترها صفو العلاقات بين الدولة ومواطنيها البدو. أقل من كيلومتر شرق أعمال التطوير هذه تقبع قرية في النقب، هدفها استجلاب البدو للاستقرار في مساكن ثابتة، معدل دخل الفرد في قرية اللقية هـو الأقـل بـين البلـدات السـبع ومعظـم سـكانها هـم من بني الصانع من قبيلة تياها والذين أقاموا على أراضي كرميت قبل

October 9, 2011. Planting of the GOD TV Forest on the former land of the Bedouin village of al-'Aragīb. GOD TV, in concert with the JNF, is planting one million trees in Israel to fulfill their millenarian prophecy to prepare the land for the return of the messiah. Along the streambed on the top left of the image, in the white area, is an old Bedouin cistern. In the lower right-hand quadrant of the image are the remains of the two-room home of Jaber al-Qawasme, a member of the 'Alamat tribe, who fled his home with his family following a massacre in 1948 nearby. The house was demolished in 1948/49 so as to remove evidence of habitation and to lessen the impetus for the family to return. Villagers in the surrounding area fled in rapid succession following the news, narrated by a survivor, of a massacre of fourteen Bedouin men by a local Jewish gang in October 1948 in a house less than a kilometer from this site (the witness

31°21′41″N / 34°45′54″E

الأرض التي كانت سابقاً أرض القرية البدوية "العراقيب" في العملية التعاونية لــ GOD TV والصندوق القومى اليهودي والذي ينوي زراعة مليون شجرة في إسرائيل لتحقيق نبوءة الألفية الثالثة وإعداد البلاد لاستقبال المسيح. على امتداه مجرى النهر في القسم الأيسر العلوي من الصورة، في المنطقة البيضاء، مكن مشاهدة بئر ماء بدوية قدمة. في الربع الأمِن السفلي من الصورة، مِكن رؤية أنقاض بيت جابر القواسمة المكوّن من غرفتين، وهو ينتمي إلى عشيرة العلامات وقد فرّ من منزله مع عائلته في أعقاب المجزرة في العام 1948. تم تدمير المنزل في الفترة ما بين 1949/1948 لإخفاء أي دلائل على وجود سكان؛ وأيضا للتقليل من فرص رجوع العائلة الى المكان. بعد ورود الأخبار بخصوص المجزرة، فـرّ السـكان مـن أبنـاء القـرى المجـاورة بسرعـة كـما روى أحـد الناجـين عن المجزرة التي قتل فيها 14 بدوياً على يد عصابة يهودية محلية في أكتوبر/تشرين الأول من العام 1948، وذلك في منزل يبعد حوالي الكيلومتر عن هذا الموقع (توفي الشاهد متأثراً بجراحه في اليوم التالي).

9 באוקטובר, 2011. נטיעת יער GOD TV על אדמה שבעבר הייתה שייכת לכפר הבדואי אל-עראקיב. GOD TV, בשיתוף פעולה עם הקרן הקיימת לישראל, מתכננת לנטוע מיליון עצים בישראל כדי להגשים את נבואתם לאלף השלישי, ולהכשיר את הארץ לקראת שובו של המשיח. לאורך ערוץ הנחל בצדה השמאלי העליון של התמונה, באזור הלבן, אפשר לראות בור מים בדואי עתיק. ברבע הימני התחתון של התמונה. אפשר לראות את שרידי הבית בו שני החדרים של ג'אבר אל-קוואסמה, בן שבט אל-עלמאת, שברח מביתו עם משפחתו בשנת 1948 בעקבות טבח שאירע בסמוך להם. הבית נהרס בשנים 1948/49 במטרה לסלק ראיות למגורים במקום ולגרוע מרצונה של המשפחה לשוב למקום. כפריים באזור שמסביב ברחו במהירות, זה אחר זה. לאחר שנפוצו החדשות בדבר טבח של ארבעה עשר גברים בדואים טל ידי כנופיה יהודית מקומית בחודש אוקטובר 1948 בבית שמרוחק פחות מקילומטר מאתר זה. הדבר דווח על ידי ניצול (העד נפטר מפצעיו ביום המחרת).

October 9, 2011. Infantry trenches simulating enemy installations for military maneuvers in a closed military live-fire zone. The trenches have been carved by a large bulldozer and the space is marked by tire tracks made by military vehicles. In the lower right hand corner and at the center of the frame, ditches in a U-shaped form have been prepared as tank positions. This was the historic Bedouin land of al-Mas'udīn, of the 'Azāzme tribe, which was evacuated in the winter of 1948/49.

9 أكتوبر/تشرين الأول من العام 2011. خنادق المشاة المحاكبة لمنشآت

العدو والمعدة من أحل التدريب العسكرية بالرصاص الحيّ في المنطقية

العسكرية المغلقة. تـمّ حفر الخنادق باستخدام جرافة كبيرة؛ وتنتشر

في المنطقة آثار إطارات المركبات العسكرية. أسفل الجهة اليمني وفي

وسط الصورة، خنادق على شكل u أُعدّت كمواقع للدبابات. هذه

المنطقة مقامة على الأراضي التاريخية الخاصة بالبدو والتي عُرفت

باسم المسعودين التابعة لقبيلة العزازمة، وقد تمّ إخلاؤها في شتاء

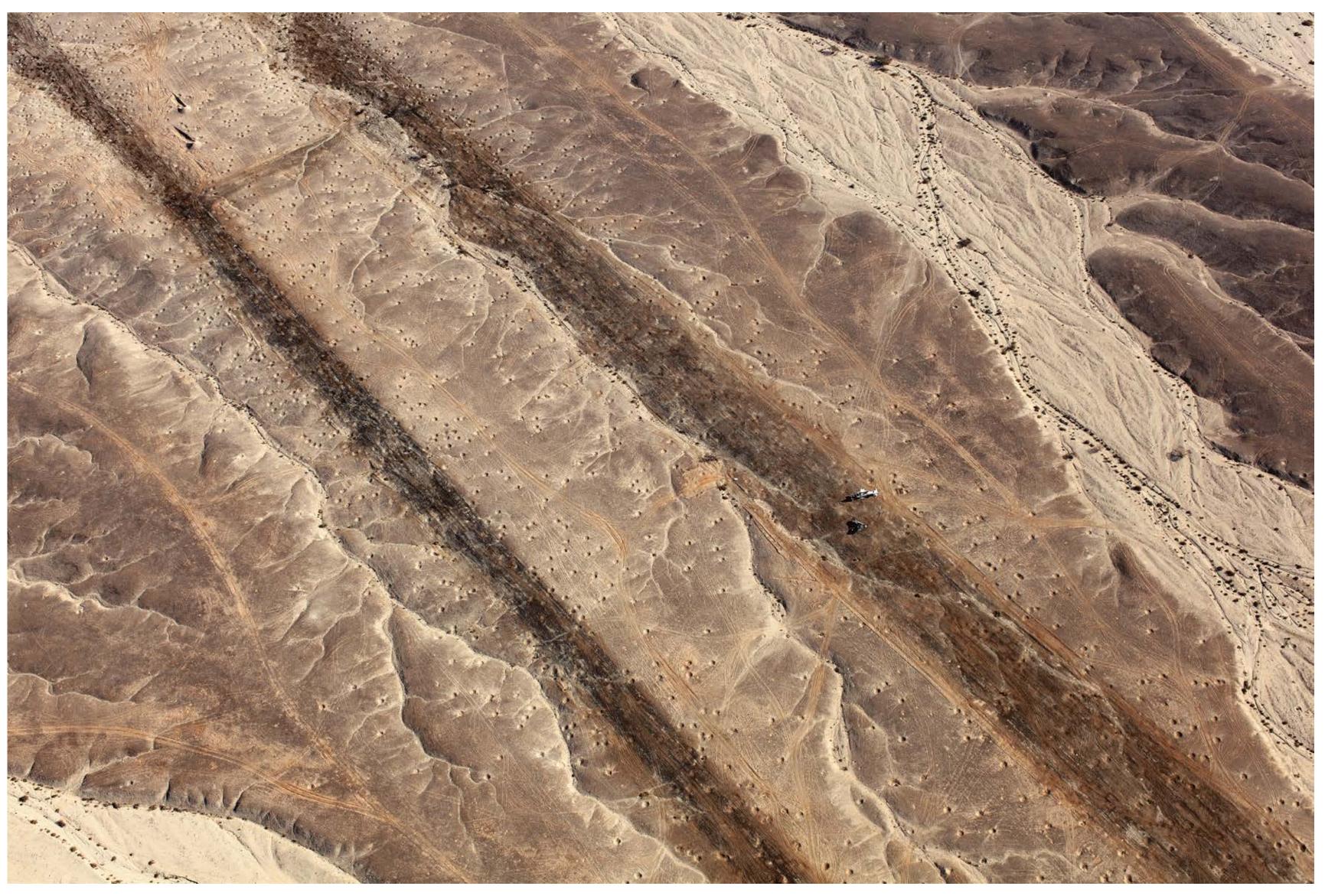
9 באוקטובר, 2011. שוחות חיל רגלים לדימוי מוצב אויב, למטרות אימונים בשטח צבאי סגור לאימונים באש חיה. השוחות נחפרו טל ידי דחפור גדול, והמרחב מלא עקבות צמיגים של רכבים צבאיים. בחלקו הימני התחתון של התמונה ובמרכזה אפשר לראות מחפורות בצורת .U, שהוכנו כעמדות טנקים. שטח זה היה אדמתו ההיסטורית של אל-מסעודין, משבט עזאזמה, שפונו בחורף שנת 1948/49.

פריחה מדברית إزهار صحراوي Desert Bloom פריחה מדברית إزهار صحراوي Desert Bloom

November 22, 2011. Impact craters and wreckage of two Israeli Air Force (IAF) Skyhawk planes used as targets along a simulated airstrip in the live-fire zone of the Naḥal Masor/Wādi Munshār (Heb./Arabic). The IAF uses dummy bombs—weights without explosives or detonation—to target the airstrip from above and register the accuracy. The hundreds of pockmarks across the soft surface of the canyon floor register the bombing runs. This portion of the Aravah desert lies below sea level and at the base of the tributaries of the Aravah stream. The nearby Moshav Ein Ḥatzeva was founded in 1965 by Naḥal soldiers to support Jewish settlement growth throughout Israel, particularly in the more remote areas of the country. Three years later, it became a civilian moshav.

22 نوفمبر/تشرين الثاني في العام 2011. فوهات صدمية وحطام طائرتين تابعتين لسلاح الجو الإسرائيلي من نوع سكاي هوك واللتين استعملتا كأهداف على مهبط جوي وهمي في منطقة إطلاق النار في ناحال ماسور/وادي منشار. يستخدم سلاح الجو الإسرائيلي قنابل وهمية بلا متفجرات وبدون تفجير لضرب أهداف على المهبط من الأعلى وتسجيل درجة الدقة في الإصابة. المئات من النقاط على السطح الناعم أسفل الوادي الضيق تسجل عدد التفجيرات. هذا الجزء من صحراء العربة يقع تحت مستوى سطح البحر حيث يزخر القاع بروافد مجرى وادي العربة. تأسست القرية الزراعية (موشاف)عين حتسفا سنة 1965 على يد جنود الناحال لدعم الاستيطان اليهودي في أرجاء إسرائيل وعلى الأخص في المناطق النائية من الدولة، بعد ثلاث سنوات تحول لموشاف مدني.

22 בנובמבר, 2011. מכתשי פגיעה והריסות שני מטוסי סקייהוק של חיל האוויר הישראלי, שמשמשים כמטרות לאורך מסלול המראות ונחיתות מדומה באזור האימונים באש חיה בנחל מסור/ואדי מנשאר (עברית/ערבית). חיל האוויר הישראלי משתמש בפצצות דמה - משקלות ללא חומרי נפץ - בכדי לכוון אל מסלול ההמראות והנחיתות ולבדוק את מידת הדיוק. מאות סימני ה"אבעבועות" ברחבי המשטח הרך של קרקעית הקניון מהווים עדות לגיחות ההפצצה. אזור זה של הערבה מצוי מתחת לפני הים ובבסיס היובלים של נחל הערבה. מושב עין חצבה הסמוך נוסד בשנת 1965 על ידי חיילי נח"ל על מנת לתמוך בהתפתחות ההתיישבות היהודית ברחבי ישראל, ובפרט באזורים המרוחקים יותר של המדינה. שלוש שנים לאחר מכן, ההיאחזות הפכה למושב אזרחי.

30°45′14″N / 35°10′31″E

INDEPENDENCE | NAKBA

الاستقلال | النكبة

עצמאות | נכבה

Independence/Nakba consists of a series of sixty-five diptychs—one for each year between 1948 and 2013—that places together portraits of persons from both sides of the Israeli—Palestinian conflict, and of gradually increasing age. The double portraits ask us to think not only about the relations that existed between Israelis and Palestinians before the war—each portrait presents someone who either lived in Palestine before the founding of the Israeli State or someone whose ancestors did—but also about the impossible politics of separation that, still today, maintains a distinction between Israeli liberation and Palestinian catastrophe. This distinction between what, on the Israeli side, is celebrated annually as Independence Day, and what, on the Palestinian side, is remembered on the same day as a day of catastrophe, as the "Nakba," an event whose commemoration has been illegal since 2011. Staging a relation across a line of division, the portraits invite us to register the enduring bonds that tie the past, the present, and the future together: a past that preceded the division between Independence and the Nakba, a present that still remains haunted and defined by this division, and a possible future that, taking its point of departure from these bonds, could enable a different and more forgiving tomorrow.

Across the following page spreads, the diptychs progress chronologically from left to right, top to bottom.

الاستقلال/ النكبة يتكون من سلسلة من 65 لوحة مزدوجة - صورة مزدوجة لكل سنة ما بين 1948 - 2013 - والتي تجمع معًا بين صورة شخصين من كلا جانبي الصراع الإسرائيلي الفلسطيني، وقد تقدّموا تدريجيًّا في السنّ. تدعونا الصور الشخصية المزدوجة لنفكّر لا بالعلاقات التي كانت بين الإسرائيليين والفلسطينين قبل الحرب فحسب - إذ كل صورة تعرض إمّا شخصًا عاش في فلسطين قبل قيام دولة إسرائيل وإمّا شخصًا قد عاش أجداده فيها - بل عن سياسات العزل غير المفهوم، الذي ما زال - حتى اليوم - يبقي على التمييز ما بين استقلال إسرائيل والكارثة الفلسطينية. بعرضِ رابطٍ عبرَ خطّ التقسيم، تدعونا الصور الشخصية لتوثيق الروابط المتينة التي تربط بين الماضي، الحاضر والمستقبل معًا: الماضي الذي سبق التقسيم بين الاستقلال والنكبة، الحاضر الذي ما يزال مطاردًا وموسومًا بهذا التقسيم، ومستقبل محتمل الذي يمكنه، إذا ما ارتكز في نقطة انطلاقه على هذه الروابط، أن يكونَ مستقبلًا يعدنا بغدٍ أحسن تغييرًا وأكثر تسامحًا.

عبر الصفحات التالية تُعرض الصور المزودوجة زمنيًا من اليسار إلى اليمين، من الأعلى إلى الأسفل.

עצמאות / נכבה היא סדרה של 65 דיפטיכונים - דיפטיכון אחד לכל שנה בין השנים 1948 ו-2013 - שממקמת בצוותא דיוקנאות של בני אדם משני צדי הסכסוך הישראלי פלסטיני, בסדר גילאים עולה. הדיוקנאות הכפולים מבקשים מאיתנו לחשוב לא רק על היחסים שהתקיימו בין ישראלים לפלסטינים לפני המלחמה - כל דיוקן מציג מישהו שחי בפלסטינה לפני ייסוד מדינת ישראל או מישהו שאבותיו חיו בה - אלא גם על המדיניות הבלתי אפשרית של הפרדה, שמשמרת גם כיום הבחנה בין השחרור הישראלי לקטסטרופה הפלסטינית. תוך יצירת קשר בין שני מתרסי הקו המפריד, מזמינים אותנו הדיוקנאות לשים לב לקשרים המתמשכים שמחברים יחדיו את העבר, ההווה והעתיד: עבר שקדם לחלוקה בין עצמאות לנכבה, הווה שעודנו רדוף על ידי חלוקה זו ומוגדר על ידה, ועתיד אפשרי שאם יתחיל מהקשרים הללו כנקודת מוצא, יוכל לאפשר מחר שונה וסלחני יותר.

במהלך כפולות הדפים הבאות יופיעו צמדי התמונות באופן כרונולוגי, משמאל לימין, מלמעלה למטה.

Independence/Nakba עצמאות/נכבה ועייבقلال/וויאה /59

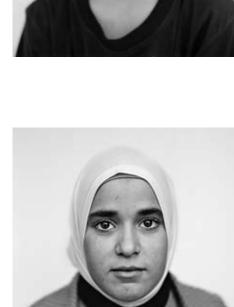

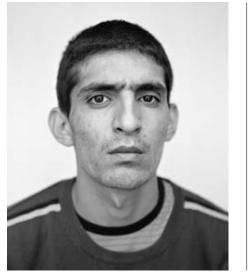

Independence/Nakba עצמאות/נכבה ועייבقلال/וויאה /61

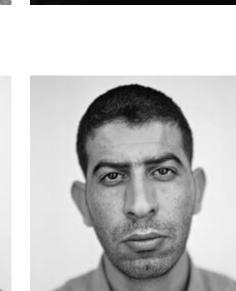

Independence/Nakba עצמאות/נכבה ועיבבול/וויא 63/

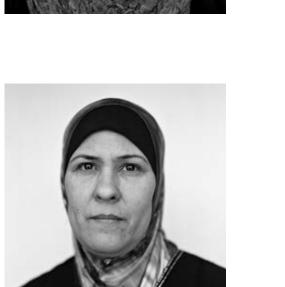

Independence/Nakba עצמאות/נכבה ועשבבעל/וויאה /65

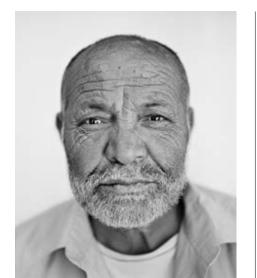

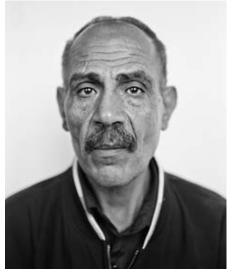

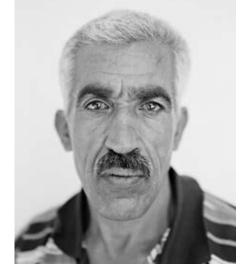

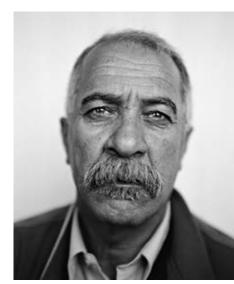

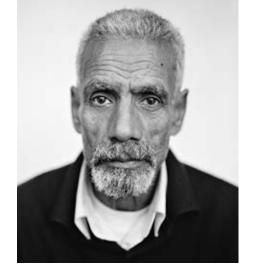

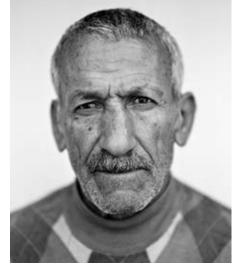

אל-עראקיב וلعراقيب 66 / Al-'Araqīb Al-'Araqib אל-עראקיב וلعراقيب / 67

AL-'ARAQĪB

العراقيب אל-עראקיב

Al-'Araqib consists of historical documents and materials, contemporary photographs by Sheikh, and a video that, together, present a fragmentary history of the village of al-'Araqīb, which has been destroyed and rebuilt more than eighty-five times in the ongoing "battle over the Negev," an Israeli state campaign whose aim has been to displace Palestinian Bedouins from the northern threshold of the desert. The video in particular, composed of a selection of clips produced by the villagers themselves, documents the destruction of the village over time. The shifting demarcations of the land-confirmed by the various materials in the vitrine, including land contracts, the different maps and historical traces of earlier Bedouin settlements, and photographs and documents that record Bedouin presence historically and in the present—have advanced and receded over the years in response to colonization, cultivation, displacement, urbanization, and even climate change. These materials have appeared in Eyal Weizman's response to Sheikh's Desert Bloom series, an essay that, incorporating historical aerial photographs, contemporary remote sensing data, state plans, court testimonies, and nineteenth-century travelers' accounts, explores the Negev's threshold as a "shoreline" along which climate change and political conflict are deeply entangled. The collaboration between Weizman and Sheikh, published under the title The Conflict Shoreline: Colonization as Climate Change in the Negev Desert by Steidl in 2015, has been submitted as evidence for the "Truth Commission on the Events of 1948-1960 in the Negev," an initiative of the NGO Zochrot.

العراقيب تتكوّن من وثائق وموّاد تاريخية، مع صور حديثة ومقاطع ڤيديو من شيخ مَثّل التاريخ الممزّق لقرية العراقيب، التي هدمت وبنيت أكثر من 85 مرة في "الحملة المستمرّة على النقب"، وهي حملة إسرائيلية هدفها جعل البدو الفلسطينيين ينزحون من الحدود الشمالية للصحراء. خصوصًا مقطع الڤيديو المركب من مقاطع صورها السكان أنفسهم، والتي تشكل شهادة على هدم القرية الذي استمر على مدى السنين. اختلفت مخطّطات تحويل الأراضي- موثقة بالمواد المختلفة في واجهة العرض، ومنها عقود الأراضي، الخرائط المختلفة والآثار التاريخية لمستوطنات البدو الأقدم، والصور والوثائق التي تسجّل الوجود البدوي تاريخًا وحاضرًا - مدًّا وجزْرًا خلال السنوات حسَب الاستيطان، الزراعة، التهجير، التمدّن، وحتّى التغير المناخي. لقد ظهرت هذه المواد في ردّ إيال وايزمان على سلسلة شيخ "إزهار صحراوي"، وهو مقال- جامعًا بين صور المنطقة التاريخية، المعلومات الحالية الحسّاسة ، خطط الدولة، شهادات المحاكم، وروايات مسافري القرن التاسع عشر- يستطلع حدود النقب "كخط ساحلى" على طوله يتعانق التغير المناخي والصراع السياسي. التعاون ما بين وايزمن وشيخ، والذي نشر تحت عنوان: ساحل الصراع: الاستعمار كالتغيّر المناخي في صحراء النقب (The Conflict Shoreline: Colonization as Climate Change in the Negev Desert)، قد تـمّ اعتماده كدلبل لدى "لجنة التحقيق في أحداث 1948-1960 في النقب" عبادرة من جمعية زوخروت.

העבודה *אל-עראקיב* כוללת חומרים ומסמכים היסטוריים, וגם תצלומים עכשוויים של שייח', כמו גם עבודת וידיאו, שמציגים את רסיסי ההיסטוריה של הכפר אל-עראקיב, שנהרס ונבנה מחדש למעלה משמונים וחמש פעמים, ב"קרב [מתמשך] על נגב". מערכה של מדינת ישראל שמטרתה לעקור פלסטינים בדואים מאזור הגבול הצפוני של המדבר. במיוחד הווידיאו קליפ, המורכב מקליפים המצולמים על ידי התושבים עצמם, מהווים עדות להריסות הכפר שבוצעו לאורך השנים. קווי התיחום המשתנים של פיסת ארץ זו - כפי שהחומרים השונים בוויטרינה מאשרים. ובכללם חוזי בעלות בקרקע, מפות היסטוריות שונות ועקבות היסטוריים של יישובים בדואיים קדומים יותר, וכן תצלומים ומסמכים שמעידים על נוכחות בדואית היסטורית וגם בהווה - התקדמו ונסוגו במהלך השנים בתגובה לקולוניזציה, עיבוד הקרקע, עקירה, עיור ואפילו שינויים אקלימיים. החומרים הללו הופיעו בתשובתו של איל וייצמן לסדרת *פריחה מדברית* של שייח', מאמר שמסתמך על תצלומי אוויר היסטוריים, מידע עכשווי שהופק בעזרת אמצעי חישה מרחוק, תכניות ממשלתיות, עדויות בבתי המשפט ודיווחי נוסעים בני המאה התשע עשרה, וחוקר את אזור הגבול הצפוני של הנגב כ"קו חוף" ששינויי אקלים וסכסוך פוליטי שלובים זה בזה עמוקות לכל אורכו. שיתוף הפעולה The Conflict Shoreline: Colonization as Climate Change in the Negev Desert בין שייח' לוייצמן, שפורסם תחת השם בהוצאת Steidl הוגש כמוצג ראייתי לוועדת האמת לחקר מאורעות 1960-1948 בנגב. יוזמה של עמותת זוכרות.

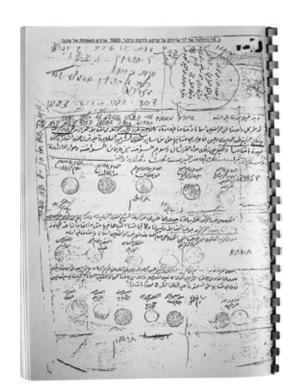
31°1′20′46″N / 34°46′42″E

9 באוקטובר, 2011 . היקפו של בית הקברות א-טורי, מוקף בגדר, בתחומי הכפר הבדואי ההרוס והבלתי מוכר אל-עראקיב. הכפר נהרס לשטח מגודר של בית הכפרות של אבותיהם. הקרן הקיימת לישראל (קק"ל) החלה בביצוע עבודות עפר סביב בית הקברות מיד לאחר בצבע כחול לסימון אזור המגורים הקודם הוצבו מעל בית הקברות ובתוך ערוצי ההשקייה שהקק"ל הכינה לשתילה. בשנתיים הבאות נהרסו السنتين اللاً حقتين أكثر من خمسين مرة، وفي كل مرة كان يُعاد بنائها على א-טורי הנותרים. ב -12 ביוני 2014 , מנהל מקרקעי ישראל, בליווי כוח משטרתי מיוחד והקק"ל, הרס את כל מבני המגורים שנותרו בתחומי بتدمير كل ما تبقى من المساكن داخل المقبرة تاركين ورائهم فقط شواهد בית הקברות, והותיר רק את המצבות ואוהל מאולתר המשמש כמסגד.

tery within the demolished unrecognized Bedouin village of al-'Araqīb. The village was first destroyed by the Israeli military and Green Patrol (an environmental paramilitary unit) in July 2010, and the remaining families moved into the fenced-up area of their ancestral cemetery. Earthworks around the cemetery were begun by the INF immediately following the demolition, in preparation for the extension of the Ambassador Forest. Six blue protest tents marking the former habitation have been erected above the cemetery and within the troughs prepared for planting by the JNF. In the following two years, these tents would be demolished more than fifty times, each time rebuilt by the remaining members of the al-Tūri community. On June 12, 2014, the Israeli Land Authority (ILA), accompanied by the Security Police and the INF, demolished all the remaining dwellings within the cemetery, leaving only the gravestones and a makeshift tent used as a mosque. By the end of 2015, there had been more than 85 demolitions.

October 9, 2011. Fenced perimeter of the al-Tūri ceme-9 أكتوبر/تشرين أول 2011 . محيط مقبرة الطورى المسيج داخل قرية العراقيب المهدمة وغير المعترف بها. تعرضت القرية للتدمير أولا من قبل الجيش الاسرائيلي والدوريات الخضراء (وحدة بيئية شبه عسكرية) في مَـوز 2010 ، وانتقلت العائلات المتبقية للعيش في منطقة مقبرة الأسلاف المسيجة. بدأ الصندوق القومي اليهودي باقامة المتاريس حول المقبرة مباشرة بعد الهدم وذلك تحضيراً لتوسيع "غابة السفراء". أقيمت ست خيام احتجاج زرقاء تشير للسكن السابق في أعلى المقبرة داخل أحواض الـزرع التـي أعدهـا الصنـدوق القومـي اليهـودي .هدمـت هـذه الخيـام في يـد مـن تبقـي مـن عائـلات عشـيرة الطـوري. قامـت دائـرة أراضي اسرائيــل وقوات الأمن الاسرائلية والصندوق القومي اليهودي في 12 حزيران 2014 القبور وخيمة مؤقتة استخدمت كمسجد.

אל-עראקיב ושפוقַבי (אל-עראקיב ושפובּבי ואל אל-עראקיב ושפובּבי (אל אל-עראקיב ושפובּבי (אל אל-עראקיב ושפובּבי (א

LAND USE AGREEMENT FOR A PLOT AROUND KARKŪR BETWEEN THREE TRIBES, 1883, AL-'UQBI FAMILY ARCHIVE

The first paragraph reads: "All the owners signed at the bottom declare that the entire part of Karkūr is owned by Hamoud al Waḥidi." The second paragraph identifies the boundaries of the land, a few kilometers south of al-'Araqīb, with the signatures of seventeen sheikhs, owners of the surrounding land, confirming the boundaries. The handwriting of the political geographer, Oren Yiftachel, translating elements of the text for the benefit of the court, is seen in Hebrew on the document.

اتفاق حول استعمال قطعة الأرض حول كركور بين القبائل الثلاث، 1883، سجلات عائلة العقبي

تذكر الفقرة الأولى: قد أقر كل واحد من الموقّعين أدناه بأن جميع خربة كركور داخلة في ملك حمّود الوحيدي. الصورة الثانية تعين حدود الأرض، بضعة كيلومترات جنوب العراقيب، مرفقة بتواقيع 17 شيحًا، من مالكي الأراضي المجاورة لها، وبإقرار الحدود. يمكن رؤية خط يد يفتاحئيل، وترجمة بعض الجمل من أجل المحكمة، يظهر بالعبرية على المستند.

הסכם שימוש בקרקע לחלקה סביב כרכור בין שלושה שבטים, 1883, ארכיון בני משפחת א-עוקבי

בפסקה הראשונה נכתב: כל הבעלים החותמים מטה מצהירים בזאת שכל חלקת כרכור נמצאת בבעלות חמוד אל-וחידי. הפסקה השנייה מזהה את גבולות הקרקע, קילומטרים אחדים דרומית לאל-עראקיב, בחתימת שבעה עשר שייח'ים, בעלי האדמות מסביב, שמאשרים את הגבולות. כתב היד של פרופסור אורן יפתחאל, המתרגם חלקים של הטקסט לצרכי שימוש בבית המשפט, מופיע בעברית על גבי המסמך.

Material from the al-'Uqbi family archive has been submitted as evidence in a legal battle led by Nūri al-'Uqbi, a prominent land rights activist who was born in and displaced from al-'Araqīb. For the trial, *al-Uqbi vs. the State of Israel*, which began in 2009, this material was amongst evidence submitted for al-'Uqbi's family's ownership of plots in and around al-'Araqīb. See Weizman and Sheikh, *The Conflict Shoreline: Colonization as Climate Change in the Negev Desert* (Steidl, 2015).

سجلات عائلة العقبى

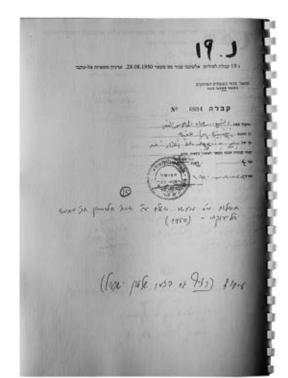
مواد من سجلات عائلة العقبي تم تقديها كأدلة في المعركة المشروعة التي قادها نوري العقبي، وهو ناشط بارز يدافع عن حقوق الأرض وُلد في العراقيب ورُحُل عنها. في نطاق المحاكمة، العقبي ضد دولة إسرائيل، والتي بدأت في 2009، كانت هذه المواد من بين الأدلة المعتمدة في إثبات ملكية عائلة العقبي لقطع الأراضي في العراقيب وما حولها. انظر:

The Conflict Shoreline: Colonization as Climate Change in the Negev Desert (Steidl, 2015).

ארכיון משפחת אל-עוקבי

חומרים מארכיון משפחת אל-עוקבי הוגשו כראיות במערכה משפטית שנוהלה על ידי נורי אל-עוקבי, פעיל זכויות קרקע מוכר שנולד באל-עראקיב ונעקר מן המקום. לצורך המשפט בתיק אל-עוקבי נגד מדינת ישראל, שהחל בשנת 2009, החומר נכלל בראיות שהוגשו להוכחת הבעלות של משפחת

אל-עוקבי על חלקות קרקע באל-עראקיב ובסביבותיה. ראו ויצמן ושייח':
The Conflict Shoreline: Colonization as Climate Change in the
Negev Desert (Steidl, 2015).

CALCULATION OF QUANTITIES OF WHEAT AND BARLEY FOR TAXATION, THE MILITARY

Wheat 366: 399 – 366 = 33; Barley 632: 652 – 632 = 20; Undisclosed produce: 138: 260 – 138 = 122

GOVERNMENT, 1953, AL-'UQBI FAMILY ARCHIVE

حساب كميات القمح والشعير لغرض الضرائب، الحكومة العسكرية، 1953، سجلات عائلة العقبي.

القمح 366: 33 = 366 - 999؛ الشعير 632 : 20 = 632 - 652؛ إنتاج غير معلن عنه: 138 : 122 = 138 - 260

חישוב כמויות חיטה ושעורה למיסוי, הממשל הצבאי, 1953, ארכיון משפחת אל-עוקבי

חיטה 366: 33 = 366 - 399, שעורה 332: 366 - 332 - 652. יבול מסוג לא ידוע: 138: 122 | 388 - 260 - 332

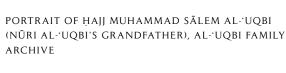
A receipt addressed to Suleiman Al-Ḥajj Muḥammad 'Uqbi for the payment of tithe tax on August 28, 1950. The Hebrew notes explain what is written and that the purpose of submitting this file to court is to demonstrate there was Israeli recognition of continuous cultivation even after the transition to Israeli rule.

الضريبة العشرية، 1950، سجلات عائلة العقبي

رسالة معنونة إلى سليمان الحاج محمد العقبي لدفع مستحقات الضريبة العشرية في 28 آب، 1950. تشرح الملاحظات بالعبرية ما هو مكتوب وأن الهدف من إرسال هذا الملف للمحكمة هو الإظهار بأن هناك اعترافاً إسرائيلياً بالفلاحة المستمرة للأراضي حتى بعد الانتقال تحت الحكم الإمرائيلي.

מס מעשה 1950, ארכין משפחת אל-עוקבי

קבלה שנרשמה לסולימאן אל-חאג' מוחמד עוקבי, על תשלום מס מעשר, 28 באוגוסט, 1950. ההערות בעברית מסבירות את הכתוב וכי מטרת הגשת מסמך זה לבית המשפט היא להוכיח שהייתה הכרה ישראלית בעיבוד מתמשך של הקרקע על ידי בני המשפחה לאחר המעבר לשלטון הישראלי.

BRITISH IDENTITY CARD OF HAJJ AHMED AL-'UQBI

(NŪRI AL-'UQBI'S UNCLE), DATED 1948; THE PLACE OF BUSINESS IS NOTED AS AL-'ARAQĪB, AL-'UQBI

بطاقة هوية بريطانية للحاج أحمد العقبي (عمّ نوري العقبي)، مؤرخة بـ 1948؛

תעודת זהות בריטית של חאג' אחמד אל-עוקבי (דודו של נורי אל-עוקבי),

שהתאריך הרשום עליה הוא שנת 1948. המיקום העסקי הרשום בתעודה

ذُكر فيها بأن موقع العمل هو العراقيب، سجلات عائلة العقبي

הוא אל-עראקיב, ארכיון משפחת אל-עוקבי

FAMILY ARCHIVE

صورة ذاتية للحاج محمد سالم العقبي (جدّ نوري العقبي)، سجلات عائلة العقبي

דיוקן של חאג' מוחמד סאלם אל-עוקבי (סבו של נורי אל-עוקבי), ארכיון משפחת אל-טוסבי

LAND SALES CONTRACT FOR A PLOT IN AL-'ARAQĪB, PURCHASED BY MOHAMMAD BEN SALEM AL-KARSHI AL-'UQBI, 1913, AL-'UQBI FAMILY ARCHIVE

The contract describes the location of the land according to the surrounding land owners, and its size in *feddan* (an Egyptian measuring unit in practice in Gaza), the amount of money, the procedure of payment (cash in hand from the seller to the new owner), as well as the rights to use it in the way the new owner deems proper. The document is signed by witnesses and dated Hijri 26 Ramadan 1331 (Friday, August 29, 1913).

عقد بيع أرض في العراقيب، اشتراها محمد ابن سالم القرشي العقبي، 1913، سجلات عائلة العقبي

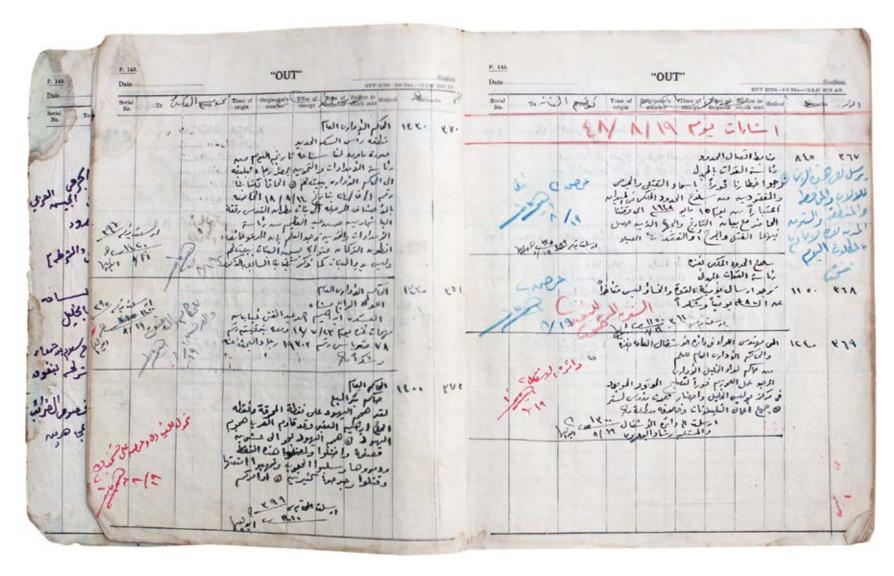
يصف العقد بقعة الأرض حسب مالكي الأراضي المحيطة بها، ومساحتها بالفذان (وهي وحدة قياس مساحة مصرية مستعملة في غزة)، مبلغ المال، إجراءات الدفع (الدفع نقدًا باليد من المشتري للبائع)، بالإضافة إلى حق استعمال الأرض فيما يرى المالك الجديد مناسباً لنفسه. العقد موقع ممن شهد عليه من الشهود، وتاريخه موثق في 26 رمضان 1331 هجرية (الجمعة، 29 آب، 1913).

חוזה מכר מקרקעין לחלקה באל-עראקיב, שנרכשה על ידי מוחמד בן סאלם אל-קארשי אל-עוקבי, 1913, ארכיון משפחת אל-עוקבי

החוזה מתאר את מיקום הקרקע ביחס לבעלי הקרקעות הסמוכות ואת גודל החלקה ביחידות פדאן (יחידת מדידה מצרית שהייתה בשימוש בעזה), סך הכסף, הליך התשלום (מזומן ביד מהמוכר לבעלים החדשים), וכן הזכויות לשימוש בקרקע כפי שהבעלים החדשים ימצאו לנכון. המסמך חתום על ידי עדים והתאריך הרשום עליו הוא היג'רי 26 רמדאן 1331 (יום שישי, 29 באוגוסט, 1913).

Al-ʿAraqīb אל-עראקיב וلعراقيب /71 אל-עראקיב וلعراقيب 70 / Al-'Araqib

. نكبة 1948، بالإضافة إلى انتهاكات أخرى ارتكبتها السلطات الإسرائيلية بحق هذه العشيرة عبر السنين، سجلات عائلة العقبي

تحتوي الصفحات المعروضة هنا، منذ 19 آب، 1948 (الصفحة الثانية، القسم 6) على المراسلات التالية إلى الحاكم العام من حاكم بئر السبع معلمًا إياه بسقوط دفاعات العقبي: "لقد هاجم اليهود منطقة المحرقة ومواقع الحاج إبراهيم الدفاعية. لقد قاوم العرب هجمات اليهود. هاجمهم اليهود بعشرين دبابة وسيطروا على هذه المواقع الدفاعية. لقد دمّروا، نهبوا العتاد والمعدّات، قتلوا وجرحوا الكثيرين، أطال الله بقاءك".

יומן שניהלו בני משפחת אל-עוקבי, ובו תיעוד ההודעות שנשלחו במהלך לנושה וֹסבוֹל יבוֹמבׁל بها عائلة וلعقبي مقيد فيها عدة مراسلات וֹرسلت خلال אירועי הנכבה של שנת 1948, וכן פגיעות אחרות בשבט מצד הרשויות הישראליות במהלך השנים, ארכיון משפחת אל-עוקבי

> העמודים שעותקים שלהם מוצגים כאן, מ-19 באוגוסט 1948 (פסקה 6 בעמוד השני), כוללים את ההודעות הבאות למושל הכללי שנשלחו ממושל ביר א-סבע, ובהן הוא מודיע על נפילת קווי ההגנה של בני אל-עוקבי: "היהודים תקפו את אזור המחרקה ואת עמדות ההגנה של אל-חאג' אבראהים ובני אל-עוקבי. הערבים התנגדו למתקפות היהודיות. הם תקפו בעזרת עשרים טנקים וכבשו את עמדת ההגנה הזו. הם הרסו את העמדה, גנבו את התחמושת ואת הציוד, הרגו ופצעו רבים. שתזכו לחיים ארוכים".

A CROP-DUSTER SPRAYING HERBICIDES ON THE LAND OF ABU KAFF, NEXT TO HŪRA, 'ALI ABU SHKHĒTA, MARCH 10, 2004

The writing on the photograph reads: "Yet, we will stay despite what you have burnt."

رش المزروعات بمواد سامة على أرض أبو كف، بجانب حورة، على أبو شحيطة، 10 آذار، 2004

الكتابة على الصورة: «باقون مهما أحرقتم».

מטוס ריסוס מפזר קוטלי צמחים על אדמת אבו כף, בקרבת חורה, עלי אבו שחטה, 10 במרץ 2004

הכיתוב על התמונה: "אך נישאר למרות מה ששרפתם".

DEMOLITION IN AL-'ARAQĪB Fazal Sheikh, April 7, 2014

At about 2 p.m., a bulldozer, two police cars, and a green off-road vehicle of the Green Patrol arrived at al-'Aragib to demolish several light structures erected by the community to mark their claim on the land.

> تدمير العراقيب فضل شيخ، 7 نيسان، 2014

حوالي الساعة 2 صباحًا، وصلت جرافة، سيارتا شرطة، وعربة خضراء للدورية . الخضراء إلى العراقيب لتدمير بعض المباني الخفيفة التي أقامها الناس لإثبات حقهم

> הריסות באל-עראקיב 2014 באפריל 7 באפריל

בסביבות השעה 14:00 הגיעו לאל-עראקיב דחפור, שתי ניידות משטרה ורכב שטח ירוק של הסיירת הירוקה, כדי להרוס מבנים קלים אחדים שהוצבו על ידי הקהילה לסימון תביעתה על האדמה.

BĀYKAT MUSALLAM AL-QAWĀSMI AL-'ALAMĀT, SITE OF THE 1948 MASSACRE IN AL-'ARAQĪB Fazal Sheikh, April 14, 2014

The ruins of the house where fourteen Bedouin men were murdered by Zionist forces lie within a small field now cultivated by Bedouins. It has greener shoots because the foundations were left in place and not plowed over. At the time the photograph was taken, the surrounding wheat fields were drying out before the harvest.

> بايكة مسلّم القواسمي العلامات، موقع مجزرة 1948 في العراقيب فضل شيخ، 14 نيسان، 2014

خربة البيت الذي قتل فيه 14 رجلاً بدويًا من قبل القوات الصهيونية تنتشر في حقل صغير يستصلحه البدو الآن للزراعة. فيها لقطات أكثر اخضرارًا لأن المنشآت بقيت مكانها ولم تحرث. حين التُقطت الصورة، كانت حقول القمح المحيطة تجفّ

בייקת מוסלם אל-קוואסמי אל-עלאמאת, אתר הטבח שנערך בשנת 1948

פאזאל שייח', 14 באפריל 2014

שרידי הבית שבו נרצחו ארבעה עשר גברים בדואים בידי הכוחות הציוניים מצויים בשדה קטן שמעובד כעת על ידי הבדואים. הצמחייה במקום ירוקה יותר מפני שהיסודות נותרו במקומם והאדמה שם לא נחרשה. בעת צילום

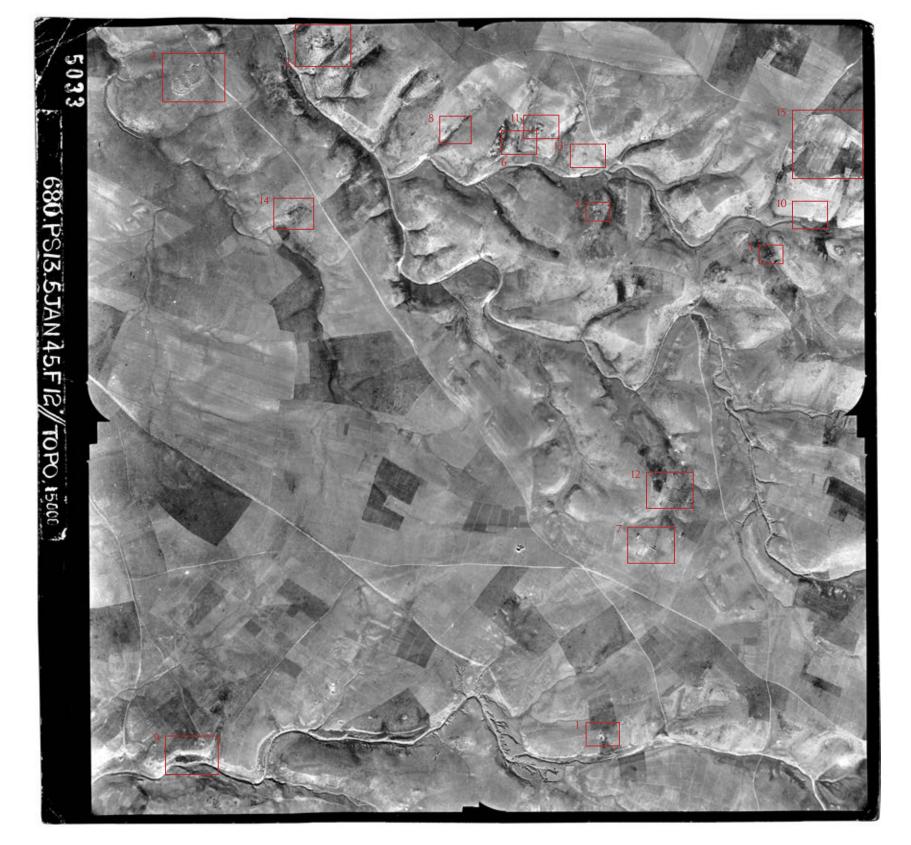

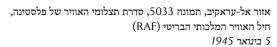
THE VARIOUS COMMUNICATIONS SENT DURING THE NAKBA OF 1948, AS WELL AS OTHER VIOLATIONS COMMITTED BY THE ISRAELI AUTHORITIES ON THE TRIBE THROUGHOUT THE YEARS, AL-'UQBI FAMILY ARCHIVE The pages reproduced here, from August 19, 1948 (sec-

A LOGBOOK KEPT BY THE AL-'UQBIS LISTING

ond page, section 6), include the following communications to the General Governor from the Governor of Bir Assabi' informing him of the fall of the al-'Uqbi defenses: "The Jews have attacked the Maḥraqqah area and Al-Ḥajj Ibrahim al-'Uqbi's defense position. The Arab resisted the Jewish attacks. They attacked with twenty tanks and they occupied this defensive position. They destroyed, stole the ammunition and equipment, killed and injured many. May you live long."

72 / Al-'Araqīb אל-עראקיב וلعراقيب Al-'Araqīb אל-עראקיב וلعراقيب /73

The image size is a x 0.7 reduction of the 9-inch של התשליל בגודל 22.86 סנטימטה. כאם וلصورة هو تصغير بنسبة 0.7 عن الصورة السلبية بقياس 9 إنشات מסגרות אדומות מסמנות את החלקות המתוארות בפירוט בעמוד הבא. (22.86-centimeter) negative. Red frames mark the plots إطار أحمر يشير إلى توزيع التفاصيل في الصفحة التالية. (22.86-centimeter) negative. Red frames mark the plots (מקור: המרכז למיפוי ישראל)

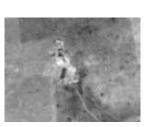
منطقة العراقيب، صورة 5033، القوات الجوية الملكية، سلسلة بيانات 5 كانون الثاني، 1945

detailed on the following page. (Source: Survey of Israel)

THE AREA OF AL-'ARAQĪB, IMAGE 5033, RAF

PALESTINE SURVEY SERIES

January 5, 1945

البايكة (بيت حجر)

التكبير *7 من الصورة السلبية

(בית אבן

הגדלה פי 7 מתשליל

RUNOFF FIELDS

x10 enlargement

حقول مياه السيول

تكبير*10

שדות מושקים במי נגר עילי

הגדלה פי 10

RUNOFF FIELDS

x5 enlargement

حقول مياه السيول

تكبير*5

BĀYKA (STONE HOUSE) BRITISH x7 enlargement from negative FORTIFICATIONS x4 enlargement

التحصينات البريطانية

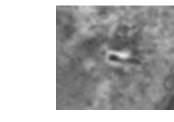
ביצורים בריטיים הגדלה פי 4

TENTS

x7 enlargement

אוהלים

7 הגדלה פי

DESTROYED BĀYKA x10 enlargement

تكبير*10

באיקה הרוסה

بايكة مدمّرة

הגדלה פי 10

BĀYKA AND GARDENS x5 enlargement

> البايكة والبساتين تكبير*5

באיקה וגנים הגדלה פי 5

TENTS x7 enlargement

HOUSE OF SULEIMAN

MUHAMMAD AL-'UQBAH

(NŪRI AL-'UQBI'S FATHER)

x4 enlargement

بيت سليمان محمد العقبي

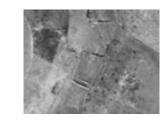
(والد نوري العقبي)

تكبير*4

ביתו של סולימאן מוחמד אל-עוקבי (אביו של נורי אל-עוקבי) 4 הגדלה פי

تكبير*7

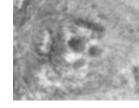
אוהלים 7 הגדלה פי

SIRE (LIVESTOCK PENS) x7 enlargement

> السيرة (الحظيرة) تكبير*7

סירה (מכלאות בעלי חיים) 7 הגדלה פי

11.

x5 enlargement

تكبير*5

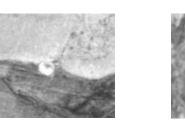

DAMS

سدود

12.

סכרים הגדלה פי 5

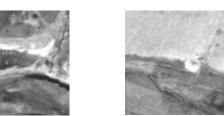

10. HARABA (CISTERN)

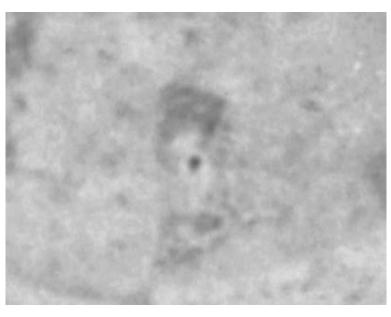
> الهرابة (حوض المياه) تكبير*7

x7 enlargement

הראבה (בור מים) שדות מושקים במי נגר עילי 7 הגדלה פי הגדלה פי 5

74 / Al-'Araqīb אל-עראקיב וلعراقيب Al-'Araqīb אל-עראקיב וلعراقيب /75

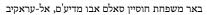
HUSEIN SÄLEM ABU MDĒGHEM FAMILY WELL, AL-'ARAQĪB

Left: Image 5033, RAF Palestine Suvey series, January 5, 1945 (detail 13 on page 72, x12 enlargement) Right: Fazal Sheikh, April 14, 2014

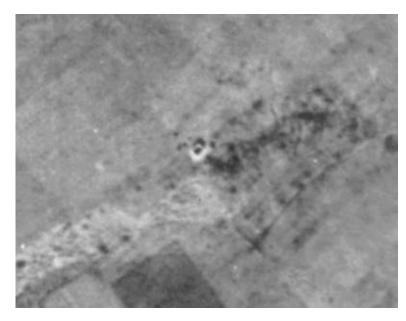

بئر عائلة حسين سالم أبو مديغم، العراقيب

בצד ימין: תמונה 5033, סדרת תצלומי אוויר של פלסטינה, חיל האוויר من اليمين: صورة 5033 القوات الجوية الملكية سلسلة بيانات فلسطين، 5 كانون الثاني، 1945 (التفصيل 13، في صفحة 72، تكبير* 12) من اليمين: فضل شيخ، 14 نيسان، 2014

המלכותי הבריטי (RAF) (12 פרט 13, בעמוד 72, הגדלה פי 1945 בינואר 1945 בצד ימין: פאזאל שייח', 14 באפריל 2014

HOUSE OF SULEIMAN MUHAMMAD AL-'UQBI (NŪRI AL-UQBI'S FATHER) IN AL-'ARAQĪB

Left: (detail 14, x10 enlargement); image 5033, RAF Palestine Survey series, January 5, 1945 Right: Fazal Sheikh, April 12, 2014

The stone in the image on the right reads: "This is the house of Suleiman Muhammad al-'Uqbi (1914-1993). The house was built in 1936, and demolished after he and his clan were expelled in 1951. The house had hostthe GOD TV Forest, planted in 2008, the money for which was donated by an organization that uses the media to propagate a millenarian theology that foresees all Jews converting to Christianity or facing an "everlasting lake of fire."

بيت سليمان محمد العقبي (والد نوري العقبي) في العراقيب

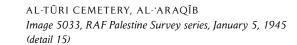
من اليسار: (التفصيل 14، تكبير*10) الصورة 5033، القوات الجوية الملكية، سلسلة بيانات فلسطين، 5 كانون الثاني، 1945 من اليمين: فضل شيخ، 12 نيسان، 2014

1951. وأقيمت في البيت محكمة عشائرية رسمية في السنين الأولى لحكم إسرائيل وحتى يوم التهجير. في خلفية الصورة غابة GOD TV، والتي غرست ed the tribal court in the first years of the Israeli state في 2008، وتبرعت بأموالها منظمة تستخدم الإعلام لتقديم عقيدتها الألفية until the expulsion." In the background of the image is والتي ترى أن اليهود سوف يعتنقون المسيحية وإلاً عوقبوا "ببحيرة أبدية من

ביתו של סולימאן מוחמד אל עוקבי (אביו של נורי אל-עוקבי) באל-עראקיב

בצד ימין: שמאל (פרט 14, הגדלה פי 10), תמונה 5033, סדרת תצלומים מתוך סקר של חיל האוויר המלכותי הבריטי, 5 בינואר 1945 בצד ימין: פאזאל שייח', 12 באפריל 2014

הכיתוב על האבו בתמונה מימיו: זהו ביתו של סולימאו מוחמד אל- וلصخرة في الصورة، مكتوب عليها: هذا هو بيت سليمان محمد العقبي עוקבי (1913-1914). הבית נבנה בשנת 1936, ונהרס לאחר שהוא (1914-1993). ובא שוא 1936 פאגא אינה של 1938 פאגא פוויו שהוא משקבי (1913-1914). אינה של 1936 פאגא ווא בשנת 1936 ונהרס לאחר שהוא ובני שבטו גורשו בשנת 1951. הבית היה משכנו של בית הדין השבטי בשנים הראשונות לאחר קום מדינת ישראל, עד לגירוש. ברקע התמונה אפשר להבחין ביער GOD TV שניטע אך לאחרונה, בשנת 3008, ושהכסף לנטיעתו נתרם על ידי ארגון שמשתמש באמצעי התקשורת כדי להפיץ תיאולוגיה מילנריאנית שחוזה שכל היהודים ימירו את דתם ושוכ". לנצרות ולא - ייקלעו לאגם של אש עד קץ הימים.

مقبرة الطوري، العراقيب .. صورة 5033، السلاح الجوي الملكي (RAF)، سلسلة بيانات فلسطين 5 كانون الثاني، 1945 (التفصيل: 15)

> בית הקברות של משפחת א-טורי, אלעראקיב תמונה 5033, סדרת תצלומי אוויר של פלסטינה, חיל האוויר המלכותי הבריטי (RAF) (15 בינואר 1945 (פרט 5

AL-TŪRI CEMETERY, AL-'ARAQĪB Fazal Sheikh, April 12, 2014

The grave of al Jaber Sabha in the al-Tūri cemetery, al-'Araqīb. The concrete sign reads Al Jaber. It is, according to Sayāh al-Tūri, the first grave on site, dating to 1914.

> مقبرة الطوري، العراقيب فضل شيخ، 12 نيسان، 2014

قبر الجابر الصبحة في مقبرة الطوري، العراقيب. تذكر العلامة الإسمنتية اسم الجابر. وهو حسب صياح الطوري القبر الأول في ذلك الموضع، مؤرخاً بسنة 1914.

> בית הקברות של משפחת א-טורי, אל-עראקיב פאזאל שייח', 12 באפריל 2014

קברו של אל-ג'אבר א-צבחה בבית הקברות א-טורי, אל-עראקיב. על שלט הבטון כתוב אל ג'אבר. לפי סיאח א-טורי, זהו הקבר הראשון באתר, והוא משנת 1914.

The graves at the center of the cemetery are the earliest, dating to before the establishment of the State of Israel and the subsequent displacement of the al-Tūris. After the displacement, the community still used the cemetery to bury their dead, and started erecting hard grave stones.

> مقبرة الطوري، العراقيب فضل شيخ، 9 تشرين الأول، 2011

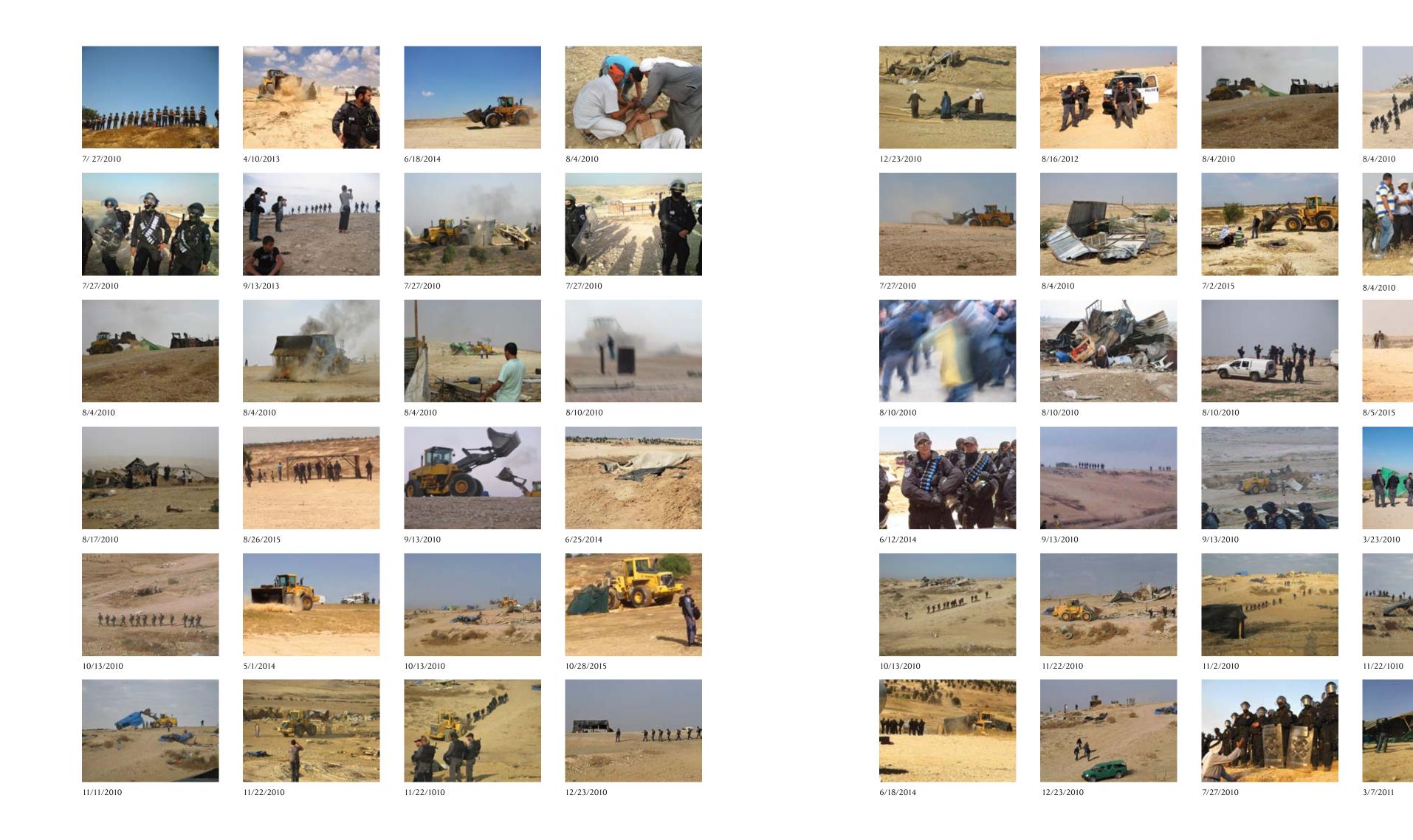
القبور التي في وسط المقبرة هي الأولى، يعود تاريخها إلى ما قبل قيام دولة إسرائيل والتهجير المتكرر لعائلة الطوري. بعد التهجير استمر الناس باستعمال المقبرة لقبر موتاهم، وبدأوا بنصب شواهد القبور الحجرية.

> בית הקברות של משפחת א-טורי, אל-עראקיב פאזאל שייח', 9 באוקטובר 2011

הקברים במרכז בית הקברות הם הקדומים ביותר, מהתקופה שלפני הקמת מדינת ישראל ועקירת שבט א-טורי בעקבות זאת. לאחר עקירת הקהילה, היא המשיכה להשתמש בבית הקברות לקבורת מתיהם, והחלה להשתמש במצבות מאבן קשה.

Al-'Araqīb אל-עראקיב וلعراقيب /77 אל-עראקיב וلعراقيب 76 / Al-'Araqib

The material herein is drawn from *The Erasure Trilogy*, published by Steidl. This newspaper is distributed free of charge in English, Arabic, and Hebrew, in order to enable discussion across different countries, languages, and populations. It is also available to download at fazalsheikh.org, slought.org, and storefrontnews.org.

المادة المنشورة هي جزء من "ثلاثية المحو"، والتي نشرتها Steidl. توزع هذه الجريدة مجانًا، بالإنجليزية، العربية والعبرية، من أجل إتاحة الحوار عبر دول، لغنات ومجتمعات عديدة. وهي متوفرة كذلك للتنزيل من موقع الانترنت: fazalsheikh.org ,slought.org ,storefrontnews.org

החומרים המובאים כאן לקוחים מתוך "טרילוגיית המחיקה" בהוצאת שטידל. עיתון זה מופק בידי ג'רהארד שטידל, מהוצאת שטידל, והוא מחולק ללא תשלום בשפות אנגלית, ערבית ועברית, על מנת לאפשר קיומו של דיון בין מדינות, שפות ואוכלוסיות שונות. כמו כן ניתן להורידו מהאתרים: fazalsheikh.org ,slought.org ,storefrontnews.org

CONCEPT: Eduardo Cadava, Eva Franch i Gilabert, Aaron Levy, Fazal Sheikh, Gerhard Steidl, and Duncan Whyte

PHOTOGRAPHS: Fazal Sheikh

INTRODUCTORY TEXTS: drawn from Eduardo Cadava, *Erasures*, to be published by Steidl

CAPTIONS: Site references and details of the events in *Memory Trace* were compiled by Fazal Sheikh in collaboration with Noga Kadman. Several of the captions for *Desert Bloom* and *Al-'Araqīb* incorporate material that also appears in Eyal Weizman's essay, in *The Conflict Shoreline* (Steidl, 2015). Text and image analysis for the *Al-'Araqīb* section is by Eyal Weizman. Information provided in the *Memory Trace*, *Desert Bloom*, and *Al-'Araqīb* sections herein is the result of extensive research. Full referencing details, including notes on transliteration and acknowledgements, are provided in the respective volumes within *The Erasure Trilogy*.

DESIGN: Fazal Sheikh and Duncan Whyte

COPY-EDITING: Shela Sheikh

TRANSLATION (Hebrew and Arabic): Ofer Neiman and Fady Asleh for Orientation Ltd., Jerusalem

TYPESETTING AND PROOFREADING (Arabic and Hebrew): Michael Komem, Tawfik Gazal, Orientation Ltd., Jerusalem

PHOTOGRAPHS from al-'Araqīb demolitions courtesy of the community of al-'Araqīb: Sheikh Sayāh and Salim al-Tūri, Aziz, Sabach and Salem Abu Mdīghem, Haia Noach, Michal Rotem

VIDEO PRODUCTION: Petra Beck (concept and edit); Roman Altenburg (graphics); Ramon Orza (sound)

In addition to the above, thanks are due to the following: Jumana Abboud, Frédéric Brenner, Matt Brogan, Carlos Mínguez Carrasco, Anastasia Colzie, Stefan Hartmann, Liz Jobey, Margaret Kelly, Kim Jones, Yazan Khalili, Jinny Khanduja, Max Lauter, Peter MacGill, Haia Noach, Anne Pasternak, Cora Michael, Jack Persekian, Talia Rosin, Gerhard Steidl, Ahmad Sub Laban, Katja Töpfer, Sheikh Sayāh al-Tūri, and Nūri al-'Uqbi

The Erasure Trilogy emerged from an initial commission from the This Place project: this-place.org.

With special thanks to Jane P. Watkins, for her commitment to dialogue and generous support

With gratitude to the wonderful partner institutions who so kindly agreed to support this project:

AL-MA'MAL CENTER FOR CONTEMPORARY ART East Jerusalem

almamalfoundation.org

BROOKLYN MUSEUM OF ART

brooklynmuseum.org/exhibitions/this place

PACE/MACGILL GALLERY New York

pacemacgill.com

KHALIL SAKAKINI CULTURAL CENTER
Ramallah

sakakini.org

SLOUGHT FOUNDATION
Philadelphia

slought.org

fazalsheikh.org

STOREFRONT FOR ART AND ARCHITECTURE New York

storefrontnews.org S

فكرة: إدواردو كاداڤا، إيڤا فرانش غيلابيرت، أهـرون ليڤـي، فضـل شـيخ، غيرهـارد سـتيدل، ودنـكان وايـت

تصوير: فضل شيخ

النصوص الوصفية: مأخوذة من إدواردو كادافا، المحو، ليتم نشرها من قبل Steidl

التعليقـات: مراجع الموقع وتفاصيـل المعـارض لمعـرض "في إثـر الذاكـرة" قـام بتأليفهـا فضـل شـيخ بالتعـاون مع نوجـا كادمـان. بعـض التعليقـات عـن "إزهـار صحـراوي" والعراقيـب والمـادة المرافقـة تظهر في مقـالات إيـال وايزمن "الـصراع السـاحلي" (.Steidl). تحليـل النصـوص والصـور لقسـم العراقيب من قبـل إيـال وايزمن. المعلومـات عـن في إثـر الذاكرة، إزهـار صحـراوي، وقسـم العراقيب، هـي ثمـرة جهـد بحـث مضن. تفاصيـل المراجع كاملـة، ومـن بينهـا الملاحظـات والترجمـة الصوتيـة (رومنـة وعـبرن) والعرفـان، مقدمـة في الكتـب ضمـن ضمـن "ثلاثيـة المحـو".

تصمیم: فضل شیخ ودانکن وایت

التحرير: شيلا شيخ

الترجمة إلى العربية والعبرية: فادي عاسلة وعوفر نايمان لـ "أورينتاتسيا"، القدس

تنضيد وتصحيح بالعربية والعبرية: توفيق غزال،ميخائيل كوميم، أورينتاتسيا، القدس

صور هـدم العراقيب: أهـل العراقيب، الشيخ صياح وسليم الطوري، عزيـز، صباح وسليم أبـو مديغـم، حايـا نـوح، ميخـال روتـم.

انتاج الفيديـو: بيـترا بيـك (الفكرة والتحريـر)، رامـون التنـبرغ (تصاميـم)، رومـان أورزا (صـوت)

بالاضافة لمن سبق، نتقدم بشكرنا لكل من: جمانة عبود، فردريك برينر، مات بروغان، كارلوس منغيز كراسكو، اناستاسيا كولزي، ستيفان هارقان، مارغريت كيلي، كيم جونز، يزن خليلي، جيني خاندوجا، ماكس لاوتر، بيتر ماك غيل، حايا نوح، آن باسترناك، كورا مايكل، جاك بيرسكيان، تاليا روزين، غيرهارد ستيدل، احمد صب لبن، كاتيا توبفر، الشيخ صياح الطوري، ونوري العقبي.

"ثلاثية المحو" انبثقت عن اللجنة الأولية في مشروع "هـذا المـكان"، this-place.org

مع شكرنا الخاص لـ جين. بي واتكينز للاستشارة ودعمها السخي

وامتناننا للمؤسسات الشريكة الرائعة التي وافقت على دعم هذا المشروع:

مركز المعمل للفن المعاصر، القدس الشرقية: almamalfoundation.org

متحف بروكلين للفنون، نيويورك

brooklynmuseum.org/exhibitions/this_place

صالة بايس / ماك غيل نيويورك pacemacgill.com

مركز خليل السكاكيني الثقافي رام الله sakakini.org

مؤسسة "سلوت" فيلادلفيا slought.org

fazalsheikh.org

ستورفرونت للفن والفن المعماري نيويورك storefrontnews.org קונצפט: אדוארדו קאדווה, אווה פראנק וגילאברט, אהרון לוי, פאזאל שייח', ג'רהארד שטידל ודאנקן ווייט

צילומים: פאזאל שייח'

טקסט מבואות: נלקח מאדוארדו קאדווה, *מחיקות*, שייצא לאור בהוצאת שטידל.

כיתובים: הפרטים והמידע על האתרים והמאורעות ב"עקבות זיכרון" נאספו בידי פאזאל שייח' בשיתוף עם נגה קדמן. מקצת הכיתובים ב"פריחה מדברית" וב"אל-עראקיב" מכילים חומרים המופיעים גם במאמרו של אייל וייצמן "The Conflict Shoreline", (שטידל, 2015). טקסטים וניתוח תצלומים לחלק של אל-עראקיב נכתבו בידי אייל וייצמן. המידע המופיע בחלקים של עקבות זיכרון, פריחה מדברית ואלעראקיב הם תוצאה של מחקר מאומץ. מראי מקום מלאים וכן הערות בנוגע לתעתוק ותודות מלאות ניתן למצוא בכרכים השונים של "טרילוגיית המחיקה".

עיצוב: פאזאל שייח' ודאנקן ווייט

'עריכת טקסט: שילה שייח

תרגום לערבית ולעברית: עופר ניימן ופאדי עאסלה עבור "אוריינטציה בע"מ", ירושלים

עריכה, עימוד והגהות ב -3 שפות: "אוריינטציה בע"מ", ירושלים, מיכאל קומם, תופיק גזאל

תצלומים מתוך הריסות באל-עראקיב: קהילת אל-עראקיב, עזיז, סבאח וסלים אבו מדיע'ם, חיה נוח, מישל רותם, סיאח אל-טורי

בנוסף לרשום לעיל, תודות לג'ומאנה עבוד, פרדריק ברנר, מאט בורגן, קרלוס מינגז קרסקו, אנאסטסיה קולצה, סטפן הארטמן, מרגרט קלי, קים ג'ונס, יזן ח'לילי, ג'יני ח'נדוג'ה, מקס לאוטר, פיטר מק'ניל, חיה נוח, אן פסטרנק, קורה מייקל, ג'ק פרסקיאן, טליה רוזין, ג'רהארד שטידל, אחמד סוב לבן, קטיה טופפר, שייח' סיאח אל-טורי, נורי אלעוקבי.

this-place.org ,"מקום זה", this-place.org

בהוקרה מיוחדת לג'יין פ. ווטקינס, על מחויבותה לדיאלוג ועל תמיכה נדיבה

בהוקרה לכל המוסדות השותפים הנפלאים שניאותו בטובם לתמוך בפרויקט זה:

אלמעמל – מרכז לאמנות בת זמננו ירושלים המזרחית almamalfoundation.org

מוזיאון ברוקלין לאמנות

ניו יורק brooklynmuseum.org/exhibitions/this_place

> גלריית פייס/מקגיל ניו יורק pacemacgill.com

מרכז התרבות ח'ליל סכאכיני רמאללה sakakini.org

> קרן סלאוט פילדלפיה slought.org

סטור פרונט לאמנות ולארכיטקטורה ניו יורק storefrontnews.org

fazalsheikh.org

